

LETO XXVI. ŠT 8 (1216) TRST, GORICA
ČETRTEK, 4. MARCA 2021

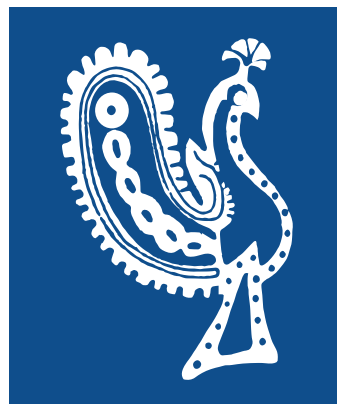
CENA 1,20€
www.noviglas.eu

TAXE PERCUE TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA, ITALY

SETTIMANALE
Poste italiane S.p.a.
Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003
(conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD ISSN 1124-6596

NOVI GLAS

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV
KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

**Str. 7 / Srečanja pod lipami
Prijeten večer ob 20-letnici
odobritve zaščitnega zakona**

**Str. 9 / Razmišljanje
Prof. Majda Artač Sturman o
praznovanju dneva žena**

**Str. 13 / Trst
Pri Slovenski prosveti, DSI in
Mladiki so počastili Prešerna**

Foto damj@n

Ministrica na obisku v Barkovljah

Ne samo enkrat na leto

Danijel Devetak

None, mame, sestre, žene, hčerke in prijateljice! V ponedeljek bo vaš praznik, in vendar vam vsi, ki vas cenimo, vsak dan iz srca želimo vse najboljše. Da, vsak dan, saj je prava zabloda, da se na vas in na to, kar nam pomenite, spomnimo samo ob 8. marcu. Velik nesmisel je, da moramo v 21. stoletju še vedno razmišljati o tem, da v družbi nimate mesta, ki vam pripada, da ste še vedno žrtve nasilja in sistema, ki tepta vaše pravice; ali slišati, da so ženske dobre samo za lonci v kuhinji, ob otroški previjalni omari, za tajniška in drugorazredna dela. Nedostojno je, da moramo sploh še vedno utemeljevati, zakaj se je potrebno boriti za spoštovanje in dostojanstvo žensk. In vendar ... Žal smo namreč še vedno daleč od tega, da bi v naši družbi imeli vsi enake možnosti in zadoščenja. Neenakost med spoloma je vidna v zasebnem življenju, saj je moški na splošno veliko manj udeležen pri hišnih opravilih in vzgoji otrok, pa tudi v javnem življenju, saj ženske – tudi kljub višji izobrazbi – težje zasedajo pomembne položaje zlasti v gospodarstvu in politiki, pogosteje so zaposlene s krajšim delovnim urnikom ali za določen čas, za svoje delo prejemajo nižje plačilo. Sicer pa po naravi moški in ženske nismo enaki. Če posplošimo, prve zaznamujejo bolj fizična moč, samouveljavljanje in razum, druge pa notranja moč, intuicija, čustvena inteligenca, skrb za dobro drugih. Lahko bi rekli, da smo komplementarni. Lahko bi tudi rekli, da svet v tem trenutku kot še nikdar prej morda potrebuje več žensk na ključnih mestih ...

Zaradi vsega tega bi dan žena moral biti vsak dan, gotovo ne samo enkrat na leto, kajti človeštvo, kot ga kroji moški svet, je nepopolno. Sam moški, ki ne zna sodelovati z žensko, je nepopoln, "postane čuden", mi je rekel moder prijatelj, ki je v življenju veliko študiral in potoval. Mislim, da ima prav. Sami moški ali same ženske še nismo osebe v najlepšem pomenu besede: najlepše osebe so moški in ženske, ki znajo lepo sodelovati. Ki se znajo pogovarjati, poslušati in slišati, med sabo razumeti in čutiti. Zato, drage none, mame, sestre, žene, hčerke in prijateljice, hvala, da ste!

Papeževa misel za postni čas Izogibajmo se opravljanju!

Papež Frančišek je v nedeljo, 28. februarja, po molitvi angelskega češčenja prisotne vernike na Trgu sv. Petra nagovoril in tudi nam vsem preko televizijskih zaslonov predlagal, naj imamo letos malce drugačen post v postnem času: "Predlagam vam post, tak post, ki vas ne bo pustil lačnih. Postimo se tako: izogibajmo se opravljanju in grdemu govorjenju o drugih; to bo poseben post. V letošnjem postnem času ne bom opravljal drugih, ne bom grdo govoril o drugih! In to lahko naredimo vsi mi! Lep post je to ... In ne pozabite, da vam bo vsak dan koristilo tudi branje odlomka iz evangelija. Nosite s seboj evangelij v žepu, torbici, in vzemite ga v roke, ko lahko. Ni pomembno, kateri odlomek evangelija boste prebrali, a berite. To bo odprlo Gospodovo srce."

Jup

Pogovor

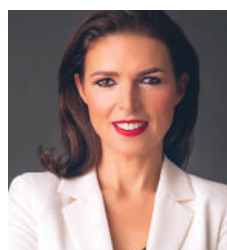
Valentin Devinar iz Štavra je stember krajevnega društva, po poklicu pa vodovodni in plinovodni inštalater, ki rad dela z ljudmi in si za znanje tudi vzeti čas

6 Pogovor

Martin Frandolic iz Doberdoba se veliko let ukvarja s prodajo cvetja. Z njim smo se pogovorili o njegovem poklicu in delu v cvetličarni v času pandemije

8 Knjižna novost

Izšla je nova knjiga strokovnjakinje za kulturo oblačenja Lee Pisani, pravi vodnik za vsakega moškega, ki hoče zares vedeti, kaj naj obleče ob vsaki priložnosti

POGOVOR Lea Ušaj

"Ko okužba vdre, se hitro razširi in je zelo težko omejiti njeno širjenje"

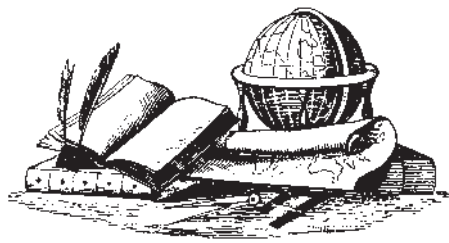
Koronavirusne epidemije še ni konec. To dobro vedo tudi v bolnišnicah, kjer še vedno sprejemajo nove in nove paciente. Kakšna je zdajšnja situacija, smo se pogovorili s specializantko interne medicine Leo Ušaj, ki je zaposlena v Splošni bolnišnici Izola. Pred epidemijo je delala na oddelku za interno medicino, večinoma na kardiološkem oddelku, že dolgo pa dela tudi na covid oddelku.

V obalno-kraški regiji so se razmere spet zaostrele in ta se je ponovno obarvala v rdeče. Se to pozna v bolnišnici?

Zadnje dni oziroma zadnja dva tedna se to res pozna, ker je na urgenci veliko bolnikov, pozitivnih na covid-19, in nekateri rabijo tudi sprejem v bolnišnico.

/ str. 3
Urška Petaros

Spletno strokovno srečanje v organizaciji
Zadružne kraške banke in Kmečke zveze

Nove zamisli za ponovni zagon kmetijstva

Spoznavanju sodobnih, še vedno bolj pomembnih rešitev je bilo namenjeno strokovno spletno srečanje, ki sta ga Zadružna kraška banka in Kmečka zveza priredili v torek, 23. februarja. S pobudo, ki jo je uvodoma predstavil predsednik

pogoje članom KZ, ki se bodo odločili za nabavo POS terminala: brez stroška za aktivacijo, 6-mesečno delovanje zastoj, izredno nizke komisije za transakcije. Interesentom nudijo v poslovalnicah ZKB vse potrebne informacije o

pogovor s strokovnjakom. Ta kmetovalcu obrazloži, kateri nakup stroja (sistem prenosa podatkov, avtomatizacija) je dejansko deležen podpore. Koristen je le-te zahteva preučitev zmogljivosti kmetije, izpolnjevanje vseh varnostnih predpisov

ZKB Adriano Kovačič, se bančni zavod približuje vsakodnevni težavi kmetijskih podjetnikov, ki jih je prizadela pandemija. Spletna prodaja se je v času covida-19 nadvse razširila. Pot za izstop iz krize vodi prek sprejetja in uveljavitve novih pristopov. Priložnosti, ki se bodo pojavile po sedanjem kriznem obdobju, je v svojem pozdravnem nagovoru omenil predsednik KZ Franc Fabec. Kmetijstvo, s katerim se ukvarja precej mladih, navsezadnje doživlja pozitiven trenutek tako na krajevni kot svetovni ravni. Vodja komercialnega urada ZKB Ivo Mozetič je na srečanju spregovoril o elektronskih plačilih. Navade se spreminjajo. Uporaba kartic je, še predvsem iz higienskih razlogov, čedalje bolj razširjena. ZKB nudi do konca marca zelo ugodne

digitalnem plačevanju. Strokovnjak deželne zveze bank zadružnega kredita Michele Poian je obrazložil delovanje deželnega rotacijskega sklada za kmetijstvo (deželni zakon št. 80 iz leta 1982), prek katerega so kmetijska podjetja deležna ugodnih posojil (nična obrestna mera, od 50 do 100 % naložbe) za ureditev proizvodni namenjenih objektov, nakup strojev in zemljišč (le delno). V sklopu ukrepov zoper covid-19 nudijo banke zadružnega kredita kmetijskim podjetjem možnost pridobitve denarnih sredstev pod lažjimi pogoji. O podporah in olajšavah, s posebnim poudarkom na kmetijstvu 4.0, je na srečanju govoril tajnik KZ Erik Masten. Ker ni enostavno, udejanjanje pojma tehnologije 4.0 terja temeljit vnaprejšnji

in drugih obveznosti. Ker predstavlja koristenje teh sredstev velik zalogaj, bo KZ v kratkem sklenila konvencijo s specializiranim storitvenim podjetjem, ki bo kmetovalcem nudilo vse potrebne informacije. Predavatelj je spomnil še, da je agencija LAS Kras tik pred objavo razpisov za dodelitev prispevkov glede nakupa kmetijskih strojev in opreme (do 60 % naložbe), obnove zapuščenih zemljišč in ureditve turističnih poti. Rotacijski sklad FJK 80/82 pride v poštev tudi za nakup rabljene opreme. Skratka, olajšav, podpor in razvojnih možnosti je za kmetovalce kar nekaj. Vsakršna odločitev za izvedbo naložbe terja vnaprejšnji temeljit pogovor z osebjem banke oziroma stanovske organizacije.

Mch

Komentar

Covid-19 pogojuje politiko

Čeprav starejši večkrat potarnamo, da se ne prepoznavamo več v današnji politiki, pa naj gre za Italijo ali Slovenijo, moramo priznati, da je prav politika tista, ki sprejema odločitve, ki vse nas pogojujejo. To velja tudi za obdobje pandemije, ki traja že več kot leto dni in je spremenila, spreminja in bo še bolj spremenila naše vsakdanje življenje, tudi politiko.

Prav politiki so tisti, ki morajo sprejemati odločitve, in za dobrega politika velja tisti, ki sprejema dobre odločitve. Danes imamo ljudje izjemno kratek spomin, svetovni splet seveda tudi veliko pripomore k temu, da se ne spominjamo niti včerajšnjega dogodka, kaj šele, da bi se spomnili dogodkov izpred leta ali dveh. Danes nihče niti ne pomisli, kaj vse je ameriški predsednik Biden obljubljal, demokrat, kot so nam ga prikazovali. Ko je pred dnevi bombardiral v Siriji, so vsi tisti, ki so pred časom navijali zanj, kar molčali, kot tudi "pozablajo", da se drži Trumpovega načela: "Najprej Amerika!" v boju proti pandemiji zaradi virusa covid-19. V ZDA in Veliki Britaniji cepljenje proti covidu-19 namreč napreduje izjemno dobro in nihče nima več dvomov o tem, da je to zato, ker so ameriške farmacevtske družbe dale prav tema državama prednost, sicer

si velikega pomanjkanja cepiv v Evropski uniji ne bi mogli drugače razlagati. Malokdo se še spomni, kaj je britanski premier Johnson govoril o pandemiji, potem je sam zbolel, se vrnil in obrnil ploščo, sedaj velja za uspešneža, ki mu ni primerjave. Najbrž tudi ni naključje, da Velika Britanija ni več v Evropski uniji, če ima na voljo toliko cepiv, kot jih prejema. V Sloveniji je za vse

tiste, ki so pred pandemijo sramotno in strahopetno zbežali, spomnite se samo nedostojnih kupov peska na naših mejnih prehodih!, premier Janša za vse kriv, tudi za slabo vreme, če hočem biti ironičen. V Sloveniji je politični boj na tako nizki ravni, da je človeka sram, ko bere objave vidnih politikov. Vsem je skupno predvsem to, da "pozablajo", kaj so vsi do včeraj počeli, ko so plenili državno imovino. Nedostojnost

tega političnega boja pride najbolj do izraza, ko Janševi nasprotniki poskrbijo, da se blati Slovenija v tujini, zadnji primer je usklajen mednarodni napad na Janševno vladno, češ da ustrahuje medije. Ko pa je slovenski premier povabil predstavnike EU, naj si pridejo v Slovenijo ogledat, kdo je za večinskimi mediji, je bil takoj "joj in oj", češ da to ni v redu. Tudi slovenska vlada se spopada s covidom-19, kot se spopadajo vse. V Italiji je premier Draghi potegnil prvo odločitev, zamenjal je koordinatorko za boj proti pandemiji Arcurijs z generalom Figliuolom, operativcem vojske, ki se dobro spozna na logistiko, kar naj bi pripomoglo, da bi se tudi Italija potegnila iz globoke krize, precepljenost prebivalstva je namreč zelo nizka, ker je cepiv premalo. V Evropski uniji stvarno razmišljajo o nekakšnem "zdravstvenem potnem listu", da bi vsaj potovanja med članicami EU potekala lažje. V torek zjutraj, ko to pišemo, čakamo, kaj bosta sklenila deželni predsednik Fedriga in slovenska vlada, obetajo se nam nove omejitve na meji. Šlo bo za politične odločitve, ki bodo vplivale na naše življenje, saj, kot je dejal te dni premier Janša, "virus nima politične barve", proti njemu se moramo boriti vsi, s skupnimi močmi.

JUP

Povejmo na glas

Preveč tragedij za štirimi stenami

Janez Povše

Pravzaprav bi morali reči, da so tragedije za štirimi stenami, torej doma med najbližjimi, popolnoma nesprejemljive in ne da jih je preveč, že ene same ni mogoče mirno sprejeti. V mislih imamo seveda umore žensk, zakonskih žena, mater, partneric, in ob tem ostanemo brez besed, enkrat bolj in drugič manj zgroženi. Gre za pojav, ki nikakor ni nov in ki je osupljivo trdovraten tudi v najbolj razvitih predelih naše družbe. V tukajšnji državi v največji meri v Lombardiji in Piemontu, znotraj Evrope pa je presenetljivo izrazit v Nemčiji, Franciji in deloma na Švedskem. Na srečo se prav Italija in Slovenija ponašata z zelo nizkim evropskim številom teh vnebovpijočih zločinov, toda tovrsten hvalvreden podatek ne more biti pomirjujoč, saj pomeni za večinski narod med 110 do 120 ženskih žrtve letno. V tukajšnji državi se v tekočem letu tovrstni srhljiv umor zgodi vsak peti dan, v času popolne zapore med prvim valom pandemije pa je do njega prihajalo kar vsak drugi dan. Ob vsem tem je mogoče opaziti, da so odzivi na te grozljive tragedije pravzaprav nekam medli in kot takšni niso spodbudni, saj se v večini primerov kažejo v obliki zdramatiziranih novic na način črne kronike ali pa kot razmeroma neobčutena navedba nesreč, podobnih tistim v prometu in na delu. Skratka smo zelo blizu nevarnosti, da določeni dogodki polagoma postanejo del t. i. normalnega življenja, kar je vsekakor najslabša možnost, saj

bi na ta način opustili vsakršno prizadevanje za odpravljanje ene od najhujših oblik nasilja. Manjkajo tudi neposredni nagovori na možne storilce, ki pripravljajo ali so že pripravili načrt, kako bodo dvignili roko nad svojo partnerko vselej tedaj, kadar jih slednja namerava zapustiti oziroma je že odšla drugam. Manjkajo nagovori, naj vendar ne postanejo zločinci in naj si ne vzamejo pravice nekoč bližnji osebi vzeti življenje in naj se pri tem spomnijo, da bodo s tem uničili tudi svoje življenje. Predvsem pa naj kot pravi moški prenesejo izgubo ljubljene sopotnice, naj torej vzdržijo hudo bolečino, ki ne more biti opravičljiv razlog, da se nerazodno okrutno maščujejo nad osebo, ki jim je bolečino prizadela. In če spadajo v skupino razmišljujočih ljudi, naj se poskusijo oprijeti tistega najvišjega načela, ki se zdi predaja, v resnici pa je rešitev in zmaga nad samim seboj, da je namreč bistvo resnične ljubezni dati in dajati ljubljeni osebi svobodo in še enkrat svobodo. Edino v tem okviru ljubljena oseba ni obtežena in se zato medsebojni odnos prelomno ne izčrpa in potem lahko konča z nasiljem kot posledico dejstva, da storilec svobode sploh ni bil sposoben in pripravljen dati. Bila je spregledana vrednota, ki ji je ime prav podarjanje svobode in je edina rešila pot med grozečimi stranpotmi. In s pomočjo vrednote je mogoče vzdržati in premagati najhujše bolečine, predvsem pa smrtonosno skušnjava, ki zdaj eno zdaj drugo osebo usodno potisne v ubijalsko temo.

Poziv deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca

Dežela naj dosledneje uporablja priznane manjšinske jezike!

V teh dneh zasedanja deželnega sveta je prišlo na vrsto tudi svetniško vprašanje, ki ga je predstavnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec vložil oktobra v zvezi z uporabo slovenščine v javnih sporočilih deželne uprave. Gabrovec je v svojem dokumentu navedel, da državna in deželna zakonodaja štiti spoštovanje, rabo in uveljavljanje manjšinskih jezikov in da nas na to veže tudi deželni statut. Na vprašanje je v avli

odgovarjal pristojni odbornik Pierpaolo Roberti, ki je na kratko obrazložil, da se deželna uprava glede slovenščine naslanja na centralni urad za slovenski jezik, ki naj bi bil po odbornikovih besedah ravnokar deležen okrepitve. Ta deželna struktura ima nalogo, da ugotovi vsem, ki se na deželni upravi zglasijo v slovenščini. Ista služba je tudi pristojna za prevajanje kažipotov, plakatov in obvestil. Gabrovec je v svoji repliki opozoril na potrebo po

nadgraditvi uporabe slovenskega jezika, ki naj preseže vidik izpolnjevanja po zakonu predvidene pravice. Dežela, ki je posebna in samostojna zlasti zaradi zgodovinske prisotnosti narodnih in jezikovnih skupnosti, mora aktivneje uporabljati večjezičnost predvsem v javnem obveščanju, informativnih kampanjah in promociji, tako v konvencionalni tiskani obliki kot tudi v sodobnejših informativnih sredstvih, ki jih ponuja digitalizacija.

S 1. STRANI Pogovor: Lea Ušaj, specializantka interne medicine

“Ko okužba vdre, se hitro razširi in je zelo težko omejiti njeno širjenje”

Jaz sem bila ta teden trikrat dežurna in sem morala vsakič sprejeti štiri do pet ljudi na dan v bolnišnico zaradi covid-19. Glede razmer v bolnišnici bi rekla, da je bilo nekaj časa hudo, takrat ko je bilo hudo v celi Sloveniji, potem se je umirilo. Zadnja dva tedna pa se je situacija spet poslabšala.

Kako se je spremenilo vaše delo v bolnišnici v času epidemije? Ste bolnišnico razdelili na covid oddelke in ostale oddelke?

Če govorimo o internističnem oddelku, ga je bilo treba zmanjšati, ker smo potrebovali kader, bodisi sestre kot zdravnike, da smo ustvarili covid oddelke. Ostale programe je bilo tako treba omejiti. Del bolnišnice, ki ima tudi del samo za intenzivno enoto, smo uredili samo za paciente, okužene s koronavirusom. Kjer so bili prej internistični oddelki, smo pripravili sivo cono, ki je mejna. Tam so pacienti, pri katerih nismo sumili na okužbo s covidom, vendar so morali biti vsi večkrat testirani (prvi in četrti dan), preden smo jih sprejeli v belo cono. Če so bili dvakrat negativni, so potem šli v belo cono, v tisti internistični oddelke, kjer naj ne bi bilo

pacientov s covidom. To je zelo pomembno, ker bi lahko drugače prišlo do okužbe. Ko okužba namreč vdre, se hitro razširi in je zelo težko omejiti njeno širjenje.

Preden sva se slišali, ste omenili, da ste ta teden delali že večkrat po štiriindvajset ur. Je to običajno ali ste zaradi koronavirusa spreminjali urnike?

Ne, tudi sicer imamo 24-urna dežurstva, vendar manj pogosto. Zdaj v času koronavirusa smo nekateri imeli samo 24-urna dežurstva, po katerih smo potem dva dni prosti. Tako si v bistvu v enem mesecu delal samo desetkrat, vendar je bilo vsakič po 24 ur. Pri tem nisi sam, imaš vedno še enega specialista osem ur, enkrat pa smo imeli še enega specialista osem ur, ki sta ti jutraj pomagala. Potem ostanemo dežurni popoldne in ponoči, da spremljamo paciente, ki so že na oddelku, in da smo na razpolago za nove sprejeme ljudi, ki so bili na urgenci in so potrebovali sprejem v bolnišnico, ali pa ljudi s terena, ki so bili pozitivni. Dobivali smo klice s terena in to urejali. Kot sem že omenila, tudi sicer obstajajo 24-urna dežurstva, ki pa so manj pogosta. Ko nisem bila na

covid oddelku, sem imela na primer 24-urno dežurstvo približno petkrat na mesec, ostale dneve pa sem delala 12

imajo lahko pri sebi svoj telefon. Na covid oddelku imamo tudi telefon, ki ima Whatsapp, Viber in podobne

toliko sprejemov iz domov za ostarele. V domovih so se organizirali najprej s tem, da so ustvarili rdeče

bili vsi zelo prestrašeni in so se moje navade spremenile. Skušal si se izogniti družanju, še predvsem če si delal na covid oddelku. Ne bi rekla, da so se te ljudje izogibali, vendar jih je bilo strah. Jaz sem tudi zbolela za covidom-19 konec novembra. Ni bilo hudo, nekaj dni sem imela vročino in sem se na splošno počutila slabo, potem pa je bilo vedno boljše. Kot po protokolu sem bila v karanteni, nisem pa imela nobenih posledic. Izgubila sem vonj in okus za nekaj dni, a sta se mi takoj vrnila. Ko pa sem prebolela okužbo, je bilo dosti boljše, ker sem bila skoraj gotova, da sem kolikor toliko imuna, in sem bila nekoliko bolj mirna glede tega, da ne morem več zboleti, vsaj za zdaj ne, in da ne morem okužiti drugih. Prej pa je bilo zelo neprijetno.

Za konec še to: kaj vam je najpomembnejše in najlepše pri delu?

Meni je moje delo zelo všeč, rada hodim v službo. Ko gledaš naokoli, vidiš, da ni za vse tako, in vedno bolj ceniš, da ti ni težko delati. Tudi če se ljudem zdi ogromno, da delam po 12 ali 24 ur, ni težko, ker delam v bolnišnici skupaj z ljudmi, mislim bodisi na paciente kot na kolege. Všeč mi je, kar delam.

ali 8 ur.

V bolnišnici imate zaradi epidemije prepovedane obiske. Kako na to reagirajo pacienti in svojci?

Za nikogar ni enostavno. Že dolgo nimamo obiskov. Ljudje to vejo in večinoma razumejo, za bolnike in svojce pa je to vseeno zelo neprijetno. Predvsem za starejše, ki zbolijo in se znajdejo sami v novem okolju, kjer ne poznajo nobenega, ni prijetno, da nimajo niti obiskov svojcev. Zato se zelo potrudimo, da

aplikacije, s katerimi lahko pokličejo svojce in jih tudi vidijo. To jim je zelo pomembno. Pacienti, okuženi s koronavirusom, so namreč večinoma starejši in vsi izolirani, mi smo vsi oblečeni v varovalno opremo, tako da ne vidijo niti nas, ki jih zdravimo, in to je psihološko zelo naporno.

Se je v zadnjem obdobju zaradi cepljenja spremenila starost bolnikov, ki jih sprejemate v bolnišnico?

Zadnje čase se je spremenilo, ker opažam, da nimamo več

cone znotraj doma, kjer so oskrbeli bolnike, potem pa še s cepljenjem, tako da zadnje čase skoraj ni več klicev iz domov za ostarele. Veliko jih je v vsem tem času tudi prebolelo covid-19, tako da jih je iz domov veliko manj. Dobivamo pa zelo različne ljudi, ki so stari od 50 do 90 let približno.

Kako se je spremenilo vaše privatno življenje v tem času? Ste morali, glede na to da delate v bolnišnici, spremeniti svoje navade?

Predvsem na začetku smo

Goriški skavti so ob rojstnem dnevu svojega ustanovitelja obeležili dan spomina

Pusti svet bolj “barvan”, kot si ga prejel

Ob dnevu spomina, ko se skavti spominjamo našega ustanovitelja Badna Powella, to je dan, ki ga ponavadi skavti Slovenske zamejske skavtske organizacije preživljamo skupaj, smo se goriški skavti 27. 2. 2021 zaradi zdajšnje situacije zbrali na različnih lokacijah, na Jazbinah, v Štarnu in na Vrhu, in v manjših skupinah preživeli aktiven skavtski popoldan. Deželno vodstvo SZSO je namreč letos Skupnostim voditeljev treh stegov poverilo nalogo, naj vsak steg zase pripravi srečanje za vse veje (VV, IV in RP) in tako priložnostno obeleži rojstni dan Badna Powella, ki ga vsako leto vsi skavti sveta obeležujejo okoli 22. februarja. Baden Powell nam je poslal šifrirano pismo, ki so ga skavti morali najprej razbrati. Šele nato so lahko prebrali, da se jim BiPi zahvaljuje, da jih je veliko, ki sledijo njegovim stopinjam. Opozoril pa jih je tudi, da v

današnjem svetu vidi neko sivino, ni vse tako barvano, kot bi lahko bilo. Nihče si ne upa biti poseben, drugačen, samosvoji, vsi so si podobni. Zato nas je popeljal skozi različne kraje, od koder je ženi Olive, ki med drugim prav kot on praznuje rojstni dan 22. 2., pošiljal razglednice. S pomočjo le teh so s skupnimi močmi od najmlajših do najstarejših bratov skavtov odkrili različne dežele in njihove prebivalce – najrazličnejše barve! Od vsake so se našli pozitivne energije in spoznali posebne značilnosti le te. S potnim listom so tako potovali po deželah in tam prejemale žige, če so izzive, ki so jim barve postavljale, tudi primerno sprejeli in izpolnili. S pomočjo čudežnih kock so tako skavti v skupinah, ki so združevale male in velike, ustvarjali zgodbe, ki so jih tudi uprizorili, podali so se na poseben poligon, skozi katerega so morali priti delno slepi, ob pomoči

ukazov ekipe, delček poti pa je lahko prehodilo le določeno število nog in rok za celotno skupino. A ne samo to! Planet Zelenega so reševali izpod kupa smeti, ki so jih morali primerno sortirati, učili pa so se tudi vozlov. Ob koncu so si še ogledali kratek animiran film Alike (režiser), kjer so spoznali, kako res vsi sledimo nekim standardom in je malo tistih, ki si upajo biti drugačni, saj nas družba vodi in ukaluplja vse v isto smer. A kdor krepi lastne talente, zanimanja in

potenciale, vendar ostane barvan – in to barvo deli tudi drugim! Čisto ob koncu so tako tudi

skavti na belo platno ulovili svoj svet poln barv, ki nas bo spominjal, da moramo iskati barvo, ki je v nas, ter

to vedno ponesti v svet, in ne samo, ko imamo ruto na sebi.

Navihana sova in Energični galeb

Srbsko pravoslavna Cerkev ima novega voditelja

Nov patriarh je zagrebško-ljubljanski metropolit Porfirije

Srbsko pravoslavno Cerkev (SPC) je ustanovil sv. Sava, ko se je vrnil z gore Athos, kjer je bil menih. Leta 1219 je bil posvečen za prvega srbskega vladiko. Cesar Dušan Veliki je leta 1346 razglasil Srbsko patriarhijo, ki je trajala do leta 1458, ko so jo ukinili Turki. Ponovno so jo obnovili leta 1557 s sedežem v Peči. Carigrajski patriarh jo je ukinil leta 1776. Šele leta 1920, ko se je ustanovila država Jugoslavija, se je SPC ponovno obnovila s sedežem v Beogradu. Leta 1969 se je od SPC odcepila makedonska pravoslavna Cerkev, ki pa jo večina pravoslavnih Cerkva ne priznava. V SPC še vedno uporabljajo julijanski koledar, kar pomeni, da so vsi prazniki 13 dni za našimi. Tako imajo Božič 7. januarja, civilno novo leto je sicer 1. januarja, 14. januarja pa praznujejo praznik Jezusovega obrezovanja. Po popisu prebivalstva leta 2011 se je 84,59 % Srbov izjavilo za pravoslavne vernike. Značilni prazniki v pravoslavju so salev. To so prazniki svetnikov, ki jih verniki častijo po domovih.

Volitve patriarha
Volitve se izvedejo v patriarhovi palači. Tokrat je izvolitev potekala v kripti cerkve sv. Save. Prisotnih je bilo 36 vladik. Po prvem krogu volitev izberejo tri kandidate, vsako ime napišejo v svojo kuverto in te dajo v Sveto pismo. Izbrani menih potem izvleče kuverto in tisti, ki je v tej kuverti napisan, postane patriarh. Ta način volitev je uvedel patriarh Germen, da ne bi prihajalo do raznih manipulacij, ki so se v zgodovini pojavljale. Novi patriarh Porfirije je mož dialoga. To je pokazal že v času, ko je bil predstojnik samostana v Kovilju. Ta samostan je imel največ mlajših menihov, ki so študirali po svetu, od Aten, Moskve pa vse do Pariza. Novega patriarha SPC čaka kar nekaj nerešenih vprašanj. Sam je povedal, da je njegova prioriteta predvsem na duhovnosti, in to na pravoslavni duhovnosti, zato se bo najprej posvetil temu. Želi, da bi srbski samostani, tako moški kot ženski, postali

zopet žarišča duhovnega življenja. Poznavalci trdijo, da je SPC zelo konservativna institucija, ki ima ustaljeno sodelovanje s srbsko državo, zlasti z njenim vodstvom, zato na tem področju verjetno ne bo posebnih sprememb. Država tudi gnotno podpira SPC, tako nekateri verski analitiki pišejo, da država dela to zato, da ima na Cerkev vpliv in jo tudi zaradi financ politično izrablja. Znano je, da SPC ne plačuje davkov. Pokojni patriarh Irenej je jasno povedal: "SPC bo plačevala državi davke, ko bo ta vrnila cerkveno premoženje, dokler tega ne bo, mi davkov ne bomo plačevali!" Tudi Kosovo je velik problem, ki bo bremenil novega patriarha. Vendar patriarh je sorazmerno mlad, v primerjavi s starejšimi metropolitmi, ki ima osemdeset let in še več, zato lahko sklepamo, da spoznava, da je Kosovo za Srbe izgubljeno. Ostaja mu samo eno, kako se bo izvlekel iz tega začaranega kroga? Ne smemo pozabiti na makedonsko pravoslavno Cerkev, ki se je odcepila od

SPC. Večina pravoslavnih Cerkva je ne priznava. Prav tako postajajo novi problemi v Črni gori. Tu se na eni strani oblikuje črnogorska pravoslavna Cerkev, po drugi strani pa je novi črnogorski zakon o verskih skupnostih podpržavil kar nekaj imovine SPC, kot so razna zemljišča, pa tudi zgradbe. Patriarh bo nujno moral rešiti nekatere spore med metropolitmi. Največji problem je trenutno metropolit Düsseldorfa in cele Nemčije, ki je v sporu z nemško državo in vodstvom SPC, poleg njega pa so še nekateri metropolitni izven Srbije, ki tudi ne sledijo vodstvu SPC. Kot v celem pravoslavju obstajajo tudi v SPC prozeliti, to so meniški samostani, bodisi moški kot ženski, ki sicer priznavajo SPC, ne priznavajo pa njenega vodstva in so odločno proti kakršni koli ekumenski bližini z drugimi Cerkvami, še zlasti z RKC. Med te spadajo predvsem menihi, ki so se vrnili z Atosa. Kaj pa zbližanje z RKC? Ena od ugodnih strani za SPC je

ta, da Vatikan nima rednih diplomatskih odnosov s Prištino. Ugiba se celo, da bi papežev obisk pod sedanjim patriarhom za Srbijo bil celo možen, mogoče prav zaradi

tega? O vsem bo pokazal čas. Vsekakor so pri SPC velika pričakovanja, kar daje upanje, da se bo tudi tam kaj premaknilo.

AK

Novi patriarh je postal zagrebško-ljubljanski metropolit Porfirije, ki je to metropolijo vodil od leta 2014. Rojen je v Bečaju z imenom Prvoslav Perić. Osnovno šolo je obiskoval v Čarugu, gimnazijo v Novem Sadu. Menih je postal leta 1985 v samostanu Visoki Dečani. Leta 1986 je diplomiral na pravoslavni bogoslovni fakulteti. Na postdiplomskem študiju je bil od leta 1986 do 1990 v Atenah, kjer je doktoriral. Nato je postal predstojnik samostana v Kovilju. Opravljal je še službo vojaškega škofa za Srbijo, predaval na teološki fakulteti pastoralno teologijo in sodeloval tudi v vodstvu srbske radiotelevizije. Govori grški, angleški in ruski jezik. Iz vsega tega spoznamo, da nima še šestdeset let, in lahko sklepamo, da bo SPC vodil od 30 do 40 let.

Kaj nam hoče povedati koronavirus? (39)

Primož Krečič

Misel na 3. postno nedeljo

Naša požrtvovalna ljubezen

Letos na 3. postno nedeljo prebiramo odlomek iz Janezovega evangelija o tem, kako je Jezus izgnal preprodajalce in menjalce iz templja. Že v Gospodovem času se je pričelo dogajati to, kar je kasneje, ko so zavrgli sam Božji Logos, počeli Judje, da so namreč menjavali denar z oderuškiimi obrestmi. V Evropi, potem pa tudi še drugod, se je oderuštvo razpaslo zlasti po nastopu protestantizma, v Svetem pismu pa je vedno potekal boj proti tovrstni goljufiji. Ko se obhaja Dantejevo leto ob 700-letnici njegove smrti, je treba povedati, da je oderuhe največji italijanski poet uvrstil v najnižji krog pekla, skupaj z neskesanimi sodomitskimi grešniki, saj oderuhi delajo rodovitno tisto, kar po naravi ni rodovitno, kar je v Beneškem trgovcu omenil tudi Shakespeare, drugi pa delajo rodovitno, kar je po naravi nerodovitno, človekovo spolnost. Skratka, velika krivica, ki k nebu vpije po maščevanju, se je dogajala v samem Božjem svetišču, zato so bili pa vsi ti izgnani. Ne gre za to, da bi bilo samo po sebi narobe upoštevati postavo, ki so jo Izraelci prejeli po Mojzesu, težava je bila v legalizmu, ta težava pa ostaja tudi še danes. Kaj je to legalizem? Gre za človeško

pretkanost v iskanju tega, kako bi sicer na zunaj, vsaj v človeških očeh, sicer izpolnil postavo in predpise, v resnici pa bi iskal način, kako bi zadevo pravzaprav kršil, a z mirno vestjo. Razlika med tem, kar je legalno, in tem, kar je prav, je lahko zelo velika. Gre namreč za to, da ni zraven človekovega srca, ampak gre za njegov egoizem. Nekdo je lahko legalno poročen ali posvečen, kar pomeni, da je veljavno posvečen, a njegovega srca ni tam. Koga pravzaprav zanima, če je kristjan veljavno poročen? Zanima nas, ali res živi svoj zakon kot pravi Kristusov učenec. Mišljeno je seveda vse njegovo človeško življenje. Če že govorimo o zakramentu svetega zakona, potem je nujno treba poudariti, da sveta Cerkev nikdar ni govorila le o zakonu ali o svetem zakonu, temveč o čistem zakonu oz. svetem zakonu, papež Pij XI. pa je celo napisal tako naslovljeno okrožnico – O čistem zakonu (Casti connubii). Pri Gospodovem svetišču torej gre za to, da pustimo posvetno nečistočo zunaj svetišča, vstopimo pa svobodni vse te navlake. Če bi torej menjalci in trgovci delali te menjave pošteno, ne bi bilo nobene težave, težava pa je bila, ker so služili in goljufali celo s tistim, kar je

bilo Božjega, tako pa nazadnje odtegovali samemu Bogu tisto, kar mu je šlo. Ko smo vse to povedali, moremo reči, da smo lahko tudi mi podobni zelo pogosto tem ljudem na poganskem dvorišču templja. Gospodu gre celotna naša oseba, kar naznačuje naše srce, v vsem, kar smo in kar imamo. Tako ni dovolj samo nositi krščanskega imena, ampak je treba v polnosti živeti tovrstno življenje – kajti isti apostol nam v Razodetju pravi, da imamo ime, da živimo, pa smo mrtvi. Ne živimo namreč v Božji milosti in navzočnosti, ne živimo pred Bogom in povezani z njim svojega življenja. V njem ima vsakdo svoje pomembne vloge, kjer pa pravzaprav služi tako Bogu kot bližnjemu. Imamo stanovske dolžnosti, ki jih je treba izpolniti, treba pa je iti onkraj dolžnosti in narediti še kaj več, treba je narediti podvig, kar pomeni beseda askeza. Res nas mora razjedati gorečnost, a v smislu sveče, ki jo ogenj počasi izrablja. Je podoba Kristusa in njegove žrtve za svojo nevesto, Cerkev. V pismu Efežanom nas apostol Pavel lepo vabi, da smo mu podobni in smo tudi mi požrtvovalni v ljubezni, kakor je Kristus do svoje Cerkve, za katero je dal življenje.

Andrej Vončina

Družina in epidemija koronavirusa

Ob uvedbi karantene v prvem in drugem valu epidemije sta se zelo pokazala pomen in vloga družine. Le-ta je **ohranila zavetje, temeljno povezanost ljudi, varstvo**, pa tudi prostor, kjer ljudje živijo drug ob drugem. Res je, da **so se v družinah tudi okužili drug od drugega**, da so postale rdeče cone in se ogradile od sveta. Ponekod so prinesli okužbo otroci, drugod eden od staršev. Otrok in mlajših virus ni toliko prizadel, pri starejših je povzročil več težav in v nekaterih primerih celo smrt. V marsikateri družini so se pripravili, omejili stike in vnaprej zavarovali starejše. **Domovi za ostarele so bolj ranljivi**, zlasti zaprti oddelki z dementnimi ljudmi, ki se jim ne da veliko dopovedati, kaj se dogaja s to boleznijo in kako se ji izogniti. Tam so težavni stiki z oskrbovanci, nekaj po telefonu, pri dementnih sta **pogosto praznina in tema**, ki lahko trajata več tednov in mesecev. Zato ti odnosi bolijo in povzročajo rane. Vmes so zdravstveni delavci, ki se trudijo ustvarjati vsaj nekaj domačega vzdušja. Pred Božičem so ponekod povabili tudi duhovnika, da se je srečal z njimi, jih spovedal in obhajal. V splošni zavesti liberalnega Zahoda je **družina izgubljala pomen**, ljudje so dajali večjo težo karieri, zabavi, potovanjem, neki slepi svobodi. V glavah nekaterih anarhistov in levičarjev je **bila bolj breme, ki vklepa ljudi**, kot izvir življenja in počlovečenja. Epidemija je nazaj postavila družino tja, kamor spada, in osmislila povezave med vsaj tremi generacijami. V njenem krogu je mogoče sprejeti otroke in starejše, se odpočiti in si nabrati moči za delo v družbi. Že od prvih začetkov razodetja je **družina Božja uredba**, ker v njej kraljujeta Božja milost in ljubezen. Kjer je družina urejena in odprta, **ustvarja skladnost in zdravje**. To pomeni, da je **vsak član slišan in sprejet od drugih**. Iz nezdravih drž

ter odnosov se porajajo različne bolezni, zlasti psihične in duhovne, ki potem preidejo tudi na telo. Če je v družini še kdo od starih staršev ali bližnji sorodnik, je pomembno, **da ni izključen, ampak se čuti sprejet in ovrednoten**. Trdnost družine se preverja po najšibkejših članih. Velika modrost je zavarovati starše, ko obnemorejo. Tudi odnos do bolnikov razodeva kakovost družinskih odnosov. Bolezen, ki nastopi v družini, **prinese svoje sporočilo**, še posebno, če je izraz določene stiske, nerazumevanj in težav. Prav je, da se člani družine vprašajo o vzroku bolezni, ki je zadel njihovega člana. Sicer pa **bolezen prečisti in preizkusi odnose v družini**, poveže člane ali jih še bolj oddalji. Izkušnja mnogih družin kaže, da so se ob težki bolezni povezali in zaživel v večjo pripadnostjo. Verniki imamo dve veliki sredstvi za krepitev in prečiščevanje družinskih odnosov, to sta **skupna molitev in odpusčanje**, sem spadajo tudi prazniki in duhovno poglobljanje. Kjer je molitev, tam ni razdora, v Svetem Duhu prihajajo misli vedno skupaj. Odpusčanje, ki ne pozna mere in konca, prečiščuje odnose in jih znova vzpostavlja z Božjim usmiljenjem. **Otroci in starejši še posebno začitijo klimo naklonjenosti**, ki izhaja iz duhovnega življenja. **Starši**, ki imajo svoje poklicno delo in ga opravljajo od doma ali hodijo v službo, imajo poleg tega veliko skrbi za pomoč otrokom pri šoli od doma. Najti morajo **čas za bližino vsakemu otroku**, da se čuti podprt in osebno nagovorjen. Ko pridejo težave, jih je treba reševati na pozitiven način. Od načina, **kako se povejo stvari**, je pomembno vzdušje med člani v družini. **Delo je treba načrtovati in pri tem biti dosledni**. Pravočasno je treba odkriti težave pri sebi ali pri drugih in si vzeti čas za premislek. Pri tem je **zdravilen notranji mir**, da se zavedamo, da smo naredili to, kar smo morali narediti. Vsekakor bo treba s koronavirusom še naprej živeti, biti striktni in odgovorni ter odkriti temeljne vrednosti v življenju, med katerimi sta **tudi družina in domovina**.

Ponovno v Beninu 2. del

V mestnem vrvežu tudi mali novodobni sužnji

S Hedvige greva na Sbanko. Zaposlena je kot vzgojiteljica za dekleta v internatu. Doma je iz Cotonouja, a s hčerko gresta domov le med počitnicami. V času šolskega pouka je njen dom sobica v našem malem samostanskem naselju. V banki je nepopisen mraz, saj klima deluje na vso moč, zato skoraj zbežim ven. Ko vratarju povem, da me zebe, se samo nasmeje. Opazujem promet na cesti in dogajanje ob njej. Male delavnice, nekakšne trgovinice ob edini asfaltirani cesti, kjer seveda ni nobenega semaforja ali prehoda za pešce. Če hočeš čez cesto, si moraš to izboriti. Tudi mali otroci gredo sami čez cesto ... Na drugi strani banke je pot iz peska in zemlje, ki vodi do še kar oddaljene odprte tržnice. Končno se Hedvige prikaže. Sonce je že visoko in stalno me sprašuje, ali mi ni vroče. Ne, pravim, rada imam toploto, dobro mi dene. Potem poiščeva še pisarnico, kjer skušava urediti mojo novo sim kartico. Uslužbenka se dolgo trudi, potem pokliče na pomoč še sodelavca. Oba gledata v računalnik, se tiho posvetujeta, kimata z glavo ... Po pol ure povesta, da njihov računalnik ne prepozna mojega imena. Poskušala sta napisati Špela, nato Spela, a ne deluje ne eno ne drugo. Sim kartico bom morala urediti v Cotonouju, rečeta, saj imajo

tam boljše računalnike. Zdaj greva kupit še flomastre, zvezke in piškote za otroke iz sirotišnice. Ko prideva domov, dam piškote sestri Julienne Marie. Vem, da jih

Celo vrečo punčk iz blaga so za otroke iz sirotišnice v Alladi sešile nonice v Dnevnem centru Školjka v Piranu

ona vedno hrani za najmlajše otroke, ki se pridejo k njej igrat, po objem ali tolažbo. Zdi se, da je edina, ki jih ima rada in se z njimi ukvarja z vso ljubeznijo. Odkrijem, da so flomastri zanič. Ali sploh ne pišejo ali se takoj scefrajo. Postanem slabe volje. Tu se res ne moreš na nič in na nikogar zanesti, si mislim. En majhen paketek s šestimi flomastri stane 200 cfa. To za nas morda ni veliko, a da kupiš nekaj, kar

se potem izkaže zanič... V prodajalni, kjer kupujeva, dela mala deklica. Resna je in uboga na vsak migljaj. Hedvige vprašam, ali je lastnica trgovine njena

Tako se oblačijo fantje in moške

mama. Nekaj zamomlja, potem vprašam: "Ta deklica dela tukaj? Je sužnja?" Hedvige odlaša z odgovorom, na koncu pomirjujoče reče, ne, njena mama je, a ji tega ne verjamem. Ker je prej deževalo, so vse blago pokrili s plastično ponjavo. Zdaj deklica odkriva to pregrinjalo. Ko ji malo pomagam, se le rahlo, boječe nasmehne. Take skrite, zadržane nasmehne in poglede sem že videla ... na tržnici v Cotonouju, kjer delajo deklice, stare tudi komaj pet let. To so "vidomègon ali les

enfants placés". Prihajajo iz revnih, oddaljenih vasi. Njihovi starši jih zaupajo nekakšnim posrednikom, ki jim obljublajo, da bodo v glavnem mestu živeli pri

bogatih družinah in hodili v šolo. Tako bodo imeli lepšo prihodnost ... Starši naivno verjamejo tem trgovcem z belim blagom. Kasneje bom od mère Christine izvedela, da je bilo to v začetku res mišljeno kot pomoč revnim otrokom, a se je kasneje izrodilo in postalo posel, dobičkonosna trgovina. Ti otroci pri razvajenih družinah živijo kot sužnji. Prvi vstanejo in zadnji gredo spat. Delajo od jutra do večera, spijo na tleh in njihova hrana je slaba. Tepeni so lahko za vsako

figo. Potem nekateri ne zmorejo več in pobegnejo. Postanejo ulični otroci in se zbirajo v klape, kjer pač veljajo njihova pravila. Zato tudi svarila, posebno pred prazniki: "Pazi na svojo torbo. Če opaziš, da ti kdo sledi, pohiti ali pokliči na pomoč. Ne hodi zvečer sama ven. Pred prazniki pridejo v Cotonou lopovi od drugod. Izkoristijo priložnost, ko je tu veliko ljudi." Ta počasni, zasanjani ritem mi gre vedno bolj na živce. Tu vedno z vsem odlašajo, na jutri, na drugi teden, mesec, leto ... Na koncu pa se vsem strašno mudi. Ker si strgam krilo, sestra pokliče šiviljo Pulcherie. Pa zakaj, vprašam, saj si znam sama zašiti strgan rob. Ta čas, dokler ne pride Pulcherie, je moje krilo že zašito. Pulcherie je vesela, ko me vidi. Sestra ji da sandale, ki sem jih prinesla zanjo. Pulcherie so sandali prav in zdi se mi, da je vesela. Da mi šivanko in kovinsko "špulico" za šivalni stroj, na katero je navit črn sukanec. Reče, da moram to vzeti s seboj. Ampak ta "špulica ne paše" na moj stroj, ugovarjam, a Pulcherie je vztrajna: "Il faut garder ça!" Popoldan se s s. Ghislaine odpeljeva v Cotonou. Vstopiva v trgovino z elektrotehniko. Lastnik je očitno Libanonec, njegovi zaposleni pa so domačini. Sestra se pogovarja s starejšim prodajalcem in

sprašuje tudi za ceno. Vse se ji zdi predrago. A jamranje je običajen način, kako se tu kupuje in prodaja. Kupec hoče zbiti ceno, prodajalec pa hvali kakovost svojega blaga. Slednjič poravnava račun in uslužbenci naložijo stroj v prtljažnik našega avtomobila. Čas je za obisk pri škofu, msgr. Rogerju. Seveda prideva zadnji trenutek. Škof je ravno prišel iz pisarne in nekam nervozno pogledal na uro. Ko naju zagleda, se res razveseli. Povabi naju, da sedeva. "Torej, si zopet tu. Lepo, lepo", reče. Vpraša za pravilnični festival in pokažem mu program. Z zanimanjem si vse prebere, všeč mu je, dobra stvar se mu zdi. "Naučila se boš veliko novega in spoznala mnogo različnih kultur, saj so udeleženci iz več afriških in nekaj evropskih držav," reče. Preden se poslovimo, mu izročim knjigo s fotografijami Aarneta Hodaliča in mu povem, da je to naš najboljši fotograf. Škof prelista knjigo in vidim, da je presenečen, zdi se mu zelo dragocena. Potem skrivaj pogleda na uro. Seveda, škof ima mnogo obveznosti, verjetno ima še kak sestanek, morda se je najaval še kak obisk ... Pošalim se, da je v njegovi pisarni premrzlo in da bi rada odšla. Vsi se zasmejimo in se s stiskom rok prijazno poslovimo.

/ str. 19
Špela Pahor

Škof Arcirealeja A. Raspanti gost srečanja o krizi zaradi epidemije

Sprejeti moramo, da je bolečina del življenja

"Ni dovolj, da s cepivom rešimo naša telesa. Temu, kar se dogaja, se moramo prepustiti z mislijo in srcem. Samo tako ustvarimo pogoje, da lahko nastane novo življenje za prihodnje generacije. Sprejeti moramo, da je bolečina del življenja." Tako je dejal škof sicilskega Arcirealeja, Antonino Raspanti, na večeru, ki je potekal preko spleta v četrtek, 18. februarja, v sklopu srečanj z naslovom *Kriza, ki je ne gre napraviti: orientirati se v času negotovosti*, ki ga Goriška nadškofija prireja v sodelovanju s Katoliško akcijo. Pogovor, ki ga je vodil predsednik Italijanske zveze katoliških tednikov in urednik Voce Isontina, Mauro Ungaro, je bil namenjen Cerkvi in spremembam, ki jih je ta doživela zaradi pandemije.

Teolog Raspanti se je najprej zaustavil pri oceni tega pandemijskega časa. Dejstvo, da pandemija traja že leto dni, "nas bo zaznamovalo, saj gre za dolgo preizkušnjo." Na več ravneh so in bodo vidne spremembe. Vsi zaradi pandemije trpimo. "Glavno je, da se ne zapiramo vase ali bežimo pred pandemijo. Sprejeti jo moramo." Sledila je obravnava vprašanj mladih, ki so se v minulem letu oddaljili od zbirališč, ki jih tradicionalno upravljajo župnišča. Cerkev noče, da bi se dialog z mladimi prekinil. Želi jim vlivati zaupanje in nikakor ne ravnati z njimi zaščitniško ali pokroviteljsko. Krizo zaupanja v Cerkev, ki se je v tem letu med ljudmi povečala, se lahko preseže z inovativnimi pristopi in doslednostjo med besedami in dejanji. Treba pa je tudi izboljšati komunikacijo, saj informacije

o obsežni pomoči in koristnih pobudah za blaženje posledic pandemije, ki jih izvaja Cerkev, ne pridejo v javnost.

Mnoge župnije so namreč v Italiji sodelovale s krajevnimi upravami in drugimi akterji pri premagovanju krize. Kooperacijo bi vsekakor veljalo okrepiti. Sicer pa koronavirus vodi

družbo k iskanju novih rešitev. Ob premagovanju težav je naloga kristjanov tudi ta, da razmišljajo o smislu, je opozoril škof. Podjetniki, intelektualci in drugi v Italiji razpravljajo o reformah sodstva, javne uprave in drugih sektorjev. Mnogi tudi poudarjajo pomembnost skupne razvojne vizije in kulturne prenovе, ki je še kako potrebna, je dejal gost večera. "Oznanjati evangelij" ali prebuditi v srcih in mislih ljudi življenje vere, "ker širi globok smisel življenja," je ustrezno za čas, ki je pred nami, je dejal škof in menil, da "morajo kristjani biti prvi pripravljeni na reforme in družbeno milost. Z gojenjem primerne oddaljenosti od materialnih zadev bo Cerkev svobodnejša in s tem bolj pripravljena dati svoj doprinos k prenovi družbe," je ocenil.

Na vprašanje, kako naj Cerkev še pripomore k družbeni prenovi, je msgr. Raspanti dejal, da je treba preudarno in s pomočjo predstavnikov Cerkve ter laikov "priti do globljega spoznanja, nato sejati, da bo pridelek lahko koristen prihodnjim generacijam." Pomembno si je postaviti in doseči nekaj ciljev. Kar se tiče dela, ki ga je v času pandemije opravil skupaj s kolegi, je sicilski škof poudaril, da "morda nismo bili pogumnejši od tistih, ki so sprejemali določene težke odločitve. Zdaj smo vsi poklicani, da brez pritoževanj pride naša resnična plat na dan, saj smo vsi bratje." Ker zdravstvena kriza povečuje socialne neenakosti, moramo k zmanjšanju razlik pripomoči vsi. Če ne bomo odpravili razlik med zajamčenimi (npr. velika distribucija) in tistimi, ki to

niso (npr. majhna podjetja), tvegamo socialni razkol, je ugotavljal teolog. V končnici srečanja je tekla beseda o iskanju novih rešitev za skupno delo kristjanov v času pandemije. Pogovor se je sklenil z orisom zanimivega razvojnega projekta, ki ga izvajajo v škofiji Arcireale. V sodelovanju z javnimi upravami, podjetniki, šolami in univerzo so tam osnovali Ekomuzej nebes in zemlje, ki zaobjema številne zanimivosti. Gre za inovativen način, prek katerega prispevajo k turističnemu, kmetijskemu in obrtnišskemu razvoju ozemlja, da se lahko ljudje doma bolje počutijo. Udeležence srečanja je pozdravil tudi goriški nadškof Carlo R. M. Redaelli, ki je poudaril pomembnost prizadevanja vseh, "da bi krize ne napravili."

Mch

POGOVOR Valentin Devinar

“Vsak dan se naučim kaj novega”

Valentin Devinar je doma iz Št mavra, kjer je že dolga leta dejaven v vaškem društvu. Njegove delavne roke so pomembne za društvene praznike in št mavrsk pustne vozove, njegov lepi glas pa v Moškem pevskem zboru Štmaver. Po poklicu je vodovodni in plinovodni inštalater.

Pred kratkim sta bila sv. Valentin (vse najboljše!) in pust ... Kako si kot Štmaverec doživljal dejanski izbris teh dveh – za tvojo vas – pomembnih praznikov?

Sv. Valentin smo pri društvu skušali praznovati na čim boljši način, priredili smo kulturni večer po spletu. V nedeljo smo imeli, sicer v upoštevanju vseh varnostnih ukrepov, praznično mašo, manjkala pa je šagra. Tudi pust nam je manjkal: dvajset let smo bili vedno dejavni in prisotni na povorki. Pust je manjkal mladim, pa tudi starejšim. Ponavadi smo hodili po vasi, ljudje so nas čakali, vedno je bil lep praznik. Tudi starejše osebe so komaj čakale, da jih obiščemo. Upamo, da bo drugo leto bolje.

Kaj vsega delaš po poklicu?

Sem vodovodni in plinovodni inštalater, opraviti imam tudi z ogrevanjem, klimatskimi napravami, sončnimi in protipožarnimi sistemi. Po potrebi sem tudi električar.

Kako si začel opravljati ta poklic?

Po nižji srednji šoli sem opravil dve leti poklicne šole ENFAP; ob koncu drugega letnika so me poslal en mesec na staž v podjetje Renzo Zoff v Ločniku. Tam sem se dobro znašel in leta 1994 so me vzeli v službo, kjer sem ostal šestnajst let.

Kako si se poklica naučil?

V poklicni šoli se naučiš samo osnov poklica. Kot vajenec sem pridobil veliko izkušenj v omenjenem podjetju. Imel sem srečo, saj smo tam opravljali veliko del, ne samo

vodoinštalaterskih. Smo tudi varili, delali industrijske centrale, po tovarnah itd. Za vse izkušnje bom vse življenje hvaležen. Zoff se je pred kratkim upokojil, še vedno se rada vidiva ali slišiva, pa tudi izmenjava nasvete.

Kako si prišel do svojega podjetja?

Po šestnajstih letih pri Zoffu sem se nekako skregal s sodelavci, zato sem šel proč in sem nekaj časa delal kot skladiščnik. Kmalu sem ugotovil, da sem imel raje prejšnje delo, rad sem delal z ljudmi. Tako sem leta 2010 odprl svoje podjetje, ki se danes imenuje Thermo3. Najraje delam sam, tako je še najmanj težav. Če rabim pomoč, sodelujem z drugimi obrtniki. Nekaterih del eden sam ne zmore opraviti. Naše delo je tudi težko, zato si med seboj pomagamo.

Kakšen je tvoj tipični delovni dan?

Ob petkih načrtujem delo za naslednji teden, čeprav vem, da se programa ne bom mogel držati v celoti, saj imam vsak teden po nekaj klicev za nujna popravila, če npr. komu pušča voda ali je počila cev ali se je zamašil odtok v kopalnici itd. Prioriteto moram seveda dati nujnim primerom; druga načrtovana dela opravim ob sobotah ali pa jih preložim na kasnejši datum. Vem, da zjutraj začnem delati ob 8. uri, nikdar pa ne vem, kdaj bom končal, morda ob 17., morda ob 19.30. Ob koncu dneva imam še delo v pisarni, kjer urejujem papirje. To delam sam. V Gorici imam namreč majhno skladišče z uradom. Birokratska plat mojega poklica je iz leta v leto slabša in bolj zapletena. Vsak dan je kaj novega. S časom sem se naučil, da dela s papirji ne smem prenašati naprej, sicer se mi jih nabere preveč. Najbolje je, da to opravljam sproti in sem brez skrbi.

Katera so najpogostejša dela, za katera te ljudje kličejo?

V tem času veliko ljudi popravlja hiše. Tam veliko delam, saj urejujem vodovodne in plinovodne napeljave, ogrevanje itd. S prvimi toplejšimi dnevi bodo mnogi želeli imeti klimatizatorje;

nihče namreč ne pomisli, da bi za to poskrbel kakšen mesec prej ... Delam tudi na nekaj gradbiščih. Poznam nekaj zidarjev, ki me kličejo, ko kaj potrebujejo. Kličejo me tudi zasebniki, stari klienti in taki, ki so preko znancev prišli do mene. Dela mi ne manjka. Konkurence je veliko, zato je pomembno, da sem konkurenčen tudi s cenami.

Kje največ delaš?

Največ dela imam po vsej Goriški. Za kakšno delo grem do Trsta oz. do Vidma. Na tem področju imam dovolj klientov in dela, zato za zdaj ne nameravam iti iskati drugih.

Kako se je tvoje delo spremenilo v zadnjem letu zaradi pandemije?

Marca 2020 sem opazil, da so bili ljudje prestrašeni, vladala je negotovost, ker nihče še ni vedel, kaj je ta epidemija. Niso me iskali, razen v nujnih primerih, če jim je voda poplavlila hišo, če niso mogli uporabljati stranišča, če se je kaj zamašilo v kuhinji. Drugače sem bil dober mesec in pol doma. Ritem življenja se je upočasnil, doma smo se vsi oddahnili in odpočili, opravili smo nekatera hišna dela, ki

smo jih več let prelagali zaradi pomanjkanja časa. Prejšnjo pomlad smo se zato tudi lepo imeli v družini. V mesecu maju sem spet začel delati, postopno vedno več, delo mi ni nikdar zmanjkalo. Ugotavljam, da v

drugem valu pandemije strah, ki sem ga prej omenil, ni več tako velik. Ko delam, seveda spoštujem vse ukrepe za preprečevanje širjenja okužbe, ohranjam varnostno razdaljo, nosim masko itd. Ljudje pa so res bolj mirni. Kako bo naprej, bomo pa še videli.

Ko si moral prekiniti delo, si prejel državni prispevek?

Da, prejel sem ga dva meseca. Obrtniki, kot sem jaz, si tako ali drugače pomagamo. Mi je pa težko, ko pomislim na osebe, ki imajo npr. bare in so morda vložile veliko vsoto za obnovo lokala, pa ne morejo delati normalno. Ali na tiste, ki v gorah živijo od zimske sezone. Kako sploh živijo? Kdor ima kaj pri strani, preživi. Pandemija povzroča ogromno škodo.

Ti si utrpel kaj škode?

Ne. Po lanskem zaprtju sem nadoknadil in dosegel cilje, ki sem si jih zastavil v začetku leta.

Kaj pa se je bistvenega spremenilo v 30 letih, od kar opravljaš ta poklic?

Zelo so se spremenili materiali, ki jih uporabljam. V domačih vodovodnih napeljavah se vse manj uporabljajo pocinkane cevi, ker jih nadomeščajo

plastične. Delo veliko stane, zaradi česar mora biti opravljeno čim prej. Pred leti si kopalnico delal dva dni; danes moraš delo končati v štirih oz. največ osmih urah. Plastične cevi so enako dobre, z njimi imaš trikrat manj dela kot s pocinkanimi. Zavedam se, da sem imel prav srečo, ker so me naučili delati zelo različna dela z najrazličnejšimi materiali. Ko me kličejo, ker pušča cev, še ne vem, če bom tam našel plastiko ali baker ali železo. Če ne znaš variti oz. delati z železnimi cevmi, je problem. Obstajajo tudi večja podjetja, ki včasih kličejo mene in še enega kolego za posebna dela, za katera nimajo specializiranih delavcev. Problem je tudi ta, ker mladi nimajo možnosti se naučiti osnov tega dela; poznajo kvečjemu nove sisteme, starih ne obvladajo. Če se znajdejo v stari hiši s starimi napeljavami, ne vedo, kam dati roke.

Si kdaj imel kakšnega vajenca?

Ne. S tem se še nisem ukvarjal. Če moram iti sam na gradbišče, moram pripraviti določene papirje. Če imam ob sebi delavca ali vajenca, moram imeti druge papirje, tečaj za varnost, prvo pomoč itd. Ko rabim sodelavca, mi je lažje poklicati kakšnega kolego, s katerim pač sklenem pogodbo. Osebo bi bil tudi pripravljen vzeti kakšnega vajenca, morda čez kakšno leto. Je pa pomembno, da je to nekdo, ki je pripravljen delati.

Lani si imel težave z dobavitelji?

Problemi so bili, ker se je ustavila tudi proizvodnja. In posledice smo videli, ko so se izpraznila skladišča. Zmanjkalo je material. Morali smo si pomagati, ga poiskati drugje.

Kako je z državnimi olajšavami oz. s 110% financiranjem zamenjave grelna-hladilnih sistemov?

Kdor ima že vse papirje, me pokliče, da pač opravim delo.

Ko so prišle na dan te olajšave, sem se pogovoril z dvema strokovnjakoma, ki sta mi potrdila, da je okrog te zadeve velika zmešnjava. Še zdaj slišim različna mnenja. Zdi se, da je stvar stekla, sicer ne brez težav. Osebo pa vidim še veliko zmešnjavo. Pogosto je dovolj zgrešiti eno samo vejico in izgubiš možnost olajšave. Če vložiš veliko vsoto in ne prejmeš državnega prispevka, boš moral plačati vse sam ... Sami izvedenci so prestrašeni in se zavarujejo; če namreč oni kaj zgrešijo pri izpolnjevanju papirjev, nosijo veliko odgovornost.

Kaj pa sončni sistemi za ogrevanje? Je povpraševanje?

Sončni kolektorji grejejo vodo; če jih imaš več, lahko tudi greješ. Ti sistemi so kar zanimivi, zadnje čase pa ljudje raje izbirajo toplotne črpalke, ki delujejo kot klimatske naprave, za katere je predviden eko-bonus. Mi, ki živimo na podeželju, si še največ pomagamo z drvni, ki jih imamo na pretek. Ogrevanje na plin stane ogromno, zato se mnogi raje odločajo za peč na pelete ali toplotno črpalke.

Zakaj ti je ta poklic všeč?

V zadoščenju me mi je, ko klientu rešim problem in je zadovoljen. Lahko se zgodi, da kdo ni zadovoljen, a 99% so veseli, morajo biti veseli. Zato uporabljam materiale, za katere vem, da imajo klienti kasneje tudi dobro asistenco. Materiali in delo, ki ga opravljam, morajo biti kakovostni. Delam skoraj 30 let in vidim, da se nikdar ne končam učiti. Vsak dan se naučim kaj novega in si tako večam izkušnje. Večkrat se mi tudi zgodi, da me kličejo osebe, zlasti starejše ženske, ki nimajo prav potrebe nujnih posegov, ampak so morda osamljene in potrebujejo koga, da se z njim pogovorijo, da mu skuhamo kavico. Rabijo družbo. Tudi to spada k mojemu poklicu ...

Danijel Devetak

V organizaciji SKPD F. B. Sedej in Mladinskega krožka iz Števerjana Kulturni konec tedna

SKPD Francišek B. Sedej in Mladinski krožek F. B. Sedej iz Števerjana sta konec tedna, 27. in 28. februarja, organizirala dva spletna kulturna večera ob proslavljanju dneva slovenske kulture. V soboto je pred računalniško kamero stopila mag. Darinka Kozinc, avtorica knjige *Dobiva se v Maxiju – Nežne zgodbe za romantične in tankočutne bralce*. Pogovor je vodila prof. Megi Rožič, ki je najprej predstavila avtorico in njeno zbirko kratkih zgodb, nato pa postavila nekaj vprašanj sogovornici. Darinka Kozinc je znana po svojih številnih

objavah bodisi za otroke kot za odrasle. V zadnjem delu *Dobiva se v Maxiju* je zbrala kratke pripovedi z ljubezensko temo, ki jih je objavljala v reviji Antena na začetku svoje literarne poti, in to pod raznimi psevdonimi. Zgodbe so pretežno ljubezenske, v njih se prepletajo tradicionalne vrednote realističnih, vsakdanjih junakov. Avtorica je navdih dobila iz vsakdanjega življenja na Primorskem, ki je posebno in globoko zaznamovano s preteklim, krutim dogajanjem, kjer so spremembe in dogodki hitri, izraziti in vplivni ter vredni literarne obdelave.

Darinka Kozinc je poslušalcem razkrila, da je njena prva zvesta bralka profesorica Darica Majer Leban, ki je

v knjigi napisala spremno besedo in tako pojasnila: *'Skratka: knjigo odlikuje široka paleta človeških nravi,*

opisanih na kratko, toda neposredno in učinkovito'. Knjigo je avtorica posvetila Albertu Paplerju, nekdanjemu

literarnemu uredniku Antene, ki jo je v mladih letih, ko je še anonimno objavljala, podpiral in vanjo verjel.

Na koncu je voditeljica pogovora prebrala še eno kratko zgodbo iz zbirke, in sicer *Mama Gigia na meji*. Srečanje je dodatno obogatilo glasbeni vložek, ki ga je pripravil Domen Kozinc. Zapel in zaigral je na klavir uglasbenega *Mornarja*, Franceta Prešerna. Nedeljski večer je Mladinski krožek F. B. Sedej popestril s kulturnim mladinskim kvizem. Srečanje so vodili trije mladi števerjanski fantje Bernard Terpin, Miha Kovic, Lapo Farolfi in Ilaria Bergnach. Pripravili so razna vprašanja (npr. koliko kitic sestavlja Prešernovo Zdravljico? ali kam

mora iti vsak pristen Slovenec vsaj enkrat v življenju?), na katera so poslušalci preko telefonskega klica lahko odgovorili. Na koncu so izžrebali tudi zmagovalca igre. Večer je potekal v šaljivem vzdušju, med katerim se je marsikdo še kaj novega naučil. Danes je ob takih priložnostih pomembno ne izgubiti motivacije in idej pri prirejanju spletnih dogodkov. SKPD Francišek B. Sedej in Mladinski krožek F. B. Sedej iz Števerjana sta se res izkazala in dokazala, da je tudi na daljavo možno vzpostaviti stik s poslušalci in z njimi sodelovati.

Katarina Visintin

SREČANJA POD LIPAMI Ob 20-letnici odobritve zaščitnega zakona

Slovinci lahko igramo močno vlogo, ker znamo udejanjati svoje zamisli

Nekdanji goriški občinski odborniki Damijan Terpin, Mara Černic in Silvan Primožič so se v četrtek, 25. februarja, pogovarjali s časnikarjem Julijanom Čavdkom o izvajanju zaščitnega zakona 38/2001 v občini Gorica. Gostje večera so se v občinski upravi zvrstili v času, ko je občino vodil župan Vittorio Brancati. To je bilo ključno obdobje, v katerem je bila Gorica vključena v seznam občin, kjer so začeli izvajati zaščitna določila za slovensko narodno skupnost v deželi FJK. 23. februarja 2001 je zaščitni zakon stopil v veljavo. Terpin je tedaj vodil deželno tajništvo SSK in gojil stike s predstavniki ostalih narodnih manjšin. Povedal je, da so to bili navdušujoči, zanimivi časi in Slovenci smo si prizadevali, da bi dosegli čim več, in čeprav so italijanski nacionalisti nasprotovali sprejetju zakona, smo med predstavniki drugih manjšin imeli prijatelje. Leto po sprejetju zakona je v Gorici po desetih letih desničarske vlade zmagala leva sredina Vittoria Brancatija. Primožič je poudaril, da smo imeli Slovenci že v obdobju pred volitvami v Brancatijem zelo dobre odnose, "opozicija nas je spodbujala, da smo bili aktivni. Pripravljali smo se za praktične dosežke." Damijan Terpin in Mirko Špacapan, tedanji pokrajinski tajnik, sta se borila, da bi Slovenci dobili svojega odbornika v

občinski upravi in tako lahko vplivali na mestno politiko. Po Brancatijevi zmagi je bilo izvoljenih sedem slovenskih svetovalcev in Terpin je postal odbornik. Glavni cilj je bil vključiti Gorico v zaščitni zakon št. 482 iz leta 1999 – državni okvirni zakon

Damijan Terpin

za zaščito manjšin, ki ga je prejšnja desnosredinska Valentijeva vlada hotela le deloma uvesti, in seveda v območje izvajanja zaščitnega zakona 38/2001 za Slovence v Italiji, saj je do tedaj vidna dvojezičnost veljala le v rajonih Štandrež, Podgora in Pevma-Štmaver-Oslavje. Tudi Mara Černic se je spomnila, da je bilo to eno najbolj perečih vprašanj in da se je v občinskem svetu, v večinski koaliciji in v celotnem mestu razvnela živahna diskusija. "Veliko ljudi ni hotelo, da bi uradno rekli, da je cela Gorica slovenska ...

Kregali smo se in morali smo odločno nastopiti pri političnih dogovorih, utemeljevati našo pozicijo z zgodovinskimi dejstvi, pravno podlago, z vsemi instrumenti, ki smo jih tedaj imeli." Kljub ostrim napadom desnosredinske opozicije so zaščitni zakon uvedli v celem

Mara Černic

mestu in ne samo v rajonih. Gostje na četrtkovem večeru so poudarili zelo dosledno držo župana Brancatija, med slovenskimi zavezniki sta prav gotovo bila tudi goriški nadškof Dino De Antoni in prefekt Roberto De Lorenzo, ki "sta pripomogla, da je sovraštvo do nas splahnelo". Julijan Čavdek je spomnil, da je velika prisotnost Slovencev v občinski upravi omogočila še druge pomembne pridobitve, Damijan Terpin je bil namreč soudeležen tudi pri začetku formalnega čezmejnega sodelovanja med občinskimi upravami Nove Gorice,

Gorice in Šempetra-Vrtojbe. "Brancati, Brulc in Valenčič so imeli zelo dobre odnose. To je imelo zelo pozitiven učinek tudi na del Goričanov, ki niso bili naklonjeni manjšini in našemu zaščitnemu zakonu. Razumeli so, da prisotnost Slovencev ni samo privilegij za malo ljudi,

Silvan Primožič

ampak priložnost za celo mesto. Začeli so razmišljati drugače." V tistem času smo dosegli tudi rešitev Jeremitišča, ki je postalo simbol – "razlašanje v škodo Slovencev, na katero smo bili vajeni, se je končalo in uveljavili smo našo prisotnost na ozemlju." Ko je bila Gorica vključena v območje izvajanja zaščitnega zakona, so začeli uvajati uporabo slovensčine v javni upravi. Predstavniki desne sredine so trdili, da bo potrebno zaposliti 350 oseb samo za izvajanje zaščitnega zakona, Terpin pa je razložil, da so za manjšino odprli urad, kjer je

bila zaposlena le ena oseba. Dokazali so, da Slovenci ne bremenimo občinskih financ, med drugim predvidevata zakona 482 in 38 namenska sredstva za zaposlovanje Slovencev v javni upravi, za prevajanje in uveljavljanje vidne dvojezičnosti. "Danes ima občina Gorica zaposlene slovensko govoreče ljudi, ki se ne ukvarjajo samo s slovenskim okencem, ampak delajo tudi drugo in mislim, da je to zelo pozitivno", je še dodala Mara Černic. V času Brancatija je začel delovati tudi paritetni odbor, na deželni ravni pa je zmagala Slovincem naklonjena koalicija, ki jo je vodil Riccardo Illy. Tedaj je imel bistveno vlogo tudi Mirko Špacapan, ki je bil eden glavnih sogovornikov župana Brancatija v odnosu z deželno upravo in je omogočil, da so bila Gorici namenjena pomembna finančna sredstva – tudi to je pripomoglo k spremembi protislovenskega vzdušja. Uvedba zaščitnega zakona

je imela pozitivne učinke na čezmejno sodelovanje, pomembna priložnost za obe mesti pa je danes skupna kandidatura za EPK 2025. "Z Novo Gorico lahko imamo skupno ekonomsko in kulturno prihodnost, ne glede na EPK", je povedal Silvan Primožič, Mara Černic pa je prepričana, da mora manjšina, ki je povezovalni člen, aktivno sodelovati pri projektih: "Kot Slovenci lahko igramo močno vlogo, ker imamo sposobnost razmišljanja in udejanjanja stvari." Damijan Terpin je večer sklenil s kritičnim razmišljanjem o našem odnosu do politike: "Smo Slovenci v Gorici sposobni potegniti pravilne politične zaključke in poteze, ki bodo najbolj koristili naši narodni skupnosti? Bojim se, da smo še tako zakoreninjeni v naše pretekle politične sheme, kot so bili italijanski nacionalisti petdeset let zakoreninjeni v svoje."

Katja Ferletič

Pozitiven obračun snemanja druge sezone "Volevo fare la rockstar"

Oleottova televizijska nadaljevanka je povečala prepoznavnost naših krajev

Goriški režiser Matteo Oleotto, ki večino svojih del brezmejno umešča v širše goriško območje, se je s svojo snemalno ekipo več časa mudil v Gorici za snemanje prizorov uspešne televizijske nadaljevanke "Volevo fare la rockstar". Serijo producirata Rai Fiction in Pepito Produzioni, podpira pa jo tudi Komisija za film Dežele FJK (FVG Film Commission). Matteo Oleotto je poznan predvsem po uspešnem filmu Zoran, moj nečak idiot – Zoran, il mio nipote scemo, prva sezona omenjene televizijske uspešnice pa je bila na sporedu leta 2019 in so jo snemali v Gorici oz. Podgori, v Krmini in v Sloveniji. Za drugo sezono se je snemanje v naših krajih začelo 12. oktobra lani in končalo 9. februarja 2021. Snemalna ekipa se je

na Goriškem mudila celih sedem mesecev, saj so bili trije meseci potrebni samo za izbiranje krajev snemanja in splošne priprave. Goričani se letos sploh niso več čudili ob pogledu na tovornjake produkcije, ki so se pojavljali na Oslavju, na Travniku, v severnem delu mesta in Štandrežu. Fabrizio Oreti, odbornik za kulturo na goriški občini, je z zadovoljstvom povedal, da je to zelo priljubljena nadaljevanka, ki je na naše ozemlje prinesla tudi pozitiven gospodarski učinek. Snemalno ekipo je sestavljalo več kot 80 oseb, od teh je bila več kot tretjina domačinov. V času, ko koronavirus pušča za seboj hudo gospodarsko opustošenje, je nedvomno dragocen tudi finančni doprinos pobud, kakršna je ta, zaradi tega

je župan Rodolfo Ziberna snemalni ekipi takoj ponudil sodelovanje in podporo goriške občinske uprave. Številke jasno dokazujejo, da nadaljevanka ne prinaša le promocijo krajem, ki snemanje gostijo, temveč tudi občutne gospodarske učinke. Ti učinki niso vezani samo na denar, ki ga neposredno vloži produkcija, vendar tudi na posredni učinek vseh naložb. Dejansko so nadaljevanko pri nas snemali 91 delovnih dni, pri tem pa so na lokalni ravni investirali več kot milijon in pol evrov. Obračun snemanja druge sezone nadaljevanke ni mogel mimo koronavirusa, saj so se ob vsakodnevnem trudu, ki ga zahteva snemanje nadaljevanke, pridružili še težave in tveganja zaradi nevarnosti okužb. Ob koncu snemanja je potekala spletna

tiskovna konferenca, ki so se je udeležili režiser Oleotto, podpredsednik ustanove FVG Film Commission Gianluca Novel, Elisabetta Trautteur iz produkcijske hiše Pepito Produzioni ter glavne igralka Valentina Bellè, Caterina Baccichetto in Viola Mestriner. Goričani, je poudaril Oleotto, so jih tudi tokrat lepo sprejeli, "Gorica nas ima rada." Valentina Bellè, ki v nadaljevanki igra osrednjo vlogo Olivie, je potrdila, da je bila vrnitev v Gorico za snemanje druge sezone prijetna. Filmska karavana je imela tokrat zaradi covida priložnost preživeti celotno snemalno obdobje v naših krajih in posamezni člani ekipe so priznali, da so imeli priložnost spoznati Goriško in odkriti posebni čar naših krajev.

Kat

SREČANJA
 pod lipami

Gostja večera
Dipl. Inž. OLGA VOGLAUER
 Slovenska poslanka v avstrijskem Državnem zboru

Pogovor bo vodil pravnik Jakob Leopoli

ČETRTEK, 11. MAREC 2021, OB 20. URI

Srečanje bo potekalo na daljavo preko Facebook strani
 in YouTube kanala Krožka Anton Gregorčič

POGOVOR Martin Frandolic, cvetličar

“Upam, da bodo mladi še naprej kupovali cvetje!”

Martin Frandolic se že enainvajset let neprekinjeno ukvarja s prodajo cvetja. Ustvarjalna duša, po rodu iz Doberdoba, je nekaj časa imel lastno cvetličarno, zdaj pa je zaposlen v lokalno zelo znani trgovini *I Fiori di Ronchi*.

Kdaj in kako se je v tebi rodila strast za cvetje?

Vse se je začelo v mladih letih, ko sem poletje preživel pri teti, ki je gojila cvetje doma na Tržaškem. Rad sem ji pomagal pri delu in pri pripravi šopkov. Takrat sem se začel zanimati za cvetje, zato sem po končanem šolanju opravil različne tečaje s tega področja. Leta 2000 sem uradno začel to pot in odprl svojo cvetličarno. Nato sem trgovino zaprl in se zaposlil v cvetličarni *I Fiori di Ronchi*, v kateri delam še zdaj.

Kje organizirajo tečaje in izobraževanja za ta poklic?

Posebnih tečajev tu pri nas ni, v kraju Isola Morosini v bližini Gradeža pa prirejajo izobraževanja, na katerih učijo osnove kompozicije in gojenja. V tujini oz. drugod po Italiji pa je kar nekaj bolj specifičnih tečajev.

Ali je cvetje še vedno aktualno darilo ob praznikih, kot sta valentinovo ali dan žena?

Ja, prav za valentinovo smo opazili, da so se ljudje spet v večji meri odločali

za cvetje kot darilo ob taki priložnosti. V zadnjih letih je bilo tega malo manj, ker so bile bolj popularne drugačne oblike obdarovanja. Letos pa je prodaja cvetja v tistem

maja smo zopet odprli in odtlej so stranke spet začele redno kupovati cvetje. Pri nas imamo delo, pandemija ni bistveno spremenila števila strank, ki obiskujejo trgovino.

obdobju spet precej narasla.

Kaj najbolje prodajate skozi celo leto?

V zadnjem obdobju prodajamo največ različnih vrst lončnic, najbolj priljubljene pa so orhideje. Stranke imajo rade tudi šopke, za katere lahko same izberejo barve, velikost, cvetje in podobno. Te najbolj pogosto kupujejo ob rojstnih dnevih ali obletnicah.

Ali je pandemija močno spremenila delovanje cvetličarne?

V prvem lock downu je bila cvetličarna zaprta. Meseca

Se je mogoče spremenila količina kupljenih šopkov, ki jih po navadi kupujemo ob rojstnih dnevih in podobnih priložnostih? Številni ukrepi namreč prepovedujejo prirejanje večjih praznovanj.

Ljudje še vedno kupujejo cvetje ob posebnih praznikih, mogoče tudi rahlo v večji meri. Večje težave imajo ponudniki drugih vrst daril in spominkov. Z relativno majhno vsoto denarja lahko kupimo lep šopek ali cvet, s katerim lahko razveselimo prijatelja ali sorodnika.

V tem letu je večina ljudi

preživljala veliko več časa na svojih domovih. Se je mogoče povečala prodaja cvetja za domačo uporabo?

Prodaja cvetja za domačo uporabo se ni bistveno spremenila. Imamo številne stranke, ki redno kupujejo cvetje, s katerim krasijo hiše, balkone in dvorišča, a so to počenjale tudi pred pandemijo.

Veliko delate tudi ob porokah in podobnih dogodkih, ko skrbite za krašenje cerkva in prostorov nasploh. Je cvetličarna s tega vidika utrpela veliko škodo?

Ja, porok zdaj v bistvu ni. Nekateri pari se odločijo za bolj skromno poroko na občini, na katero lahko povabijo le do 20 ljudi. To pomeni, da je manj tudi okraskov in cvetov. Ja, s tega vidika imamo veliko manj dela.

Kako si predstavljate, da se bo dejavnost cvetličarn spremenila v naslednjih desetih ali dvajsetih letih?

Mladi na splošno ne namenijo veliko časa domu, ker so v glavnem v službi od jutra do večera. V cvetličarno prihajajo pogostokrat starejše stranke. Kljub temu pa upam, da bodo tudi mladi še naprej kupovali cvetje. Trenutno imajo najraje vrtnico ali kako lončnico ob posebnih priložnostih.

Giulia Černic

Obvestila

Tradicionalni umetniški poklon ob dnevu slovenske kulture in dnevu žena v organizaciji KD Briški grič bo v ponedeljek, 8.3.2021, ob 20.30 na Youtube kanalu društva. Na sporedu sta fotografska razstava Ženski pogledi (Lorella Klun, Loredana Prinčič in Tamara Puc) in recital članov Odra mladih KD Briški grič. Slavnostna govornica Martina Valentinič.

SNG Nova Gorica vabi na spletni ogled predstav *Realisti* v **četrtek, 4. 3. 2021, ob 20. uri**, in *Čarovnik iz Oza* v **soboto, 6. 3. 2021, ob 10.30**. Spletna vstopnica za prvo znaša 8 evrov, za drugo pa 3 evre. Nakup spletnih vstopnic na sng-ng.kupikarto.si

Čestitke

Mati Jolanda jih 80 slavi, vse najboljše ji iz srca želimo vsi »Koršičevci«.

RADIO SPAZIO vrata proti vzhodu

(od 5. do 11. marca 2021)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored: **Petek, 5. marca** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2. **Sobota, 6. marca** (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo:

oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilljskem narečju.

Nedelja, 7. marca ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 8. marca Charme shazam - Glasba po svetu. Pripravlja in vodi Jerica Klanjšček.

Torek, 9. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem

Sreda, 10. marca (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Starodavna kartuzija Jurkloster. Izbor melodij.

Četrtek, 11. marca (v studiu Andrej Bavcon): Četrkov večer z glasbo - Zanimivosti obvestila in humor.

Poziv novi vladi

Ponovno odprimo zazor v gledališču!

K vsedržavni manifestaciji "Osvetlimo gledališče", ki se je uresničila v ponedeljek, 22. februarja 2021, in so se ji pridružila številna italijanska gledališča, so pristopili tudi goriški gledališki krogi. Igor Komel, predsednik Kulturnega doma v Gorici, ki je pobudnik trijezičnega gledališkega festivala Komigo, in Mauro Fontanini, predsednik združenja Associazione Terzo Teatro iz Gorice, prireditelj gledaliških festivalov "Un Castello di... musical e risate" in "Festival

internazionale teatrale Castello di Gorizia", se po enem letu zaprtja dvoran pridružujeta splošni zahtevi po ponovnem odprtju kulturnih hramov. Gre za poziv novi vladi, da se takoj spopade s tem vprašanjem in da prične obravnavati nastope v živo, s tem "da se v najkrajšem času izdelajo ustrezni programi in da se javno objavi načrt za čimprejšnje varno odprtje gledališč". Pozivu se pridružuje tudi združenje Associazione Artisti Associati iz Gorice, ki mu predseduje Walter Mramor.

V obljemu svojih dragih je mirno zaspal

† PIETRO FERLETIČ – BERTO

Z ljubeznijo se od njega poslavljamo žena Marija, sin Andrej, hči Katerina z možem Andrejem, vnuka Peter in Sanja.

Pokojnik bo ležal v **četrtek, 4. marca, od 10.30 do 13.30** v mrliški veži tržiške bolnišnice.

Pogrebna maša bo v **petek, 5. marca, ob 18. uri** v župnijski cerkvi v Doberdoba.

Pogrebni obred z žaro bo v **soboto, 6. marca, ob 11. uri** na pokopališču v Doberdoba.

Zahvaljujemo se vsem, ki bodo počastili njegov spomin. Posebna zahvala gre zdravnici Katji Lavrenčič in osebju paliativne oskrbe.

In memoriam

Berto Ferletič

Berto Ferletič, ki je v 89. letu starosti pred nekaj dnevi večno zaspal v družinskem krogu, je bil v Doberdoba priljubljen zaradi svojega veselega značaja. Smisel za druženje in navezanost na domače kraj sta mu bila vrojena kljub težkim razmeram, v katerih je odrasčal. Kot četrti otrok v družini je bil rojen leta 1932 v kraju Santa Fe de Rosario v Argentini. Tja je njegova družina emigrirala pozimi 1929, ker so bile razmere v ladjedelnici, kjer je bil zaposlen oče Peter (iz družine Južinevih), čedalje težje zaradi fašističnega režima. Argentina pa se je za mlado družino izkazala kot nova težka preizkušnja. Po krajši bolezni je namreč umrl oče Peter, mati Marija Lavrenčič (Valentinčkova) se je zato z otroki vrnila v domačo vas. Svoj novi dom so si ustvarili v majhni hiši, ki so jo postavili vojaki med 1. svetovno vojno in so jo domačini imenovali kar

“beracka”. Zaradi tega je bil pokojnik na vasi poznan kot “Berto od Merije z beracke”.

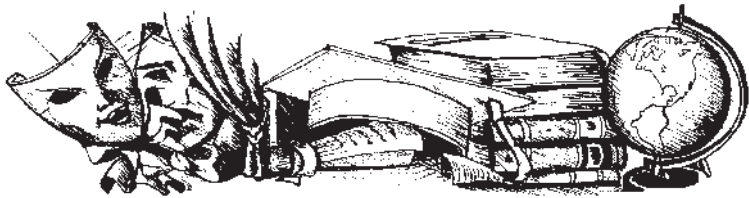

Berto se je izučil za krojača. Šivalni stroj pa je nato zamenjal za drugačne stroje in večjo mehanizacijo. V tržiški ladjedelnici je postal strojevodja na notranji železniški infrastrukturi. Leta 1965 se je poročil s

sovaščanko Marijo Ferfaglia. V zakonu sta se jima rodila Katerina in Andrej. Par je imel še eno hčerko, ki pa je umrla stara manj kot leto dni. Po upokojitvi je Berto užival v življenju na prostem, na svojem vrtu. V ponos in veselje sta mu vseskozi bila vnuka Peter in Sanja. Velik del svojega prostega časa pa je Berto posvetil domačemu društvu Hrast. Bil je njegov soustanovitelj in dolgoletni zagnani član. Ker mu je bilo petje že po naravi zelo blizu, se je vključil v MePZ Hrast in v cerkveni pevski zbor. Sodeloval je pri vseh pobudah matičnega društva in bil vedno pripravljen priskočiti na pomoč. Berto je bil v prvi vrsti eden od nosilnih stebrov dramske družine društva Hrast, ki je v sedemdesetih letih postregla z več zahtevnimi odrskimi postavitvami. Leta 1973 je tako prepričljivo upodobil lik vrtnarja Klausja v drami *Stilmodski župan*. Ljubezen

do odrskih desk je ohranil vse do konca. Skupaj z ženo sta bila ob nedeljah popoldne stalna gosta gledaliških predstav v Štandrežu in v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Tukaj si je Berto kot ponosni mož, oče in nono ogledal tudi zadnjo predstavo, muzikal skupine O'Klaka *Lak za sanje*, ki ga je režirala vnukinja Sanja in h kateremu sta veliko prispevali tudi hči Katerina in žena Marija. Njegovo zdravstveno stanje je začelo pešati v zadnjem letu. Berto je do zadnjega trenutka bil pričevalec zgodovine svoje vasi in številnih anekdot iz Doberdoba, ki jih je nazadnje v prisrčnem pogovoru zaupal domačinki, knjižničarki Luisi Gergolet. Ko je beseda nanesla na njegovo rojstno vas, so se v njegovih očeh vsakič vžgale prav posebne iskricke. Iskricke veselja in radosti, ki so ožarjale vse domače, prijatelje in znance.

AC

SCGV E. KOMEL, ZSKP IN KCLB Prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku Kultura ne pozna meja, nas dviga čez ovire in nam kaže nove poti

Zadnji dan februarja, meseca, v katerem se ob smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna (1800–1849) bolj poglobljeno zazremo v dragocenost kulture, so pomembni oblikovalci kulturnega življenja na Goriškem, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Zveza slovenske katoliške prosvete in Kulturni center Lojze Bratuž, namenili gledalcem spletno prireditev, saj so dvorane zaradi še močno prisotne koronavirusne epidemije nedostopne. Glasbeno–gledališko predstavo z naslovom *Prešeren in mi*, ki so jo posneli v Kulturnem centru Lojze Bratuž in jo predvajali na Youtube kanalu ZSKP, so z besedo in glasbo pripravili mladi poustvarjalci, glasbeniki in igralci iz Goriške in Kanalske doline, zato je imela še posebno svež, domisel in sodoben nadih. Scenarij zanje – z elementi igre v igri – so večerčno v sodobnem slogu in duhu napisali Tina Balta, Simon Čavdek, Kea Vogrič in Sanja Vogrič in z njim prepričljivo pojasnili pomen kulture. Vsi omenjeni imajo že nekaj izkušenj v gledališkem ljubiteljskem svetu, še posebno Sanja, ki jo poznamo kot zelo zavzeto snovalko različnih predstav, pod

katerimi je iskrivo podpisala priredbo in režijo. Trije protagonisti so simbolni predstavniki današnjih mladih, ki imajo različna mnenja o kulturi. Nekateri se zanimajo zanje in skušajo poglobiti svoje znanje, druge privlačujejo bolj potrošniške vabe in niso preveč dovzetni za to, kar diši po kulturi. Vmes pa so še tisti mladi, ki so nekakšen most med omenjenima skupinama. Med mladimi protagonisti, ki udobno z domačega kavča spremljajo spletno Prešernovo proslavo, se razvije pogovor o kulturi. Dekle prebere prijateljema Prešernove šaljive verze *Hčere svet*. Ljubezenska pesem je zmeraj aktualna, saj je ljubezen večna in mladi vseh časov jo doživljajo na sličen način. S hudomušnim pridihom se ob Prešernovi romanci pogovor zasuče okoli “ljubezenskih” telefonskih klicev pozno v noč, ki so nadomestili nekdanje nočne “pohode” fantov pod okenca ljubljenih deklet. Skeptik med njimi se sprašuje, v čem je še vedno aktualen pesnik, ki je živel v neki daljni preteklosti, kjer je bilo vse sivo, dolgočasno, monotono; devetnajsto stoletje nima kaj dosti skupnega z današnjim svetom. Dekle ga prepričuje, da je Prešeren nesmrten in večni zaradi tem, ki jih

obravna; to so ljubezen, bivanjski dvomi, strast, pa še globoka predanost slovenskemu narodu in želja, da bi se Slovenci bolj zavedali svoje narodne istovetnosti. Ob teh mislih se dekle in fant, kot v kakšnem filmu, ki se spogleduje s fantastiko, kar na lepem najdeta v Prešernovem času in pesnika zagledata, ko sedi na klopci

in z gosjim peresom piše prijatelju Čopu. To početje se jima zdi nesmiselno, saj so današnja sporočila po WhatsAppu nedvomno bolj hitra in učinkovita. Pesnik se čudi njenemu govorjenju in ju pouči, da moramo vsi skrbeti za kulturo, saj predstavlja le–ta neizmerno bogastvo. V trpkem monologu, ki ga je poglobljeno zasnovala Sanja, podala pa Kea v sugestivni scenski podobi prazne dvorane, se izrisuje slika zaprtih kulturnih domov, šol... A v to mračnost se vrine svetla misel, da tudi v teh

hudih časih kultura ni nema, čeprav so jo okoliščine skušale utišati. Poiskala je nove poti do ljudi in s tem dokazala, da nam samo ona še lahko pomaga iz tega mrtvila srca. Le ona zna združiti osamljene in drugače misleče, ne pozna meja, nas dviga čez ovire in nam kaže nove poti. Ona je naše veselje, ustvarjalnost, življenje, nam lajša bolečine,

nudi tolažbo. Zato, čeprav so gledališča prazna, se ne bomo vdali, vztrajali bomo in dokazovali njen pomen. Tako zatrdijo nastopajoči in dodajo, da bodo še ustvarjali, predvsem zase, da pričarajo vsem trenutek vedrine in zabave, da se ob kulturi zberemo in razmislimo, da se zavemo, da od nje živimo. “Ob tebi bomo, dokler ne bo v dvoranih spet zadonel aplavz”, z zanosom povedo igralci. Ob tem monologu tudi največji skeptik med njimi spozna, da je kultura res

sestavni del nas samih, saj z njo sobivamo, čeprav se tega ne zavedamo. “Sanje se lahko uresničijo, če se potrudiš in trdo delaš”. To je spodbudna misel, ki izhaja iz letošnje prireditve, katere vaje so bile smelo v rokah mladih. Njen program se je izpel z Vrabčevo *Zdravljico* s CD–ja *Zdravica*, ki ga je Pevska skupina Akord iz Podgore posnela l. 2003 pod umetniškim vodstvom dr. Mirka Špacapana. Nastopajoče like so vsečno in naravno upodobili Patrik Cingerli, Simon Čavdek, Manuel Quaggiato in Kea Vogrič, člani gledališke skupine O'Klapa, ki deluje v sklopu Skupnosti družin Sončnica z zagnano mentorico Katerino Ferletič. Prešernovo pesem *Kam*, pretresljiv izraz pesnikovega obupa ob spoznanju, da ga Julija ne ljubi, je recitala Rossella Lupieri, iz Združenja don Mario Černet iz Kanalske doline. Dramski splet so požlahtnili in smiselno dopolnjevali glasbeni intermezzi iz zakladnice slovenskih avtorjev raznih obdobij in slogov (M. Bravničar (1897–1977) – *Aria*; P. Soban – *Spomin*; J. Gregorc (1934–2012) – *Elegija*, P. Šivic *Pripovedka*; L. M. Škerjanc (1900–1973) – *Nesodobna bagatela*). Na temno modri svetlobni podlagi so jih z zrelem pristopom solistično

izvajali talentirani učenci SCGV E. Komel, Makrina Quinzi, violina; Janiki Cingerli, kitara; Jakob Quinzi, violina; Anisja Volčič, violina; Anna Michelin, violina, ob spremljavi profesorjev Armina Čoralica in Elisabethte Cavaleri. Baritonist Luca Raccaro je odpel pesem J. Prochazke na besedilo Antona Aškerca *Kaj bi te vprašal*, sopranistka Marta Pasi pa pesem *Zvonček* H. Volariča na besedilo J. Lebana. Oba pevca, ki sta iz razreda prof. Alessandre Schettino, je na klavir spremljala prof. Elisabetta Cavaleri. Gojence SCGV Emil Komel so poleg Schettinove pripravili Martina Gereon in Mojca Križnič. Igralce je v primerne kostume oblekla Daniela Klanjšček, za rekvizite je poskrbela Katja Terčič, za tehnično plat pa Valerio Komic (snemanje in montaža Dominique Pozzo in Jurij Lavrenčič). Mlada izvajalska ekipa je z uglajenim nastopom dokazala, da je ne more zaustaviti noben virus in da ji kljub zdajšnji situaciji ustvarjalna kri živahno teče po žilah. To velja seveda tudi za SCGV E. Komel, ki vestno in vztrajno nadaljuje svoje poslanstvo tudi v tem nenaklonjenem času, kot tudi za ostali dve sodelujoči ustanovi.

Iva Koršič

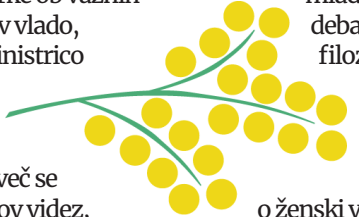
Tradicionalni dan žena 8. marec 2021: ni kaj praznovati

Kot prazniki se po letu dni vračajo v ospredje tudi medijske teme. Tako bo tudi letos: ob 8. marcu bomo lahko prebrali marsikaj zanimivega v zvezi z žensko stranjo neba, upam, da marsikaj spodbudnega v zvezi z žensko ustvarjalnostjo in pogumom. Vendar ne moremo obiti temne strani meseca: vedno znova moramo opozarjati na dejstvo, da število nasilno ubitih žensk, ki so jim smrtni udarec zadali moški (zvečine nekdanji zakonci ali partnerji), v Italiji ne upada. Televizija obravnava take primere večkrat brez potrebne spoštljivosti in šakalsko brska po zasebnem, intimnem življenju žensk. Kot da so tudi mrtve na ogled, na voljo za izživiljanje brezčutnosti, ki je je danes čedalje več. A koliko nasilnih življenjskih zgodb, koliko grenkih ženskih usod, za katere ne vemo, se odvija za štirimi stenami! Obdobje koronavirusne epidemije nas je kljub začetnemu navdušenju nekaterih, ki so si od karantenskega zaprtja in omejitve gibanja obetali nekakšno streznitev oziroma “trajnostni” prepoved (več časa za družino, manj premikov, stik z naravo, odkrivanje pristočasnih dejavnosti, več časa za branje),

globoko spremenilo, in ne na boljše. Glede ženskega položaja v naši družbi ni kaj praznovati. Je pa treba o tem ozaveščati javnost in v zvezi s tem ukrepati – vse leto. Delo na daljavo je poleg prednosti prineslo zlasti (zaposlenim) ženskam z majhnimi in šolajočimi se otroki nove obremenitve, saj pogosto ni razmejitev med njihovim delovnim in prostim časom. Poleg že običajnega dela in vlog so morale prevzeti nove (učiteljice s polnim delovnim urnikom) in potencirati vlogo organizatork družinskih, socialnih, razvedrilnih in izobraževalnih dejavnosti otrok, saj se je didaktična dejavnost za nekatere stopnje več mesecev (tako pri nas v Italiji kot v Sloveniji) preselila v spletne učilnice. Tudi za otroke in mladostnike so obremenitve vse večje: starši morajo okrepiti nadzor, tolažbo, psihološko pomoč doraščajočim, ki (kot ugotavljajo strokovnjaki) postajajo brezvoljni, apatični, stresirani. Ob strani naj bi jim stala družina, mama, še posebno če očeta ni (doma). Za vogalom grozita izgorelost in depresija. Z druge strani v časopisih beremo, da je med brezposelnimi, ki so leta 2020 v

Italiji zaradi gospodarske krize izgubili službo, kar 70 % žensk. V enem letu je gospodarski sektor zaradi zdravstvene krize z zaprtjem dejavnosti in obratov doživel hud udarec, katerega posledice bodo nosile predvsem ženske. Ženske so v zadnjih letih tudi tarča nesramnih besednih napadov na družbenih omrežjih, a tudi v tradicionalnih sredstvih javnega obveščanja se dogaja marsikaj. Pomembne in sposobne političarke ob važnih srečanjih, vstopu v vlado, imenovanju za ministrice ali premierko predstavljajo ne zaradi njihovih sposobnosti, temveč se obregnejo ob njihov videz, postavo, obleko, pričesko. Težko najdemo podobne primere pri vrednotenju moških v politiki. Ko je treba onesposobiti žensko v politiki, se neokusni sovražni govor moških ne razlikuje glede na njihovo pripadnost. Takrat letijo nanje neokusne besede in zmerljivke. Zdi se, da je sposobna ženska trn v peti marsikomu, zakaj bi se sicer na uspešno slovensko šefinjo oziroma kuharsko mojstrico in avtorico knjig zadnje čase na družbenih omrežjih spravili z grobimi in žaljivimi besedami?

Ob letošnjem osmem marcu se ne morem(o) veseliti. Mnoge ženske pridobitve in družbena enakopravnost niso samo po sebi umevne. Koliko zanosa je bilo v naših (mojih) mladostniških pričakovanjih in načrtih! Konec šestdesetih in na začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ko smo protestirali na ulicah za boljšo šolo, za demokratični dialog, svobodo in enakopravnost žensk (vmes sem dvakrat doživela zasedbo šole), smo mladi veliko debatirali o filozofiji in verskih vprašanjih, zgodovini in literaturi, o ženski v sodobni družbi. Spomnim se, kako se nam je v mladostniški naivnosti zdelo pomembno vprašanje, kdo bo pomival posodo. Oba seveda, moški in ženska! (Sicer se je v osemdesetih letih preteklega stoletja v hišah pojavil pomivalni stroj in rešil problem). Ženske smo si izbrile marsikaj, od svobode pri oblačenju (nošenju hlač), gibanju, izbiri študija, življenjskega sopotnika. Danes mlade ženske in študentke potujejo same, izbirajo svoj življenjski slog, si

postavljajo visoke študijske in življenjske cilje. So svobodne in samozavestne, a kot da se nekatere ne zavedajo, da so danes samoumevne pridobitve sad dolgega razvoja in boja za spremembe v ustaljenih mišljenjskih vzorcih, ki so dolgo potiskali žensko v kot. Ko nekatere vidim, kako hodijo oblečene, se oglašajo in nastopajo v oddajah z neslanimi dovtipi na raču–n žensk, imam občutek, kot da se vračamo nazaj. Kako je mogoče, da pristajajo na žaljive stereotipe, na popredmetenje žensk v oglaševanju in medijih, na ocene, ki žensko presojaajo na osnovi videza, lepe postave, obleke? Na svetovni in evropski politični sceni kot tudi na drugih področjih vse bolj prevzemajo oziroma opravljajo pomembne funkcije ženske (Angela Merkel, Ursula von der Leyen idr.), ki kažejo veliko mero odločnosti. Kritizirajo žensko zaradi postave, neprimerne obleke, pričeske pomeni diskreditirati jo a priori in jo ocenjevati z razlogi, ki nimajo nič kaj opraviti z njenim delom. Ko tako razmišljam, ugotavljam, da na račun moških, tudi takih, ki so zavozili, marsikaj napačno naredili, sprejeli neustrezne ukrepe, v glavnem

ne zasledimo kritik, ki bi jih obdelovale zaradi neurejenega videza ali napačno izbrane kravate. Presojamo jih pač po njihovem delu, ukrepah, politični uspešnosti. Ne vem, če obstaja za moškega žaljivka s tako uničujočo negativno konotacijo, kot so tiste, ki jih bruha umazana usta na ženske. Najhuje je žensko oziroma bitje, v katerega so bile položene sanje prihodnosti, obmetavati z neponovljivimi žaljivkami. Rada bi zaključila z besedami, za katere si predstavljam, da jih bodo brali pošteni, kultivirani, plemeniti ljudje in ne kritiki, zmerljivci, nesramneži, katerim so namenjene: “Zbudite se že in pogledajte se v ogledalo!” Na misel mi prihaja modrost ruskega pregovora: “Nikar ne dolži ogledala, če imaš grd obraz,” s katerim je Gogolj v zbranih spisih uvedel komedijo Revizor. Naslov mojega razmišljanja naj zato izzveni izzivalno, saj je 8. marec kot dan žensk še vedno potreben in pomemben, da mediji (vnovič!) opozorijo ne samo na problematiko, stiske in težave žensk razvitega sveta, temveč tudi na tihe žrtve molčečnosti tistega dela nerazvitega sveta, ki vsak dan vse bolj vdira v našega.

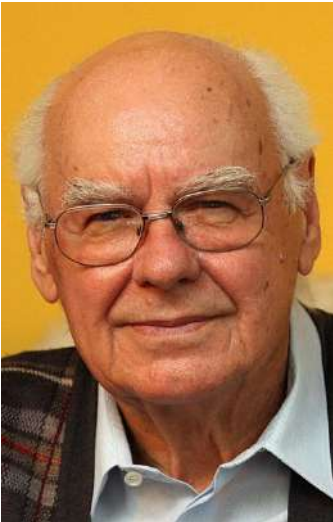
Majda Atrac Sturman

Spet smrt v gledaliških vrstah

Z odra življenja se je poslovil dramski igralec Danilo Benedičič

Smrt s svojo koso kar noče šzapustiti gledaliških krogov. Dne 19. februarja 2021 je preminil dramski igralec Danilo Benedičič. Star je bil 87 let. Rodil se je namreč 16. novembra 1933 na Pristavi v Tržiču. Skoraj štirideset let svoje ustvarjalne moči je podaril ljubljanskemu občinstvu, saj je bil prav toliko časa član igralskega ansambla SNG Drama Ljubljana. Na tej dolgi poklicni poti je odigral veliko markantnih vlog. Kot pišeta literarna in gledališka kritika Dušan Moravec (1920–2015) in Vasja Predan (1930) v knjigi *Sto slovenskih dramskih umetnikov*, je iz mnogih poskusov portretiranja Danila Benedičiča “mogoče razbrati, da ta imenitni slovenski odrski ustvarjalec in hkrati nevsiljivi človek pripada zagotovo najznamenitejši igralski generaciji ljubljanske Drame po drugi svetovni vojni”. Bil je “igralec z veliko začetnico”, so zapisali l. 1989 v utemeljitvi ob podelitvi Borštnikovega prstana. Benedičič je imel še dve čudoviti človeški lastnosti: bil je skromen in nevsiljiv, tako pravita o njem omenjena pisca. Ko so mu podelili Borštnikov prstan, je o sebi skromno dejal, da je pač samo eden izmed slovenskih igralcev. Igralsko umetnost je Benedičič vzljubil že v mladih letih,

saj je sodeloval kot amater v mariborskem ljubiteljskem gledališču Slava Klavora. Nato pa ga je umetniška nagnjenost pripeljala do študija na AGRFT. Študiral je v letniku Vide Juvan, od l. 1953 do l. 1957. Diplomiral

je l. 1970. Od sezone 1957/58 je predvsem v SNG Drama Ljubljana ustvaril več kot sto petdeset vlog. Zvečine so bile to glavne vloge, a tudi manjše je mojstrsko izoblikoval. Tisti, ki so pobležje preučevali njegov obsežni igralski opus, delijo njegovo ustvarjalno delo v “tri sklope”. V začetku igralske poti je igral mladostne in ljubezenske vloge, bil je npr. *Lucentio* v Shakespeareovi *Ukročeni trmoglavki*, *Stebelce* v Cankarjevi komediji *Za narodov*

blagor, a tudi “inovativne”, ki jih je odigral na Odru 57, taka je npr. vloga Paža v Smoletovi *Antigoni*. Za njegov drugi ustvarjalni sklop so najbolj značilni Shakespeareovi liki, npr. *Lucio* v delu *Milo za drago*, *Hamlet*, *Troilus* v *Troilus* in *Kresidi*. Njegov tretji ustvarjalni sklop pa obsega obdobje od začetka sedemdesetih let prejšnjega stoletja dalje. V tem času je izdelal nekaj najzrelejših igralskih umetnin. Bil je *Leslie* v Behanovem *Talcu*, *Josef K.* v Kafkovem *Procesu*, *Jackson* v Ardenovi drami *Živite kot svinje*, *Matiček* v Linhartovi komediji *Ta veseli dan ali matiček se ženi*, *Ajgist* v Ajshilovi tragediji *Oresteja*, *Vikont de Valmont* v Müllerjevem delu *Kvartet*, *Teobald* v Grumovi drami *Dogodek v mestu Goga*. Naslovne vloge je odigral tudi v Kozakovem *Petru Klepcu*, Kohoutovem *Avgustu* in Harwoodovem *Garderoberju*. Bil je *Dr. Grozd* v Cankarjevi komediji *Za narodov blagor*, *Nadučitelj* v *Hlapcih*, *Gajev* v Češnjevem vrtu Čehova, *Lojze Slama* v delu Alda Nicolaja *Prva klasa* in še bi lahko naštevali. Bil je tudi krasen interpret proznih in pesniških besedil v umetniškem programu Radia Ljubljana. Omenjena pisca Moravec in Predan njegov portret sklepata z navedbo tega, kar

piše v utemeljitvi Župančičeve nagrade, ki jo je prejel za življenjsko delo l. 1997: “Ves široki in raznoliki razpon vlog je odigral z izjemno profesionalnostjo, visokim artizmom, izbrušeno govorno kulturo, popolnim obvladovanjem igralskega izraza, bodisi tragičnega ali komičnega, od človeške pretresljivosti do ljubeznivega humorja in grozljive groteske. Od samega začetka je bil iskateljski igralec, ki je utiral pot sodobnemu igralskemu izrazu /.../. Vse življenje se je odlikoval še po izjemni in redki, visoki igralski etiki, s katero je vzor kolegom in usmerjevalec mlajšim generacijam.” Poleg te nagrade je prejel mnogo drugih. Omenimo naj vsaj nagrado sklada Staneta Severja (1974.), Borštnikovo nagrado za igro (1976), nagrado Prešernovega sklada za vloge v SNG Drama Ljubljana (1980) in Župančičevo nagrado (1985). Ob njegovem odhodu v večnost so v ljubljanski Drami zapisali: “Izjemna umetniška dediščina in prijazna, čuteča osebnost našega dolgoletnega sodelavca in prijatelja Danila Benedičiča ostajata večno dragocen navdih in ponos naše dramske družine”.

Iva Koršič

KDO SI

Pavel Vidau

Brsteča narava
popje poganja,
cvet se odpira
dnevu v pozdrav.

Radostno pesem ptički žgolijo
ljubezni, življenju
v pozdrav.

Človek, kdo si?

Si res krona stvarstva,
ki vse si podrejaš,
a prave rešitve ne vidiš sveta.

Saj samemu sebi
si prava neznanka,
pred usodo trepečeš,

odgovor v trenutku
boš Njemu dajal.

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (147)

Dimitri Tabaj

CESARSKI SVETNIK FRANC VODOPIVEC PRVI DEL

“Kdor ne časti svojih slavnih prednikov, ne zasluži biti njihov naslednik”, je izjavil blaženi Anton Martin Slomšek. Zato je prav, da častimo spomin prednikov in tudi sleherni obisk pokopališča predstavlja odlično priložnost za tako dejanje. Zanimiv grob v tem smislu najdemo v Štandrežu, kjer že dolgih 108 let počiva leta 1834 v Kamnjah rojeni nadučitelj, voditelj deške obrtno-nadaljevalne in ženske obrtne šole ter pripravljalnice za ženska učiteljišča, šolski nadzornik in cesarski svetnik, cesarsko-kraljevi profesor Franc (Franjo) Vodopivec, širši javnosti znan tudi kot avtor znamenitega *Zemljevida Poknežene Grofije Goriške i Gradišćanske s Teržaško okolico*, ki ga je leta 1873 (nekateri viri navajajo leto 1874) izdelal za slovenske šole in za katerega je prejel nagrado na svetovni razstavi na Dunaju. Na elegantno izklesanem nagrobnem kamnu piše: “*Tukaj počiva v Gospodu cesarski svetnik Franjo Vodopivec - rojen v Kamnjah 12/VIII 1834 - umrl v Gorici 28/XI 1912 (slabo čitljivo, op. p.) - R.I.P. - Postavila družina*”. O njegovi smrti je dne 5. decembra 1912 poročal Primorski list. V dolgem članku z naslovom *Cesarski svetnik Vodopivec* najdemo podroben življenjepis pokojnika: “*In zopet je odšel eden izmed onih, ki so stali krepko z nami na braniku za slovenske pravice, eden onih, ki niso poznali praznovanja v svojem trudapolnem življenju. Pred kratkim si je kruta smrt izbrala vladnega svetnika Križniča, sedaj je padel pod bridko koso svetnik Vodopivec. Še ni dolgo od tega, ko smo ga slavili na tem mestu: ob priliki njegovega odstopa in poslovitve od ‘Šol. Doma’ je bilo in danes mu pišemo že posmrtnico. Bridka je letošnja jesen, hude izgube je občutil ‘Šolski Dom’ v tem letu. Dve tako požrtvovalni moči smo izgubili iz svoje srede, da jima ni najti nadomestila. Cesarski svetnik Vodopivec je bil rojen l. 1834. v Kamnjah*

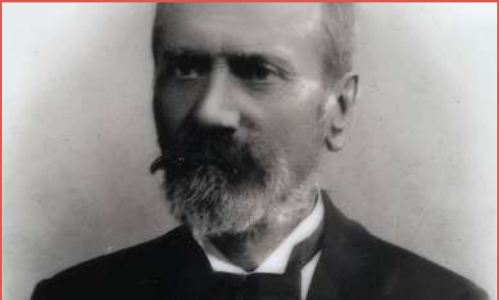
na Vipavskem. Po dokončanih potrebnih študijah je bil par let ljudski učitelj v Kobaridu, a je nato odšel v višje izobraževališče na Dunaj, kjer si je pridobil vsposobljenje za poučevanje na takratnih samostojnih realnih razredih. Nekaj časa je bil potem suplent na realki v Gorici, od koder je prišel na vojaško upravljano šolo v Gospiču, kjer je ostal tri leta”. Časopis poroča, da je istega leta umrl tudi vladni svetnik Križnič. Gre tukaj za Štefana Križniča iz Gorenje vasi pri Kanalu, kateremu bom namenil kar nekaj vrstic, preden bom nadaljeval Vodopivčev življenjepis. Prof. Križniča, ki je matematiko in fiziko študiral v Gradcu, poznamo predvsem kot vladnega svetnika, ravnatelja ženskega izobraževališča v pokopju, člana deželnega šolskega sveta, deželnega šolskega nadzornika za slovenske ljudske šole v mestu Gorica in v okraju gradišćanskem. Umrl je 16. septembra 1912, le nekaj mesecev pred Vodopivcem. Da je prav tako šlo za pomembno osebnost, priča pisanje Primorskega lista z dne 19. septembra 1912: “*Koliko spominov je hranil na one bridke čase, ko je moral v tužni Istri pri ustanavljanju hrvaških šol boriti se proti neisprosnim zatiralcem vsega, kar je dišalo po hrvaškem, namreč proti Italijanom. /.../ Koliko je tu storil za svoj narod, za našo mladino, tega se ne bomo ob tej priliki dotikali. Rečemo le, da je goriško slovenstvo izgubilo s Križničem mnogo, mnogo, kajti mladina naša je bila njegova ljubezen, njegovo veselje ... Kot družabnik in narodnjak je vžival povsod naj večje spoštovanje. Bil je Slovenec z dušo in telesom, jeklen, trden značaj, ki pa ni preziral pravic svojega bližnjega, drugega naroda. Pravičen in pošten do skrajnosti, je bil pravi vzor moža poštenjaka, kakoršni se le redko pojavijo v človeški družbi. Za svoje delovanje na šolskem in pedagoškem polju je bil tudi odlikovan od presvitelega cesarja prvič z naslovom šolski in drugič z naslovom vladni svetnik. /.../ Strohnelo bo njegovo zemeljsko truplo, strohneli*

pa ne bodo nauki, ki jih je sejal v srca naše mladine. V sadovih svojega dela se bo pokojni Križnič ohranil med nami v trajnem spominu”.

DELNO OBJAVLJENO TUDI NA PORTALU KAMRA, PORTALU DIGITALIZIRANE KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENSКИH POKRAJIN (www.kamra.si), KI GA UPRAVLJA OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE

Grób cesarskega svetnika, učitelja in šolskega nadzornika, cesarsko kraljevega prof. Franja (Franca) Vodopivca na štandreškem pokopališču

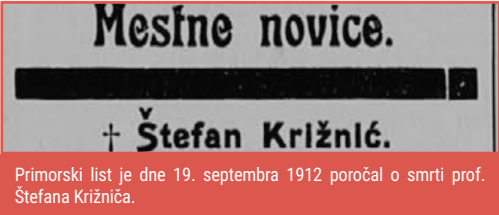
Cesarski svetnik prof. Franc Vodopivec (Kamnje, 1834 - Gorica, 1912)

Prof. Franc Vodopivec je širši javnosti znan tudi kot avtor znamenitega Zemljevida Poknežene Grofije Goriške i Gradišćanske s Teržaško okolico, ki ga je leta 1873 izdelal za slovenske šole (nekateri viri navajajo leto 1874). Ostal je v uporabi do leta 1904. Za ta zemljevid, ki ga je izdal goriški deželni odbor, je Vodopivec prejel nagrado na svetovni razstavi na Dunaju leta 1873.

Cesar Franc Jožef I. Habsburško-Lotarinški je leta 1892 podelil prof. Francu Vodopivcu naslov cesarskega svetnika.

Primorski list je dne 19. septembra 1912 poročal o smrti prof. Štefana Križniča.

Nova knjiga Lee Pisani: Moška oblačila in dodatki

Jasen in pregleden vodnik za vsakega moškega

Strokovnjakinjo za kulturo oblačenja Leo Pisani smo v Novem glasu že spoznali, saj smo poročali o njenih predavanjih, na katerih je na slikovit način predstavila svojo vizijo lepšega in ekološko bolj sprejemljivega načina oblačenja. Že 25 let se Lea Pisani ukvarja

moški neprimerno in pomanjkljivo oblečeni na pogrebe, do tega, da moški srednjih let zase mislijo, da so še mladeniči v poznih najstniških letih in zato nase dajejo take suknjiče, ki so vsaj dve, če že niso tri, številke premajhni, da niti ne govorim o tem, kako

imeli kam s ceneni in nepotrebni oblačili in so zato naravnost rotili vse, naj jim ne vozijo od doma nepotrebnih oblačil. Seveda je knjiga Lee Pisani predvsem sodobni vodnik za vsakega moškega, za tistega, ki javno nastopa in bo zato moral biti oblečen drugače,

s tem; na Slovenskem je bila med prvimi, ki so orali ledino na tem področju. Je strokovnjakinja za celovito podobo osebnosti, danes svetuje in izobražuje v različnih družbenih okoljih, pripravila pa je tudi že več uniform in službenih oblačil, ki jih vidimo na Slovenskem. Po izobrazbi je univerzitetni diplomirani inženir oblikovanja tekstilij in oblačil, v Londonu je dobila naziv CMB Image Consultant, svoje znanje o kulturi vedenja pa je tudi nadgradila v mednarodni šoli za protokol in diplomacijo ISPD v Bruslju. Pred kratkim je izšla njena nova knjiga z naslovom *Moška oblačila in dodatki*, ki nosi podnaslov *Več vem, manj potrebujem*. Knjiga je imenitno oblikovana in pregledna, z veseljem sem jo prijel v roke, prebral in se mestoma vračal k določenim poglavjem, saj je napisana v krásni slovenščini, pregledna in jasna je, v bistvu je to pravi vodnik za vsakega moškega, ki hoče zares vedeti, kaj naj obleče, kdaj naj kaj obleče in kako naj se ob določenih priložnostih obleče ter vede. Avtorica v uvodu pravi, da moški vemo, kako izbiramo obleke zase, in tudi to, da ne kupujemo na razprodajah, ker se znamo obleči tako, da so obleke na nas barvno usklajene in posredno odražajo tudi naš značaj. Ko bi seveda vse to bilo le res! Pa ni, dodajam sam, sicer ne bi okrog sebe videvali prizorov, ki niso za nikamor: od tega, da hodijo mlajši

na poletje nekateri moški hodijo okrog v elegantnih kompletih, a brez nogavic, v mehkih mokasinah in so zase prepričani, da so sodobno oblečeni, a so samo neokusno in brez vsakega sloga. Lea Pisani je knjigo razdelila na več poglavij, saj predstavi moški suknjič, srajco, hlače, površnike in plašče, moška pokrivala, kravato in čevlje, tu so še dodatki, kot se s skupnim imenom reče šalom, naramnicam, torbam, rokavicam, nogavicam, denarnicam, dežnikom, uram in parfumom. Nič manj niso pomembna zadnja poglavja o ravneh oblačenja, vzdrževanju in negi oblačil, osebni urejenosti in pa seveda konec knjige, ki je namenjen glavnim poudarkom, zakaj ne smemo s pretiranim nakupovanjem nepotrebnih oblačil onesnaževati Zemljo. Lea Pisani piše lepo, nikogar ne obsoja, ne moralizira, navaja pa podatke, daje nasvete, pri katerih bo marsikdo lahko razmislil, kako se sam vede. Pred kratkim smo v Novem glasu imeli pogovor z vodjo koprške Karitas Jožico Ličen, ki je, obzirno, a odločno, kot ona zna, opozorila, da njihove podružnice Karitas ne morejo postati odpad za ponošene in cenene, pretežno kitajske in pakistanske obleke, s katerimi smo tudi Slovenci natrpali svoje domove. Gre za velikanski ekološki problem, ki je prišel na dan tudi ob zadnjem potresu na Hrvaškem, kjer niso

kot je oblečen tisti, ki hodi na delo v trgovino ali tovarno, oba pa bosta vedela, da se na slavnostne priložnosti ne hodi v ponošenih kavbojkah, nikdar pa nikamor v umazanih čevljih, kar ni jasno vsem. Knjiga je lepo opremljena, na fotografijah so moški, ki v slovenskem svetu nekaj pomenijo, vsakomur od nas, ki živimo v Italiji, pa je lahko tudi primer, kako se da čisto vse povedati v lepi slovenščini, saj imamo izraz za prav vsak kos obleke, kar je seveda lahko nam, ki živimo v italijanskem morju, zelo zanimivo. Ko sem pred štirimi desetletji iz Londona v nahrbtniku prinesel domov večno knjigo o trajni moški modi s preprostim naslovom *Gentleman*, si nisem predstavljal, da bom nekega dne vzel v roke slovensko knjigo, ki bo govorila o istem: da se ne postane eleganten z denarjem, da so pa Angleži tudi zares imeli prav, ko so govorili: "Nisem tako bogat, da bi kupoval poceni stvari". In še in še bi lahko našteval ... Knjiga Lee Pisani je za vse, ki si ne želijo spodrsrljavev v javnosti, predvsem pa je namenjena vsem tistim, ki bi radi vedeli kaj več. Grobo povedano: dobro bi bilo, da bi jo vzeli v roke, jo prebrali in se držali navodil vsi, ki v javnosti nastopamo. Že res, da obleka ne naredi človeka, a je genialni Oscar Wilde že davno bistro povedal, da je večina tistih, ki nosijo kuto, tudi zares menihov, ne?

JUP

SNG NOVA GORICA Mini teater

Spletna premiera: 5 kil sladkorja

Ker epidemija koronavirusa ne pojenja in še vedno preprečuje odprtje gledaliških hramov, je Slovensko narodno gledališče Nova Gorica v koprodukciji z Mini teatrom Ljubljana in Judovskim kulturnim centrom iz Ljubljane posnelo novo predstavo na malem odru SNG Nova Gorica in jo premierno predvajalo zainteresiranim gledalcem

komedija, ki se s protagonistom vrača v minule čase ob pojavi umrlega deda, ki nosi v sebi, kot predstavnik starejše generacije, ki je prestala krvave dogodke druge svetovne vojne, travme holokavsta. Načrtno uničevanje Judov je k sreči mlajši rod spoznal le iz pripovedi non in nonotov. Avtor Gur Koren je svojo zgodbo postavil na ulice Tel

preživel kruti vojni čas. Nenavadno vsebino med realizmom, metafiziko in fikcijo vseskozi preveva tipičen judovski črni humor, s katerim avtor razkriva zamolčane dogodke iz preteklosti, želi pa tudi prikazati, kar nas tlači v sodobnem svetu. Dokumentaristični elementi se prepletajo z realizmom in humorno fikcijo, za katero je avtor našel navdih v vsakdanjem življenju, v zgodovini svojih prednikov in seveda svojega deda, ki je imel razgibano življenje in se ga avtor očitno spominja z veliko ljubeznijo. Slovenska inačica te multikulturne uprizoritve, ki se pri odskem dogajanju poslužuje tudi videoprojekcij, dreza v vest slovenske družbe in jo povprašuje po njenem odnosu do Judov in judovske kulture nasploh, pa še po raznolikih pojavih nestrpnosti in sovražne drže, ki je žal še kako prisotna tudi na Slovenskem in se kaže v različnih oblikah. V tej trpki komediji, ki jo je avtor napisal, ko se je sam znašel na razpotju, kako živeti dalje, ali ustvarjati kaj svojega izvirnega ali se prepustiti utečenemu toku, poleg Petra Harla raznolike like poosebljajo Matija Rupel, Jure Kopušar in gosta Saša Pavlin Stošič ter Nika Korenjak. Upati je, da bo ogled predstave še v letošni sezoni možen tudi v živo, saj še tako dober posnetek na spletu ne more pričarati vzdušja, ki zaveje, ko dvorana tone v temo in se na odru prižgejo luči ter se začnejo plesti tiste tesne, nevidne niti, ki povezujejo igralce na odru in gledalce v dvorani, da še sami zaidejo v drugi, fikcijski svet in se predajo dogajalnemu vrtincu.

IK

Peter Harl in Jure Kopušar

na spletnih straneh in kanalih omenjenih gledališč v četrtek, 18. februarja 2021. Tako je krstno uprizoritev na Slovenskem doživela črna komedija *5 kil sladkorja* izraelskega avtorja, sicer tudi igralca, režiserja in dramaturga, Gura Korena (1973). Delo je režiral njegov sorojak, izraelski režiser Yonatan Esterkin, drugič gost v Novi Gorici, četrtič pa v Sloveniji. Konec lanske sezone je v novogoriškem gledališču na oder izvirno postavil mračno komedijo *Jakiš in Pupče*, v središču katere so ljudje na obrobju, ki sta jim usodni revščina in grdota. Protagonist tokratnega dramskega dela je Šlomo Koren, ki je v vihri druge svetovne vojne stal pred odločitvijo, ali zagrabiti za orožje in se bojevati ter vsak dan tvegati svoje življenje ali vzeti pet kil sladkorja, se potuhnuti in dobro preživeti vojni vihar, ne da bi prelil ne svoje ne tuje krvi. *5 kil sladkorja* je dokumentarna

Aviva. Kot protagonista je vanjo vpletel sebe in umrlega deda, ki se kot Hamletov oče vrne na zemljo, da bi poravnal krivico. Izoblikovalci slovenske inačice Korenovega dela so dogajanje predstavili na slovenska tla. Avtorja priredbe sta dramaturginja Nika Korenjak in režiser Yonatan Esterkin. Tako je v kožo Gura Korena zlezel igralec Peter Harl, kateremu se na lepem prikaže umrli ded, sicer zelo premeteno "pod podobo" njegovih prijateljev, pa tudi tujcev različnih značajev, ki jih sreča na cesti. Ded od njega zahteva marsikaj, tudi to, naj poskrbi, da vnuk njegovega starega prijatelja spremeni zgodovinska dejstva v svoji knjigi o drugi svetovni vojni, ki je tik pred izdajo. Po dedovem naročilu se igralec Harl poda na popotovanje po ljubljanskih ulicah, po katerih naj bi hodil ded med drugo svetovno vojno, ko naj bi bežal pred nacisti in s svojim prijateljem prodal pet kilogramov sladkorja in tako

16. Mednarodni literarni natečaj Lapis Histriae

Letošnja tema je SOLIDARITÉ

22. Mednarodna obmejna srečanja Forum Tomizza razpisujejo 16. Mednarodni literarni natečaj Lapis Histriae za kratko prozo. Letošnja tema je solidarnost. Organizatorji menijo, da se v današnjem času epidemije in pre(po)tresov klic k solidarnosti izvija iz najglobljih čustev, tistih, na katera računajo tudi številni politiki pri procesu konsolidacije "svojega" ljudstva. Zato pojem zapisujejo v francoščini: solidarité. S tem želijo spomniti na zgodovino sodobne Evrope, na integracijske procese, ki v solidarnosti vidijo možnost skupnosti enakopravnih državljanov. Namesto krepitve kolektiva prek žrtve posameznika, solidarnost varuje individualnost, vztraja pri kulturi različnosti in se strukturira v vzajemnosti. V času vse večjih družbenih razlik se solidarnost vzpostavlja tik ob vprašanju odgovornosti za ogrožene, trpeče, bolne in prezrte. Organizatorji vabijo zainteresirane, naj pošljejo zgodbe, v katerih živijo nove oblike solidarnosti, in take, ki razgaljajo njeno odsotnost. **Merila in pogoji:** besedilo mora biti izvirno in neobjavljeno in ne sme biti daljše od 27.000 znakov in ne krajše od 5.000

znakov, vključno z razmiki; napisano je lahko v vseh jezikih (slovenski, italijanski, hrvaški, srbski, bosanski in črnogorski) širše regije; avtorji lahko konkurirajo le z enim delom; zmagovalno besedilo bo nagrajeno z denarno nagrado v višini 1.050,00 evrov. Strokovno žirijo sestavljajo trije pisatelji; žirija si pridržuje pravico, da ne podeli nagrade. **Rok oddaje je 4. april 2021.** Dela je treba poslati pod šifro; legendo šifre z osebnimi podatki avtorja (ime, priimek, leto rojstva, naslov, št. telefona, elektronski naslov in kratek življenjepis) je treba priložiti besedilu posebej; delo je treba poslati na elektronski naslov: lapis@gku-bcu.hr Prispela besedila bodo sortirali in arhivirali knjižničarji Mestne knjižnice Umag, ki imajo tudi edini vpogled v podatke o avtorjih; člani žirije zvedo za informacije o avtorjih šele po odločitvi o nagradi. Najboljša besedila po presoji žirije bodo objavljena v Zborniku Lapis Histriae 2021 konec leta 2021. Nagrada bo avtorju zmagovalnega dela slovesno podeljena na 22. Forumu Tomizza v Umagu 21. maja 2021. Dodatne informacije: Mestna knjižnica Umag (lapis@gku-bcu.hr, +385 52 721 56)

Pisatelj Dušan Jelinčič gost goriških višješolcev

Branje omogoča izbiro življenjske poti

“Branje knjig omogoča spoznavanje življenjskih izkušenj drugih in izbiro poti v življenju.” Tako je dejal pisatelj, časnika in alpinist Dušan Jelinčič na spletnem srečanju z dijaki zadnjih razredov slovenskega tehniškega pola goriškega višješolskega središča. Pogovor, ki ga je organizirala prof. Marija Kostnapfel, je potekal v

Spletni pogovor se je dotaknil pomena utrjevanja istovetnosti in osebnostne rasti. Pisatelj je dijakom obrazložil širši in globok pomen, ki ga imata narodna pripadnost in materni jezik. Ob obravnavanju primorske polpretekle zgodovine je mlade spomnil, da so se tigrovci, med katerimi je bil njegov oče Zorko, borili za obstoj slovenskega naroda.

kjer se je pred 50 leti dejansko začel vzpenjati na kamnite stene. Sicer mu je bil alpinizem položen v zibelko. Njegov oče je bil “najzanesljivejši soplezalec” Klementa Juga. Ta je z osvajanjem Julijcev dokazoval, da niso le Čehi in Nemci, ampak tudi Slovenci sposobni preplezati zahtevne poti. Radovednim dijakom

je pisatelj objasn timer, da je športno plezanje podobno teku na sto metrov, klasični alpinizem teku z zaprekami na tisoč metrov in vzpon na osem tisočakov pravemu maratonu. Na to, da se je, potem ko je dopolnil 50 let, odločil povzpeli na Gašerbrum 2, je vplivalo dejstvo, da je začutil, da se mu življenje v Trstu vrti v krogu. Nazaj v Evropo se je vmil preroben,

poln načrtov in novih zamisli. Treniranje za osvojitvev osem tisočakov pa ni bilo od muh. Terjalo je veliko psihičnih in fizičnih priprav: vsakodnevni 20-kilometrski nočni tek z nahrbtnikom, vzpon in spust z Nanosa v 40 minutah itd.. “Lahko imaš katerokoli talent, vendar brez garanja ne dosežeš ničesar,” je podučil mlade poslušalce. Jelinčič, ki je v svojem življenju

prebral okrog 4.300 knjig, je mladim priporočal branje. S prebiranjem knjig je, denimo, spoznal, da ga zanimajo potovanja in tudi alpinizem. “Z branjem si pričaramo ves svet, bolje obvladamo jezik in posledično utrdimo svoje dostojanstvo,” je spomnil svoje sogovornike, ki so se mu ob koncu srečanja vidno zadovoljni toplo zahvalili.

Mch

sredo, 24. februarja. Mladi so uveljavljenemu avtorju postavljali vprašanja, na katera je prijazno odgovarjal. Srečanje je spremljalo prisrčno in sproščeno vzdušje. Jelinčič je bil leta 1986 prvi alpinist iz Furlanije Julijske krajine, ki se je povzp el na osem tisočakov Broad Peak v himalajskem visokogorju. Ker je Slovenec, mu uradni Trst tega takrat ni priznaval. Štiri leta za tem je z mednarodno odpravo Alpe-Jadran osvojil Everest, kasneje še Gašerbrum 2. Za svoje bogato literarno delo je prejel številne nagrade doma in v tujini.

Na srečanju, ki je potekalo v mesecu kulture, je pisatelj opozoril na pomembnost branja in se zaustavil pri svojih literarnih delih. V najnovejšem romanu Šepet nevidnega morja, dvanajst tablet svinca avtor opisuje zgodbo svojega očeta, ki je 9 let življenja preživel v zaporu. Jelinčič piše prozo, eseje, dramatiko, razprave, je šahist in rad potuje. Obiskal je razne dežele na vseh celinah. Odkar se je pred nekaj leti po 36 letih novinarskega dela upokojil, se v glavnem posveča pisateljevanju. Na plezanje hodi danes “le” še v Glinščico,

JEZIKOVNICA (103)

Vladka Tucovič Sturman

KiKs, ki še zdaleč ni kiks

V zadnjem času (beri: zadnjih nekaj let) se je v medijih pojavilo kar nekaj novih jezikovnih rubrik, ki smo jim nekoč rekli jezikovni kotichek, medtem ko je kakšno desetletje pred tem veljalo, kot da tovrstno jezikovno svetovanje ni več moderno. Marsikdo od starejših bralcev, ki je kdaj v preteklosti prebiral Nedeljski dnevnik, se bo spomnil tamkajšnjih jezikovnih nasvetov Janka Modra, na nacionalni televiziji so pred desetletjem predvajali oddajo Minute za jezik, jezikovne nasvete v jezikovnem koticčku pa je nekoč objavlj al celo sam profesor Toporišič, in to v mariborski reviji 7D. Na prvem radijskem programu RTV Slovenija so pred približno letom in pol uvedli nekajminutno oddajo oz. rubriko sobotnega jutranjega programa, ki so jo naslovili Kratka informativna koristna slovenščina ali okrajšano KiKs. Gre seveda za besedno igro, ki temelji na zavedanju, da se slovenski govorci vse prepogosto bojimo, da bomo pri sporazumevanju naredili napako oz. t. i. kiks. O tovrstnih kiksih pa še o marsičem drugem so že govorili in govorijo vsako soboto zjutraj – in če jim ne morete prisluh niti v živo, jih lahko poslušate v radijskem arhivu na spletni strani ali se, kot je danes moderno in prikladno, naročite na podkast. Specifika oddaj temelji na raznolikosti tako tem kot

tudi gostov oz. strokovnjakov, ki spregovorijo o določenem jezikovnem problemu. Tako so denimo minulo soboto gostili doc. dr. Matejo Jemec Tomazin z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, govorila je o frazeologiji, dva tedna prej pa kar “svojega človeka”, namreč radijskega napovedovalca in mentorja za govor na Radiu Slovenija, Miho Zora, ki je spregovoril

o nekaterih glagolih oz. njihovem spreganju (bojo, imaste, prideste ...). Med gosti se znajdejo tudi prevajalci in drugi, ki se ukvarjajo z jezikom, predstavljene pa so tudi publikacije, npr. Sprotni slovar ali Slovenski smučarski slovar itd. Kot se za radijski medij spodobi, so pogosto zelo aktualni, tako so se lotili že zlajnanega vprašanja, na katerega pa uporabniki jezika vedno znova iščejo

odgovor, namreč kako se zapisujejo prazniki. Po drugi strani so predstavili temo, ki je zelo pomembna za radijske govorce, namreč kako skrbeti za glas oz. glasilke. V času, ko se nam neznansko mudi oz. ko imamo premalo časa, da bi prisluh nili večinoma manj časa kot deset minut trajajočim prispevkom, kolikor traja posamezni KiKs, je pozitivno tudi, da si na spletni strani lahko preberemo zelo skrbno napisan povzetek vsebine posamične oddaje – tudi radio se namreč vse bolj prilagaja svojim uporabnikom, ki sploh niso več nujno zgolj poslušalci, temveč interaktivni uporabniki vseh radijskih platform. Ker me trenutno zaradi domačega naraščaja najbolj zanima razvoj otroškega govora, sem tudi pri tej oddaji prišla na svoj račun, saj je bila gostja v oddaji Kiks tudi specialna pedagoginja in logopedinja, avtorica knjige Liba laca lak, Simona Levč. Vabljeni torej tako k poslušanju kot branju KiKsa! Doc. dr. Vladka Tucovič Sturman na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo Novega glasu.

Po Nebeški poti - Peš od Ogleja do Svetih Višarij (27)

Nace Novak

Premajhni smo, da bi uničili naravo

V Dunji (Dogni) sem dobro spal, pokrit s petimi dekami, da sem lahko v mrzli hiši z debelimi kamnitimi zidovi čez noč akumuliral nekaj toplotne energije. V kuhinji je bilo hladno, zato sem si ogmil še nekoliko moker puli, ki se čez noč ni posušil, še mokro nogavico pa sem ovil okrog vroče kafetjere, ki se je ravno kлокotajoče napolnila z vročo jutranjo dobrodošlico, katere vonj je prijetno zapolnil prostor. Pet minut kasneje je bil štumf suh in pripravljen na uporabo. Hišo za romarje sem zapustil kmalu po osmih zjutraj, se med hojo v mislih poslovil od kraja, ovitega v tugobno kopreno, in mu, njemu in vsem njegovim prebivalcem, prav od srca zaželel malo več dobre volje, optimizma in sreče. Potem sem še zadnjič prečkal reko Belo, ki je, ne da bi se pustila motiti, odločno in hitro tekla mimo, kot da se ji že zarana nekam silno mudi, in se odpravil v smeri, ki jo je nakazovala obcestna usmerjevalna tabla, na kateri je pisalo „Rifugio Grego”. Upoštevajoč zapisano v vodniku po poti me je čakalo sedemnajst kilometrov vzpenjanja po asfaltirani cesti, potem pa, pred začetkom spusta, še kilometer po makadamu, a si nisem predstavlj al, da bo pot tako spektakularna. Navzgor sem jo rinil po dolini Dunje (Val Dogna). Prometa, avtomobilov skoraj ni bilo. V štirih urah vzpenjanja sem jih morda naštel za prste obeh rok, ne več, tako da sem bil velikanski del poti sam s sabo, prepuščen harmoničnemu ritmičnemu udarjanju pohodniških palic ob asfalt. Prvi manjši kraj ob poti z nekaj hišami je bil Chiout di Puppe, kjer se nisem ustavljal in ga omenjam predvsem zaradi pravično-prisrčnega imena. Reka

Dunja je bila vse nižje doli, po dolini pa je vel mrzel vetrič, tako da sem moral za izravnavo telesne temperature kar migati, ohranjati razmeroma visok tempo korakanja. Počitek sem si potem po uri in pol hoje privoščil v kraju s še bolj poetičnim, nekoliko južnoameriško zvenečim imenom Chioutzucuin. Tam sem se, na kamnitih stopnicah sedeč, na kratko

zaklepetal z domačinom, ki se je ravno takrat v spremstvu žene in matere ali tašče namenil po ozkih stopnicah navzdol, tako da sem moral za trenutek ali dva vstati in se malo umakniti. Spregovorila sva o tem, v kako lepem okolju živijo in oba kimala, kot bi tekmovala, kdo je o tem bolj prepričan. Od Chioutzucaina dalje je cesta vodila po vse bolj nemogoči trasi, nad hudimi prepadi. Ob njej so vse pogostejše stale informativne table o tem, kaj se je tam dogajalo med prvo svetovno vojno. Opremljene so bile s črno belimi fotografijami nekdanjih objektov in položajev, od katerih so ponekod ostale le ruševine, drugod pa tudi prav nič. Čeprav je vse skupaj delovalo zelo divje in surovo, me je sem pa tja ob cesti presenetil skromen, a skrbno urejen vrtiček

s kakšnimi majhnimi, a žilavimi, neuklonljivimi, Leonu Štuklju ali Borisu Pahorju podobnimi radički, vrzotki, ali kar že je tam raslo in kljubovalo mrazu in višini. Škarpe, tuneli, okopi ... res vsa čast vojakom v prvi svetovni vojni, ki so vse to gradili, pa tudi cestarjem kasneje, saj sem izvedel, da so to cesto zgradili oziroma dokončali okrog leta 1940. „Ma ku?” bi rekel in se čudil moj Natan, če bi bil zraven. Prav živo sem si ga predstavlj al, kako reče: „Tata, 'ma ku' so to gradili, nad temi prepadi?” Na desnem robu serpentinaste ceste se je skoraj ves čas odpirala praznina, ki je vlekla vase, zato sem hodil bolj proti sredini ceste. Prometa itak ni bilo. Veverica je bila po dolgem času prvo živo bitje, ki sem ga zagledal, potem sta šla mimo dva motorista. Navzgor, čez slabo uro pa tudi navzdol. Pozdravili smo se kot največji frendi, v tisti divjini, kjer je na obeh straneh utrjena, a tudi že precej utrjena asfaltirana cesta edina pričala o človeški navzočnosti, če zanemarim tistih nekaj tihotno mirnih zaselkov ob poti, modre ribice sem pa tja in še kakšen znak ali ostalino iz prve svetovne vojne. Narava je bila čudovita. Vsenaokrog gozd, če sem dvignil pogled, pa sem lahko v vsaki smeri občudoval katerega od skalnato gologlavih vršacev. Najbolj impozanten je bil Montaż, proti kateremu sem hodil, ga imel ves čas pred sabo, a se mi ni pustil fotografirati. Sonce je imel ves čas v taki poziciji nad sabo, da ni šlo. Tudi prav. Sem ga pa samo z očmi občudoval, kar danes itak vse prerediti počnemo in hočemo vse ujeti v objektiv, ovekovečiti, samo zato, da bi kasneje to nekomu pokazali in s tem v njegovih očeh zrasli, namesto da bi to, kar je predmet

občudovanja ali zanimanja, zraslo v naših očeh in nas s tem zares obogatilo. Med hojo in pogledovanjem proti tej veličastni gori sem v mislih občudoval tiste, ki se vzpenjajo tja gor, čisto na vrh, ki jih nekaj, česar ne znajo razložiti, vleče tja. Zato, ker je tam - kot je (že milijonkrat ponovljeno, pa naj bo še enkrat) že leta 1924 odgovoril Sir George Leigh Mallory na vprašanje, zakaj ga vleče na Everest. S soplezalcem se je ponesrečil, ne ve pa se, ali med vzponom ali spustom z gore. V vsej tisti naravni lepoti, ki me je obdajala, sem razmišlj al tudi o tem, kako v resnici ni šanse, da bi lahko človek uničil naravo, tako kot ni možnosti, da bi si jo podredil. „Narava je preveč močna in mogočna, preveč je je, je vseobsegajoča in ne glede na vso plastiko in onesnaževanje in toplogredne pline in ne vem kaj še, smo ljudje vendarle premajhni pezdeti, da bi jo lahko uničili. Lahko ji škodimo, lahko jo ranimo, ne moremo pa ogroziti njenega obstoja,” sem tuhtal. V to me je iz prve roke prepričala prav ta pot, Cammino Celeste, ker sem hodil po krajih in koncih, divjih za znoret, ves čas sem bil od narave objet, ves čas od njenih lepote zadet. In takih koncev in krajev je po svetu še zelo veliko. To je neizmerna moč, veliko močnejša od človeštva, ki predstavlja le kratko etapo v zgodovini zemlje, ta etapa pa se lahko tudi precej hitro konča in, če sem čisto odkrit, po mojem prepričanju za vesolje to ne bi bila prav velika škoda.

Spletna prireditve DSI, Mladike in Slovenske prosvete

Počastitev Prešerna in slovenske umetnosti nasploh

V nedeljo, 28. februarja 2021, je bilo ob 18. uri mogoče prisluhniti tradicionalni Prešernovi proslavi, ki jo v sodelovanju z Društvom slovenskih izobražencev in založbo Mladika prireja Slovenska prosveta in je tokrat, kot smo že vajeni za večino dogodkov v letošnjem letu, zaživela v novi, virtualni obliki. Posnetki, ki jih je pod režijsko taktirko Brede Susič pripravil in montiral v zaokroženo celoto Marco Clari (s sodelovanjem Jurija Lavrenčiča), so bili predstavljeni tako na kanalu Youtube kot na Facebook strani Slovenske prosvete. Proslava se je začela s pozdravnim nagovorom Sergija Pahorja, predsednika Društva slovenskih izobražencev, ki je izrazil hvaležnost organizatorjem, da se kljub prisilni razdalji niso odrekli tej prireditvi. Poudaril je pomen in širino Prešernovega praznika, ki že dolgo ne pomeni več zgolj čaščenja največjega slovenskega pesnika, pač pa počastitev slovenske kulture nasploh, v duhu idealnega spoštovanja skupnega slovenskega kulturnega prostora, ki seveda sega daleč preko državnih meja. Sledila je slovesna razglasitev nagrajencev letošnjega že 49. literarnega natečaja revije Mladika, ki jo je uvedla urednica Mladike Nadia Roncelli, trije najboljši pesniški in prozni pisci

pa so se nato predstavili samostojno. Predstavitvi vsakega avtorja je sledila še predstavitev odlomkov iz nagrajenih del, ki so tudi letos zaživela v doživeti umetniški interpretaciji članov Radijskega odra. Najprej smo spoznali tretjeuvrščeno za poezijo Niko Čok, ki je povedala, da najraje piše o ljubezni in veri v življenje, njen nagajeni cikel pa govori predvsem o sedanjem času, saj je poezijo uporabila kot sredstvo za premagovanje tesnobe in strahu, ki ju je koronavirus prinesel v življenja večine ljudi. Podobno razmišlja tudi tretjeuvrščena prozaistka Petra Štern, ki je zase povedala, da ji pisanje predstavlja terapijo. Odlomke pesmi Nike Čok je prebrala Anka Peterlin, izsek iz zgodbe Petre Štern pa Maruška Guštin. Naslednja se je predstavila drugouvrščena pesnica Barbara Cerar, ki v svoji poeziji meša čustvene impresije s kančkom humorja. Svojo nagrado je posvetila nedavno preminulemu vsestranskemu zamejskemu umetniku Marku Sosiču. Njenu poezijo smo slišali v interpretaciji Manice Maver. Med proznimi avtorji je drugo mesto zasedla Manka Kremenšek Križnar, ki je svojo pisateljsko pot začela kot pravljica, preden jo je pritegnila forma kratke zgodbe. Odlomek iz njenega

nagrajenega dela sta prebrali Manica Maver in Anka Peterlin. Nazadnje sta se predstavila še zmagovalca in zmagovalka. Pri poeziji se je na prvo mesto uvrstil haikuist Vladimir Gajšek, ki je to japonsko lirčno formo vzljubil že v

Sergij Pahor

Nadia Roncelli

gimnazijskih letih. Nekaj njegovih haikujev je prebral Tomaž Susič. S prozo pa je zmagala Ksenija Čuić Bratina, ki je povedala, da je v literarnih natečajih odkrila medij, skozi katerega lahko svetu predstavi svoje stvaritve; delček njene nagrajene zgodbe

je interpretirala Marjetica Puntar. Vsakoletna Prešernova proslava Slovenske prosvete je tudi trenutek za podelitev nagrade Mladi oder amaterskim gledališkim skupinam, ki ima skoraj tako dolgo tradicijo kot Mladikin

literarni natečaj, saj so jo letos podelili že šestinštiridesetič. Bera literarnih prispevkov je bila letos med najbogatejšimi, število gledaliških predstav pa je bilo v preteklem letu zaradi prisilne prekinitve delovanja seveda močno okrnjeno. Prav zato si letošnji nagajenci zaslužijo še večjo pohvalo

za izpeljane podvige: 46. nagrado Mladi oder Slovenske prosvete iz Trsta in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice so prejele tri skupine. Otroški zbor Ladjica iz Devina je v okviru prireditve devinski vrt ustvarjalnosti v domačem kraju pripravil predstavo

vsem omejitvam uspešna; udeleženci so pripravili predstavo Zavozlani konci Lučke Peterlin Susič v režiji avtorice besedila in ob pomoči mentorice Radijskega odra. Dve mladinski dramski skupini, ki z vaditeljicama Lučko Peterlin Susič in Anko Peterlin na Opčinah pridno vadita pod okriljem društva Finžgarjev dom, sta letos za tradicionalno opensko miklavževanje skupaj pripravili časom primerno video-predstavo Angelski telefon, ki jo je posnela in montirala Kim Furlan, za koreografije pa je poskrbela Raffaella Petronio. Razglasitve in branja na letošnji Prešernovi proslavi so popestrili številni glasbeni utrinki, posneti na raznolikih in tudi zelo izvirnih lokacijah, na primer ples ob polni luni in igranje harmonikarjev na skalah ob morju. Plesne točke so pripravile Raffaella Petronio, Elena Palcich, Darja Kodrič in Nastja Slavec, instrumentalisti pa so bili mladi gojenci Glasbene matice: pianisti Tilen Gergolet in Tia Jurinčič iz razreda Claudie Sedmak, Ema Petejan iz razreda Petre Grassi in Stefania Veronika Milani iz razreda Tamare Ražem Locatelli; flautist Elia Gustin iz razreda Erike Slama ter harmonikarja Ivana Kresevič in Manuel Persoglia iz razreda Fulvija Jurinčiča.

Mojca Petaros

Spletni dogodek, namenjen promociji dobrodelnega sklada

ZSŠDI je klical

Koronavirusna epidemija je poleg psiholoških stisk in poslabšanja motoričnih sposobnosti mladih pustila tudi finančne posledice slovenskim športnim društvom v Italiji. Ob 50-letnici Združenja so zato pri ZSŠDI-ju ustanovili dobrodelni sklad *Skupaj zmoremo*, iz katerega lahko društva zaprosijo za enkratni izredni prispevek za dejavnosti, ki jih izvajajo na mladinskem področju. V petek, 26. februarja, je Združenje organiziralo enega večjih dogodkov za promocijo sklada: štiriurni dobrodelni maraton z naslovom *ZSŠDI kliče* in geslom *Moj dar za šport*. Dobrodelni maraton je vodil operativni tajnik ZSŠDI Evgen Ban, ki je v štirih urah gostil res veliko število športnikov, politikov in drugih pomembnih akterjev v našem športu. Seveda pa na

takšnem maratonu ni mogel manjkati niti razvedrilni program, za katerega je poskrbel Boris Kobal, ki se je ob vsaki polni uri oglasil s skečem, za glasbeni intermezzo pa je s svojo harmoniko poskrbel Denis Novato. Če bi želeli omeniti vse športnike, ki so se pogovarjali z Evgenom Banom v oddaji, bi samo za to porabili ves prostor, ki nam je bil namenjen. Naj zato omenimo, da so bili ti iz različnih športnih panog, tako individualnih kot ekipnih, tako s Tržaškega kot Goriškega. Vsi imajo sicer podobne skrbi, saj je epidemija močno zarezala v njihovo delovanje: nekateri imajo težave z vadbenimi prostori, drugi s priagoditvijo treningov ob spoštovanju ukrepov za preprečitev širjenja koronavirusa. V oddaji so se oglasili

tudi pomembni gostje iz Slovenije. Med temi sta bila predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije in ministrica RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Helena Jaklitsch. Od politikov pa sta

pozdravila senatorka Tatjana Rojc in deželni svetnik Igor Gabrovec. Pomemben del dogodka je bila tudi predstavitev 7. raziskave o slovenskem športu v Italiji, ki so jo pri

ZSŠDI-ju pripravili skupaj s Slorijem. Na predstavitvi raziskave so sodelovali njen avtor Igor Tomasetig, direktor Slorija Devan Jagodic in strokovna svetovalka pri raziskavi Norina Bogatec.

Predsednik ZSŠDI-ja Ivan Peterlin je povedal, da so vse njihove raziskave strokovne, ker jih delajo skupaj s Slorijem. Avtor raziskave Tomasetig pa je razložil, da je težko sestaviti vprašalnik,

ki bi zadostil vsem športnim panogam. Dejal je, da se že v tej raziskavi pozna vpliv pandemije, čež nekaj mesecev pa bodo to še nadgradili. Če omenimo samo nekaj števil, ki izhajajo iz najnovejših raziskave, je v šport naših društev vpetih več kot 7000 ljudi. Med temi je registriranih tekmovalcev 2700, med katerimi jih je tri četrtine slovensko govorečih. Na maratonu je predsednik Ivan Peterlin predstavil tudi projekte, ki jih ima združenje v prihodnje glede izobraževanja, kjer se bodo tokrat predvsem posvetili psihološkim posledicam, ki jih pušča pandemija. Sodelavec ZSŠDI Diego Celin pa je predstavil projekte, ki jih ponujajo šolam. Del oddaje je bil namenjen tudi nogometni reprezentanci Žile (sponzor ekipe je ZKB Trst Gorica),

ki bi morala poleti nastopiti na Europeadi, vendar se ne ve še, ali bodo Europeado še enkrat prestavili za eno leto. Za režijo dogodka je poskrbel Antonio Giacomini, pri izvedbi pa so pomagali tisti, ki opravljajo civilno službo pri ZSŠDI. Pri združenju sicer načrtujejo, da bodo imeli vsak mesec spletno oddajo, v kateri bi predstavljali slovenski šport v Italiji. Glede na to, da je bil dogodek namenjen predvsem promociji dobrodelnega sklada, so večkrat ponovili, kje se lahko daruje. Svoj prispevek lahko nakažete na tekoči račun: ZKB Zadružna kraška banka Trst Gorica: ZSŠDI Skupaj zmoremo IT 41 Z 08928 02201 01000 0046826 namen "Sklad Skupaj zmoremo". Medijska partnerja dogodka sta bila Primorski dnevnik in Slosport.org.

UP

BARKOVLJE SKD Barkovlje, Osnovna šola, cerkev sv. Jerneja, TPK Sirena

Ministrica dr. Helena Jaklitsch je obiskala barkovljansko skupnost

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch je bila v sredo, 24. februarja, na obisku v Barkovljah. Najprej si je ogledala cerkev in pokopališče, kjer sta jo sprejela kulturna delavka Vera Poljšak in duhovnik g. Tomaž Kunaver, ki ob nedeljah daruje sv. maše. Sledil je obisk prostorov Slovenskega kulturnega društva Barkovlje, kjer je delovanje društva predstavila domačinka Vera Poljšak. Barkovljanska skupnost ima dolgo slovensko tradicijo, za katero zavedno skrbi še danes. Vera Poljšak je obrazložila, kako so pravzaprav cerkvena skupnost, društvo in šola tesno povezani s skupnim sodelovanjem in delovanjem. Čeprav se tudi v Barkovljah, kot skoraj v vsakem naselju pri nas, z leti niža število rojakov, je vendar še vedno živo slovensko kulturno delovanje. Pri društvu organizirajo številna predavanja, predstavitve, glasbene in gledališke dogodke. Med tradicijami pa so gotovo Prešernova proslava, procesija ob prazniku Rožnovenske

Matere Božje, tradicionalne narodne noše, vezanje venčkov ob godovanju sv. Ivana in božični sejem. Ogledali so si tudi zunanje prostore, ki so bili predvsem

foto damij@n

dragoceni v poletnem času, je povedala domačinka, saj so lahko priredili marsikaj na odprtem tudi v izrednih časih, ki jih prinaša pandemija. Kot pri marsikaterem društvu je tudi delovanje SKD Barkovlje trenutno zaustavljeno, Vera Poljšak si je pri tem zaželela, da bi zdravstvena kriza kmalu minila oz. da bi se v poletnem času stanje vsaj toliko izboljšalo, da bi lahko

priredili nekaj dogodkov na odprtem. Osnovna šola Fran Saleški Finžgar se v tem mesecu spominja 150-letnice rojstva pisatelja in duhovnika, po

so učno in neučno osebje ter učenci pripravili niz dogodkov in razstavo v spomin na velikega rojaka. Ministrico dr. Jaklitsch so že pred šolo pričakali dekleti v

katerem se poimenuje. Leta 1978 so se barkovljanske učiteljice odločile, da bodo poimenovala šolo, sestavile so odbor, ki se je odločil za Finžgarja. Dne 16. maja leta 1982 se je slavnost začela v šolskem preddverju, pred Finžgarjevimi kipom, ki ga je izdelal Klavdij Palčič. Sledil je bogat kulturni program v društvu Barkovlje. Ob tej obletnici, 150-letnici pisateljevega rojstva, pa

narodnih nošah ter vodstvo šole, med njimi ravnateljica večstopenjske šole Vladimir Bartol Carolina Visentin, ki je povedala, kako šolstvo doživlja zelo posebne čase in kako so si želeli kljub kočljivim razmeram pritegniti pozornost otrok na posebno obletnico, ki je pri srcu barkovljanski skupnosti. "V tem okviru je nastala razstava ob 150-letnici rojstva Finžgarja

in se je porodilo povabilo ministrici, da bi nas obiskala, spoznala in počastila s svojo prisotnostjo". V razstavnici sobi oz. učilnici so otroci po razredih predstavili razstavo, Finžgarjev življenjepis, dela in odnos, ki ga je imel pisatelj do narave. Tudi otroci so bili počaščeni, da je bila na obisku ministrica, razumeli so, da je visoka gostja, in kot so nam povedali, so bili kar živčni in ganjeni, a zelo veseli obiska. Kljub napetosti takega pomembnega obiska so bili pogumni in so suvereno nastopali. Ministrico je peti razred tudi presenetil z lepo predstavo *Gospod Hudournik* (Finžgarjevo delo, ki so ga učenci pod mentorstvom učiteljic priredili za kratko gledališko predstavo kamišibaj). Ministrica se je otrokom zahvalila za srčen sprejem ter jih pohvalila, da tako dobro poznajo pisatelja, po katerem nosi ime njihova šola. Ministrica se je na koncu intenzivnega jutra sestala tudi s predstavniki Tržaškega pomorskega kluba Sirena, ki je bil ustanovljen že leta 1924.

Klub, ki združuje okoli petsto članov, se ukvarja s pomorskimi športnimi dejavnostmi, predvsem pa z razvijanjem jadrnanja in športnega ribolova. Veliko pozornost namenjajo temu, da ohranjajo slovensko podobo, da je slovenščina jezik njihovih članov in tudi trenerjev, sta ministrici obrazložila predsednik Peter Sterni in podpredsednik Igor Filipič. Ministrica je bila zelo zadovoljna s srečanjem z barkovljansko skupnostjo. Čeprav je bila prvič v Barkovljah, se je počutila že kot doma: "Ko je človek utrujen vsega, se lahko v takem kraju, kot so Barkovlje, spočije. Težko je opisati otroški vrvež, srčne ljudi in slovenstvo, ki so me danes sprejeli, če tega ne doživiš. Lepo je videti, da domačini, Slovenci, s številnimi dejavnostmi tako na šoli kot v društvih in na verskem področju, hranijo slovensko identiteto in dediščino na tem koncu Tržaške. Danes me je nagovorila srčnost ljudi. To so kraji in trenutki, ko se človek čuti kot doma".

MČ

DOLINA Obisk na Pangerčevi domačiji in občini

Ministrici je pri srcu krepitev slovenske zavesti

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Helena Jaklitsch je prejšnji teden obiskala Barkovlje in Breg. V obeh krajih je bila deležna prisrčnega sprejema. V Dolino, ki je že dolgo pobratena z Občino Kočevje, od koder izvira tudi ministričin rod, je prišla na povabilo tamkajšnjega Srednjeevropskega inštituta za zgodovino in kulturo "Josip Pangerc". Njen obisk se je v vasi pod Socerbom pričel na starodavni Pangerčevi domačiji, sklenil pa na županstvu. Ministrica je ob koncu srečanja poudarila pomembnost ovrednotenja v zamejstvu prisotne slovenske kulturne dediščine in gospodarsko trdne strukture, ki daje manjšinski skupnosti potrebno samozavest in omogoča njen nadaljnji razvoj. **Potencial Pangerčeve domačije** Ekspozate iz zgodovinsko dragocenih zbirk Pangerčeve domačije je članici slovenske vlade razkazal predsednik Srednjeevropskega inštituta Marco Manin. Dolinski muzej, prenovo katerega finančno podpira tudi Republika Slovenija,

si prizadeva za ohranjanje, zaščito, raziskovanje, urejanje in restavriranje arhivskega gradiva. Ob koncu obnovitvenih del bosta obiskovalcem v muzeju na voljo tudi večnamenski prostor za razstave in dogodke ter center za digitalizacijo dokumentov s čitalnico. Ministrica se je v muzeju zahvalila za prizadevanja in poudarila, da bo središče odločilno prispevalo "k zavesti o močni slovenski prisotnosti na tem območju." Ob tej priložnosti je izrekla nadaljnjo podporo projektu tudi zaradi velikega potenciala, ki ga obnovljena domačija ima z vidika razvoja turizma in kulturnih zanimivosti. Ob koncu del bo doprinos domačije za Dolino in širše območje pomenljiv. Prva omemba Pangerčeve domačije, ki hrani veliko predmetov in dokumentov, sega v 13. stoletje. V osrednji dvorani domačije naj bi leta 1881 ustanovili novi odbor prvega slovenskega političnega društva tržaških Slovencev, Edinost. Nekaj let zatem je bilo tam osnovano bralno, izobraževalno in pevsko društvo Valentin

Vodnik, ki še vedno deluje v vasi. Arhiv domačije hrani bogato knjižnico s knjigami iz 16. stoletja, med katerimi izstopa v celoti ohranjena originalna prva izdaja Valvasorjeve Slave Vojvodine Kranjske iz leta 1689. Od leta

foto damij@n

2014 je zgodovinski arhiv slovenske rodbine Pangerc zaščiten in razglašen za kulturno dediščino državnega pomena. **Prisrčno srečanje z županom Klunom in odborniki** Jaklitscheva si je tik muzeja ogledala tudi notranjost dolinske cerkve sv. Urha. Prijetno je bila presenečena, da jo je duhovnik Klemen

Zalar ob obisku počastil z zvonjenjem. Ministričin obisk neposrednega zaledja Trsta se je nadaljeval v občinski hiši, kjer se je v spremstvu generalnega konzula Vojka Volka in konzulke Tanje Mljač srečala z dolinskim

županom Sandyjem Klunom. Iz vljudnosti in glede na to, da je obisk spremljalo krasno vreme, je prvi mož Doline visoko gostjo iz Slovenije sprejel na dvorišču pred županstvom. Ob spoštovanju pravil fizičnega distanciranja je ministrici izrekel dobrodoščilo in jo v krajšem predstavitvenem klepetu seznanil z dejstvom,

da občinska uprava, kateri načeljuje, deluje popolnoma dvojezično. Vsi občinski uslužbenci obvladajo namreč oba tu prisotna jezika. Srečanje v dvorani občinskega sveta, ki so se ga udeležili tudi člani občinskega odbora Goran Čuk, Elisabetta Sormani, Davide Štokovac in Franka Žerjal, je potekalo v zelo prijetnem, malodane prijateljskem vzdušju. Klun je ministrici predstavil značilnosti in zanimivosti Brega, ki je v preteklosti plačal visok davek za industrijski razvoj Trsta. V nižinskem, najbolj rodovitnem delu občine so pred več kot 50 leti zgradili tovarniške hale in rezervoarje za potrebe čezalpskega naftovoda TAL, po ceveh katerega prihaja petrolej v Srednjo Evropo. Od infrastrukture nimajo danes občani ničesar oziroma le smrad, ki se širi v okolici, ko poteka raztovor kavkaške nafte. Dolinska občina je v zadnjih desetletjih postala območje pridelovanja kakovostnih oljčnih olj in vin. S tema panogama se je na tržišču uveljavilo veliko domačih proizvajalcev. Ministrica je z županom

spregovorila o ohranjanju slovenstva v občini, ki jo označuje tudi bogato kulturno življenje. Tradicionalna dolinska Majenca z dvigom mlaja privablja namreč ljudi iz bližnje in daljne okolice. Pogovor se je dotaknil tudi šol in vrtcev, ki so temelj in prvi korak k ohranjanju in krepitvi slovenske zavesti. Govorila sta tudi o sodelovanju na področju turizma, ohranjanju kulturne dediščine in o nedavni razsodbi v prid dolinski srenji, ki odpira novo poglavje v odnosih med krajevno in drugimi občinskimi upravami ter gibanjem, ki združuje srenje in juse. Župan je gostji, ki je pozorno prisluhnila njegovim besedam, predstavil razne razvojne projekte, ki jih izvaja občinska uprava. Jaklitscheva, ki je bila ob koncu obiska vidno zadovoljna, je povedala, da si po lanskoletnem obisku Beneške Slovenije letos prek neposrednih srečanj želi spoznati raznoliko slovensko stvarnost na Tržaškem in Goriškem. V sredo, 10. marca, se bo že udeležila slovesnega odprtja Feiglove knjižnice v goriškem Trgovskem domu.

Matej Caharija

ROJAN Novosti v pastoralni Gospod Bajzek v rojanski skupnosti

Rojanska skupnost ima novega dušnega pastirja, to je sociolog, salezijanec, dolgoletni profesor sociologije religije na salezijanski papeški univerzi v Rimu dr. Jože Bajzek. Priljubljen je na Opčinah, kamor je leta 2012 prišel v pomoč domačemu župniku g. Pohajaču in kjer je vestno vodil in delil svoje znanje na mesečnih predavanjih v Finžgarjevem domu. Kot se je marsikdo zavedal, g. Franc Vončina ne daruje več nedeljske maše v Rojanu. Zaradi težav z zdravjem se je namreč odpovedal župniji. Rojanska skupnost, g. Jože Bajzek in tudi vsi mi pri Novem glasu želimo, da bi se mu zdravje povrnilo in bi bil še veliko let med nami. V Rojanu je g. Vončino najprej začasno nadomestil vikar za slovenske vernike Anton Bedenčič, odslej pa bo nedeljsko mašno bogoslužje daroval g. Jože Bajzek, ki ga je v imenu rojanske skupnosti toplo pozdravila predsednica društva Rojanski

Marijin dom Dorica Žagar: “Spoštovani gospod Bajzek, lepo pozdravljeni! Slovenska rojanska župnijska skupnost vam z veseljem izraža dobrodošlico in se vam zahvaljuje, ker ste sprejeli

zadolžitev, da boste odslej ob nedeljah in praznikih maševali v naši cerkvi. Bili smo res v skrbeh, kako bo z našo nedeljsko sv. mašo po odhodu

našega dušnega pastirja g. Vončine, saj dobro vemo, da primanjkujejo slovenski duhovniki. Rojanska župnijska skupnost ima za seboj dolgoletno in zakoreninjeno plodovito versko preteklost. Danes je mnogo šibkejša, vendar se trudimo, da slovenska beseda ne izgine iz cerkve. Še posebno moramo skrbeti, ker našo mašo prenaša tržaški radio in jo poslušajo mnogi ostareli in bolniki. Hudo bi nam bilo, če bi morali vedno prisostvovati bogoslužju, ki bi ne bilo v našem jeziku. Zato smo vam hvaležni. Upamo, da bo kdaj priložnost, da se bomo tudi sestali in bolje spoznali. Lepo bi bilo, ko bi bili kaj več z nami. Spoštovani g. Bajzek, pristrčno dobrodošli!” G. Bajzeka smo prosili za kratko izjavo ob prihodu v rojansko župnijo in tudi on je prav tako kot verniki izrazil veliko zadovoljstvo. Prišel je namreč v lepo in delavno skupnost, ki si prizadeva ohraniti slovensko besedo, navade in delovanje.

Predstojnik mu je sicer pred kratkim povedal, da bo šel v župnijo v Ankaran, ker je tam potrebna pomoč, potem pa se je predstojnik pogovoril z vikarjem g. Bedenčičem, ki mu je razložil stanje v Rojanu, in zmenila sta se, da bo med tednom v Ankaranu, ob nedeljah pa v Rojanu. Zdaj je sicer g. Bajzek le pri nas, ker je prehod državnih meja zaradi epidemije še vedno težaven. “Upam, da se bo stanje postopoma izboljšalo in da bo prehod lažji, saj je med matično domovino in slovensko narodno skupnostjo v Italiji stalno sodelovanje na vseh področjih in izredno stanje temu ne pomaga”, nam je povedal duhovnik in dodal, da bo zdaj поблиže spoznal rojansko skupnost. “Navdušen sem, ker so me zelo lepo sprejeli, to je lepa in organizirana skupnost, kar se takoj vidi pri maši, cerkvenem petju, orgljanju. Čuti se močan odnos do cerkve in vere”, je še povedal g. Bajzek.

MC

Neizprosna bolezen ga je iztrgala iz domačega kraja v 78. letu starosti V Nabrežini so se poslovili od Martina Venierja

V Nabrežini so se prejšnji teden poslovili od priljubljenega domačina Martina Venierja. Umrli je v 78. letu starosti zaradi neizprosne bolezni. Občutena pogrebna slovesnost, ki jo je vodil domači župnik Karel Bolčina, je potekala v torek, 23. februarja. Kljub pandemiji so ga na zadnjo pot pospremili številni prijatelji in znanci. Pokojnik je izhajal iz stare nabrežinske rodbine. Njegov prednik se je v vas, ko je postajala pomembno kamnarsko industrijsko središče, priselil okrog leta 1880 iz furlanskega Maniaga. Delo v kamnolomih je namreč privabljal delovno silo od vsepovsod. Preminuli se je rodil v mizarški družini in se v mladih letih

izučil za kleparja. Za krajši čas je bil vkrcan na tovornih ladjah, s katerimi je plul vse do

Japonske. Po vrnitvi v rojstni kraj se je zaposlil pri tržaškem podjetju javnega prevoza. Vozil je linijske avtobuse, ki so s Krasa peljali v mesto in nazaj. Venierja je označevala velika ljubezen do petja, kulturnega udejstvovanja, rojstne vasi in

narave. Od ustanovitve dalje je bil član moškega pevskega zbora Igo Gruden, ki ga je vodil dirigent Sergej Radovič. Da je bil vztrajen pevec, priča dejstvo, da je v zboru pel celih 50 let. Prepoznaven je bil po svojem žametnem tenorju. Vedno si je prizadeval za kakovostno rast vaških zborov. Označevale so ga odprtost, dobrosrčnost in prijaznost. Kjerkoli si ga srečal, te je vedno prijazno nagovoril. Rad je bil v družbi tako vrstnikov kot mlajših pevcev, katerim se je znal približati, jim prisluhniti in se z njimi soočiti. Nad 30 let je aktivno sodeloval v odboru nabrežinskega društva Igo Gruden. Svoj pečat je pustil tako pri obnovi in prezidavi kulturnega doma kot

tudi pri reorganizaciji pevskih zborov konec devetdesetih let prejšnjega stoletja. Rade volje je priskočil na pomoč tudi pri cerkvenih praznikih, šolskih prireditvah in ob praznovanju vaškega zavetnika sv. Roka. Z veseljem je hodil v Volčji grad na delo v vinograd, kjer hčerka z družino upravlja biodinamično izletniško kmetijo Pri Kamnarjevih. Po prenehanju delovanja v rojstnem kraju mešanega pevskega zbora se je pokojnik z veseljem pridružil pevski skupini, ki na koru redno spremlja slovensko bogoslužje v nabrežinski cerkvi. Po maši so domačini v pogrebnem sprevodu krenili do vaškega pokopališča. Pred odprtim grobom so mu dovčerajšnji sopevci v

Objava razsodbe deželnega komisarja za likvidacijo skupnega premoženja Dolinski srenji so vrnili v last premoženje

“Razsodbo lahko uvrstimo med pomembne dosežke srenjskega gibanja, saj izpodbija številne negativne interpretacije o lastništvu srenj ali jusov. Tudi sama razveljavitev sodbe iz fašističnega časa, ki za našo skupnost predstavlja veliko zadoščenje, je v italijanski sodni praksi zelo redek pojav.” Tako so predstavniki dolinske srenje komentirali razsodbo deželnega komisarja za likvidacijo skupnega premoženja v Trstu, Oliviera Driganija, ki je bila sprejeta 26. oktobra lani in je v javnost prišla 16. februarja letos. Z

razveljavitvijo pravnomočne sodbe iz leta 1931, ki je pred 90 leti potrdila, da so vsi občani Doline lastniki skupne imovine, se dolinski srenji vrača v last 233 hektarjev zemljiških površin, ki jih bodo lahko dodelili razvoju. Dolinska srenja in Občina Dolina sta se v minulih letih večkrat lotili reševanja kompleksnega vprašanja skupnega premoženja. Prvi poskus, ki ga je leta 2009 odobril občinski svet, ni bil izveden. Pred tremi leti je dolinska srenja, ki jo je zastopal odvetnik Mitja Ozbič,

zahtevala razveljavitev sodbe iz leta 1931. K temu je botrovalo dejstvo, da so predstavniki dolinske srenje odkrili nove dokumente, ki dokazujejo, da so le člani srenje (in ne torej vsi občani Doline) lastniki skupnega premoženja. Srenjaši so v arhivu dolinske občine odkrili pomenljive sklepe občinskega sveta: v prvem iz leta 1904 so bila zapisana pravila in možnosti včlanjevanja v srenje; v drugih iz leta 1906 so dolinski srenjaši soglašali s prodajo nekaterih zemljišč. Sklepi so torej dokazovali, da srenje sestavljajo člani in ne vsi

občani. Na osnovi zbranih dokazov je srenja vložila zahtevo po razveljavitvi sodbe iz časa fašizma. Začel se je dolgotrajni postopek usklajevanja in iskanja najprimernejših rešitev. Sodni izvedenec Edoardo Kreissel je v sodelovanju z geometroma Davidom Bandijem (srenja) in Marcom Poropatom (občina) razčlenil kompleksen postopek, ki je v času avstrijskega cesarstva urejeval vpise v zemljiško knjigo, ter iskal primerne rešitve za nastale situacije na posameznih zemljiških

parcelah. Pridobljeni so tako bili dodatni dokazi, ki so govorili v prid temu, da je skupno premoženje srenjsko. Po preključu razsodbe, ki se tiče 88 zemljiških parcel na hribu nad Dolino in na pobočju Dolge krone (med Mačkovljami in Žavljami), se bosta srenja in občina morali dogovoriti o tem, katera zemljišča bo prva prepisala na drugo in katera obdržala zase. V več primerih so namreč v preteklih desetletjih na srenjskih površinah zgradili razne objekte in infrastrukturo. Spomniti moramo, da so pri Dolini zgradili veliko število

naftnih rezervoarjev. Glede na naravne danosti dolinskih srenjskih zemljišč bodo srenjaši le – te lahko uporabljali v kmetijski (vinogradništvo, oljkarstvo, gozdarstvo) in turistične namene. Zanimivo je, da je dolinska srenja pri Boljuncu solastnica tudi precejšnjega dela Doline Glinščice, kamor hodi veliko število izletnikov. S primernimi odločitvami lahko ob spoštovanju okolja v dolinski skupnosti pride do ustvarjanja novih zaposlitvenih priložnosti za krajevno prebivalstvo.

Mch

Tržaška 15

V spomin na prof. Humberta Mamola daruje Lojze Sanabor 50,00€ za rojansko glasilo Med nami.

Obvestila

V Marijinem domu v ul. Risorta 3 bo od 4. marca dalje vsak četrtek ob 9. uri v kapeli sv. maša, ki jo bo daroval g. Tomaž Kunaver.
Marijanska pobožnost s shodom članic Marijine družbe Marije Milostljive bo v nedeljo, 7. marca popoldne, v Marijinem domu, v ul. Risorta 3: začetek ob 16. uri v domski kapeli z molitvijo rožnega venca; ob upoštevanju vseh varnostnih predpisov.
Priprava na prvo sv. obhajilo bo pri Sv. Ivanu ob nedeljah, po sv. maši v župnijski cerkvi, ob 11. uri v župnišču za cerkvijo; info tel. 3277453579

Večer slovenske pesmi in besede

V Društvu Finžgarjev dom je bil od nekdaj eden izmed osrednjih dogodkov vsakoletno praznovanje Prešernove obletnice. Pri organizaciji tega dogodka sta se povezala Društvo Finžgarjev dom in Mešani cerkveni pevski zbor Sv. Jernej z Opčin. Za njihovo proslavo je bilo značilno, da so valorizirali skupine, ki med letom delujejo na Opčinah v okviru Društva Finžgarjev dom, ali tiste, ki so mu blizu; za organizacijo pevskih točk pa je ponavadi skrbel cerkveni pevski zbor. Prešernov praznik zajema namreč predvsem dve obliki umetnosti: govorjeno besedo in glasbo, zato se uradno imenuje Večer slovenske pesmi in besede in je prepoznaven prav po tem svojem imenu. Vse do lanskega leta je praznik potekal v živo v dvorani openskega Finžgarjevega doma. Lani pa so pandemija in preventivni ukrepi, ki so ji sledili, tik pred praznikom preprečili njegovo uresničitev. Letos so se organizatorji že prilagodili situaciji in se preselili na splet. Nastal je kakovosten video posnetek, ki si ga bodo lahko vsi ogledali **v nedeljo, 7. marca, ob 18. uri na Facebooku in Youtubeu Društva Finžgarjev dom**. Iz besed predsednice društva Lučke Susič smo izvedeli, da je letošnji Večer slovenske pesmi in besede posvečen obletnici dogodka, ki so se ga v Društvu Finžgarjev dom izredno veselili, okrogli 30-letnici osamosvojitve Slovenije. Program bo torej posvečen osamosvojitvi Slovenije in vsebinsko naravn na domovinsko ljubezen.

Umrli je

NELI TISAL HAREJ

Znala je podpirati dolgoletnega predsednika Zorka in pomagati Zvezi cerkvenih pevskih zborov pri mnogih pobudah.

S hvaležnostjo se je spominjamo pri ZCPZ.

Marku in ostalim svojcem izrekamo iskreno sožalje.

trajen spomin zapeli nekaj žalostink. Poslednji pozdrav in zahvalo za neprecenljivo v društvu opravljeno delo je preminulemu izrekla predsednica SKD Igo Gruden Mariza Škerk. Poudarila je

njegovo razpoložljivost, delavnost in vestnost. Za njim ostaja v družini, kateri izrekamo iskreno sožalje, in vaški skupnosti velika praznina.

Mch

Ob 40-letnici delovanja Kulturnega doma Nova Gorica in 40. koncertni sezoni Glasbenega abonmaja

Spletna predstavitev zbornika *Bleščeče, brezhibno, odlično ...*

Ker so epidemiološke razmere v Sloveniji še zmeraj slabe in je nevarnost okužbe še zelo možna, Kulturni dom Nova Gorica ni mogel praznovati 40.-letnega delovanja in obeležiti 40. koncertno sezono Glasbenega abonmaja, kot bi se spodobilo za tako ustanovo, ki že štiri desetletja žlahtni, kot edini koncertni hram na Primorskem, kulturno življenje na širšem Goriškem s ponudbo kakovostnih koncertov resne glasbe. Tudi zbornika, katerega zamisel je vzklikla prav v lanskem letu, ko so se prekinile vse dejavnosti, in je izšel ob tej pomembni obletnici, ni bilo mogoče predstaviti v živo, zato se je predstavitev, ki je bila sicer posneta v Kulturnem domu Nova Gorica, preselila na splet. Vsak ljubitelj glasbe jo je lahko spremljal v četrtek, 4. februarja, na Facebook profilu in Youtubu Kulturnega doma Nova Gorica.

Srečanje je vodila Barbara Poša Belingar, zadolžena pri tej ustanovi za odnose z javnostmi. Z njo sta bili, poleg direktorice in umetniške vodje glasbenih programov Kulturnega doma Pavle Jarc, muzikologinja, časnikarka in glavna urednica zbornika Tatjana Gregorič in muzikologinja in publicistka Metka Sulič, ki je prispevala nekaj zapisov v sam zbornik. Brez glasbenega "prologa" in "epiloga" bi si težko predstavljali tak dogodek. Zato sta pravo vzdušje ustvarila mednarodno priznana pianistka Meta Fajdiga z izvedbo skladb Vilka Ukmarja in F. Chopina ter saksofonist in umetniški vodja mednarodnega projekta saksofonistov SAXGO Boštjan Simon z zanimivo avtorsko skladbo, ki odraža sodobno glasbeno snovanje. Najprej je spregovorila Pavla Jarc, ki je poudarila, da je Kulturni dom Nova Gorica prav na lanski kulturni praznik praznoval 40.-letnico delovanja. A takoj zatem so bili zaradi širjenja epidemije primorani prvič zapreti njegova vrata. V lanskem oktobru so s koncertom Slovenske filharmonije stopili v jubilejno 40. koncertno sezono, a so kaj kmalu morali že drugič prenehati dejavnost. Žal je bilo lansko leto skoraj v celoti zaznamovano z epidemijo in prav v tej nelagodni situaciji so dobro izkoristili čas in izdali dve obsežnejši publikaciji, mednarodni znanstveni zbornik *Breda Šček – glasbena migrantka*, ob koncu leta pa še publikacijo *Bleščeče, brezhibno, odlično ...*

Glasbena kritika v prostoru in času, ki skozi štiridesetletno koncertno dogajanje v tem novogoriškem hramu kulture kaže na razvoj glasbene kritike na Slovenskem. Pri tem imajo zaslugo tudi mediji, ki so vsa ta leta spremljali delo Kulturnega doma in s konstruktivno kritiko spodbujali umetniško dejavnost in bogatitev kulturnega življenja v tem

zapisih in razmišljanja muzikologov, priznanih glasbenikov, skladateljev, publicistov in dolgoletnih sodelavcev, ki so izoblikovali programe novogoriškega kulturnega hrama iz Slovenije in tujine. Pogled na vlogo in pomen glasbene kritike in dela novogoriške ustanove so prispevali med drugimi Veronika Brvar, Natali Klein, Eva Dolinšek, Matjaž

spremenili vsebina in oblika poročanja o koncertih. Le-ta so zdaj zelo osiromašena, s skupnim izborom besed, kot so "*bleščeče, brezhibno, odlično*", od tod tudi naslov zbornika. Poročanja so polna takih besed, ki jih pisci preprosto prevzamejo iz poročil za javnost in CD-jev glasbenikov in postajajo vedno bolj le posplošeni zapisi o glasbenem dogodku. To se

tudi primorskih časopisih. Prav zaradi tega spoznanja je Tatjana Gregorič v uvodu pripravila krajši spominski sprehod oz. se zazrla v začetek prejšnjega stoletja, ko so goriško glasbeno dogajanje z veliko pozornostjo spremljali različni časopisi in revije, tudi osrednji v prestolnici. Takrat so glasbeno ponudbo zaznamovale zelo ostre ocene Srečka Kumarja in Marija Kogoja. Njuna stroga kritiška drža, s katero sta pred sto leti s svojimi zapisi poskušala vzgajati poslušalce in predstavljati glasbene razmere v goriškem in slovenskem prostoru, je danes prej izjema kot pravilo, je zatrnila Gregoričeva. "*Medijska krajina ni več naklonjena kritični misli, izpodriva jo hrup brezvsebinskih nizkotnih vrednot postkapitalistične družbe, ki se vsiljuje v stoletno humanistično tradicijo naše civilizacije*", je zapisal Tomaž Gržeta v zborniku. Koncertni zapisi so tako danes le bled odsev Kogojevega

koncertih, pa tudi kopije glasbenih ocen, med katerimi je kar nekaj objav kritik osrednjeslovenskih časopisov. Prav zato ker so bile te bolj redke, imajo v zborniku pomembno mesto. Ob prebiranju lahko ugotovimo, da je novovoriški KD v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, tudi zaradi prestižnega cikla *Hitovih muz* na gradu Dobrovo, zabeležil vzorno število glasbenih ocen v različnih medijih. Žal se je v zadnjem desetletju to število nezavidljivo zmanjšalo, je kritično povedala Gregoričeva. Pohvalila je delo Boštjana Komela, ki je poskrbel za oblikovanje in prelom. Zbornikove strani bogati cela vrsta fotografij, večinoma iz arhiva KD Nova Gorica. Metka Sulič je v publikaciji pisala o analizi kritik Jožeta Stucina; to je bilo zanjo velika čast in izziv, saj je bil njen vzor in mentor. Poskrbela pa je tudi za statistiko sezon. Pri tem so prišle v poštev sezone od 16. do 40., saj je bilo prvih petnajst sezon že popisanih v zborniku *Petnajst let glasbene muze v Kulturnem domu Nova Gorica*, ki ga je ob petnajstletnici l. 1996 uredila Tatjana Gregorič. Od sezone 1997 do 2019 je bilo 210 koncertov klasične glasbe v sklopu glasbenega abonmaja, kar je, po mnenju Suličeve, za mesto na periferiji velika sreča. Publikacija se tega zaveda in hvaležno spremlja koncerte, saj je dvorana skoraj vedno polno zasedena. Na odru je bilo doslej izvedenih 216 slovenskih del, kljub poplavi klasične glasbe, ki jo publika zelo ljubi, tudi na račun domače ustvarjanosti. V Kulturnem domu pa je občinstvo zmeraj imelo posluh za slovensko ustvarjalnost. Tako so bile nekatere od teh skladb večkrat izvedene, najbolj izvajana so bila dela Ambroža Čopija, Lucijana Marije Škerjanca, Jacobusa Gallusa, Marijana Gabrijelčiča, Marijana Lipovška in Lojzeta Lebiča. Gostje so bili slovenski ustvarjalci pa tudi tuji poustvarjalci. Največkrat so nastopili orkester Slovenske filharmonije (16), Simfonični orkester RTV Slovenija in Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije. Z njim se je vselej predstavil kakšen mlad uveljavljajoči se primorski glasbenik. Ob tej jubilejni sezoni si v Kulturnem domu najbolj želijo, da bi se vrata glasbenega hrama čim prej spet odprla in da bi v njem spet zazvenela univerzalna glasbena govorica.

Iva Koršič

Z leve: Metka Sulič, Tatjana Gregorič, Pavla Jarc in Barbara Poša Belingar

okolju. Tedaj so muzikologi pisali strokovne glasbene ocene. V zadnjih letih, je ugotavljala Jarčeva, je opazen upad medijske pozornosti in strokovnosti. Zato ne morejo biti zadovoljni z medijskim poročanjem v širšem slovenskem prostoru, še zlasti ne z osrednjimi časopisi in državnimi mediji v Sloveniji. Pri tem je izjema Radio Koper, ki še vedno skrbi za snemanje koncertov in tehtno poročanje o njih. Jarčeva je z grenko noto pripomnila, da kultura žal vse bolj izginja iz časopisov, pa tudi radijskih in televizijskih programov in s tem iz vsakdanjega javnega življenja. Zato se v novogoriškem Kulturnem domu nostalgичno ozirajo v tiste čase, ko so po radijskih in televizijskih programih poslušali Jožeta Hudečka (1937–2011), ki je vsakogar očaral s svojimi pronicljivimi mislimi in komentarji o kulturi in kulturni politiki. Prav ta problem ne poročanja so postavili v središče zbornika. Publikacijo je uredila Tatjana Gregorič, od vsega začetka zvesta spremljevalka dogajanja v Kulturnem domu. Njej se je Jarčeva zahvalila, da je ta zbornik sploh lahko izšel in da ostaja tako verodostojen dokument nekega časa in morda tudi zgled za prihodnost. Jarčeva je še omenila, da sta pomemben doprinos k vsebinam prispevali tudi muzikologinji Helena Filipčič Gardina in Metka Sulič. Zbornik prinaša

Drevenšek, Klavdija Figelj, Aleksander Gadžijev, Mojca Gal, Bojan Glavina, Andraž Gombač, Marko Munih, Aleksandra Pavlovič, Alenka Saksida, Boštjan Simon. Publikacija vsebuje tudi zelo dragoceno dokumentarno gradivo vseh koncertnih sezon, ki ga je prispevala Mateja Sulič. Tatjana Gregorič, urednica zbornika, je poudarila, da izhajata zamisel in koncept zbornika iz osebne izkušnje 40.-letnega aktivnega poročanja in pisanja glasbenih ocen o koncertih v Kulturnem domu za različne medije. To poročanje se je žal v zadnjih letih ohranilo le na Radiu Koper in 3. programu Radia Slovenije – programu Ars. Kot je v zborniku zapisala Klavdija Figelj, gre za problem zadnjega desetletja in je povezan s privatizacijo in komercializacijo medijev. Pri tem je Gregoričeva kritično poudarila, da so v časopisih prvi "odleteli" kritiki, ker je bilo to najmanj boleče. Uredniki niso poznali niti njihovih obrazov, bili so najbolj zunanji, skratka najboljši na preprih, najbolj oddaljeni sodelavci, tisti, ki niso sedeli na sestankih in jim ni bilo treba biti lojalni. Cilj zbornika je izpostaviti ugotovitve o prisotnosti glasbenih ocen Kulturnega doma Nova Gorica v medijski krajini pred desetletji in njihovo izginjanje iz vsebin osrednjih tiskanih medijev danes, hkrati pa tudi utrditi spoznanje, da sta se zelo

Pianistka Meta Fajdiga

sicer ne dogaja le pri nas, podobno je tudi po svetu. Prav o tem v publikaciji razmišlja Aleksander Gadžijev, najmlajši goriški pianist, ki je imel recital v abonmajski ponudbi Kulturnega doma Nova Gorica, zdaj pa je BBC-jev umetnik nove generacije za obdobje 2019–2021. Zato je talentirani pianist naglasil, "da zaradi tega imajo vsi umetniki enake kvalitete in postajajo podobni drug drugemu. To pa seveda ni dobro, saj umetnost tako umira, ne obstaja več". Zelo pomembno je poglavje Gardinove in Suličeve. Pregledali sta namreč zapise štirih piscev, ki so redno za določeno obdobje spremljali in pisali za tiskane medije; ti so Ivan Silič, Jože Stucin, Tatjana Gregorič in Metka Sulič. V napisanem se osvetljuje obdobje 90. let prejšnjega stoletja, ko so o enem koncertu v KD Nova Gorica pisali tudi trije pisci in so bile ocene objavljene v različnih časopisih. Danes je ocena o koncertih v tiskanih medijih velika redkost tako v slovenskih osrednjih kot

Saksofonist Boštjan Simon

osvajanja ideje o nujnosti estetske inovativnosti. Zato je Gregoričeva dejala, da se pisci v publikaciji sprašujejo, ali bomo tudi kritično misel podredili interesom kapitala in političnim ciljem, namesto da bi v obdobju, ko nas internet s svojo ponudbo najrazličnejših platform povezuje v dolgočasno, veliko globalno vas, poskušali obuditi silovito sprostitvev energije, svobodne domišljije npr. Marija Kogoja. Pri publikaciji so sodelovali razmišljujoči pisci, ki verjamejo, da bi avtentična, avtonomna in profesionalna kritika lahko vzpostavljala umetniške standarde in jih preizpraševala ter spodbujala. Pri objavah ocen so se osredotočili le na ocene, objavljene v tiskanih medijih. Obsežno je tudi poglavje o glasbenih ocenah, v katerem so med drugim misli dirigenta Marka Muniha in pianista Simona Tercevskega. Zbornik prinaša tudi pregled abonmajskih sezon in seznam del slovenskih skladateljev, ki so bila izvedena na abonmajskih

Pogled v matično domovino

Predsednik Pahor opozarja na nevzdržnost političnih razmer v Sloveniji

Slovenski predsednik Borut Pahor je s srečanjem vodij parlamentarnih političnih strank opravil nov poskus za dosego soglasja vseh političnih in družbenih sil za premostitev vsesplošne krize v Sloveniji. Ni mu uspelo, kar je sicer poskušal prikriti s svojim znanim leporečjem, vendar je svojo oceno razmer potrdil z navedbama, “da sedanje politično razpoloženje preprosto ni več vzdržno, zastrupljeno pa je tudi politično ozračje v državi.” Sicer pa nekatere stranke oziroma politiki spričo pomanjkljive politične kulture nimajo dovolj spoštljivega odnosa do državnega poglavarja in ustavne vloge, ki jo pooseblja. Njegovemu vabilu na srečanje in pogovore se v prejšnjih dneh niso odzvali Karl Erjavec, predsednik Desusa oziroma upokojenske stranke, Marjan Šarec, predsednik Liste Marjana Šarca, in Luka Mesec, usklajevalec stranke Levica. Na neuspeh omenjenega novega srečanja Boruta Pahorja z vodji parlamentarnih političnih strank kažejo tudi mnenja in ocene nekaterih udeležencev. Predsednik Slovenske

demokratske stranke in premier Janez Janša je dejal, “da je bil pogovor pri predsedniku države koristen, težje pa bi rekel, da je bil tudi uspešen.” Po mnenju Tanje Fajon, predsednice Socialnih demokratov in evropske poslanke, “v Sloveniji prevladujejo totalitarna vladavina Janeza Janše, malodušje in strah državljanov, zato bi bile nove parlamentarne volitve edina možnost za izhod iz krize.” Predsednik Stranke modernega centra, podpredsednik vlade in minister Zdravko Počivalšek pa je povedal, “da je največji problem slovenskega političnega prostora popoln razkol in sovražstvo med strankami.” Navajam nadaljnja dejstva in komentarje. Nobena od opozicijskih strank, razen Slovenske nacionalne stranke Zmaga Jelinčiča Plemenitega, ni sprejela predloga, poslanega iz kabineta predsednika vlade Janeza Janše, “da bi se stranke sporazumele o sodelovanju pri oblikovanju odgovorov na temeljne razvojne cilje Slovenije v letih 2021 in 2022.” Teolog in analitik dr. Janez Juhant je v tedniku

Družina objavil komentar o razmerah v Sloveniji in pri tem pohvalil govor poslanca Roberta Polnarja v državnem zboru, “v katerem se je odkrito, poglobljeno in pogumno spoprijel z družbenopolitičnim

položajem v Sloveniji. Ni skoparil s kritiko političnega močvirja, v katerem se gibljejo politični krogi, ki bi radi za vsako ceno obdržali privilegirane položaje, a nimajo ne znanja ne sposobnosti, še manj pa politične modrosti in razsodnosti.” Ta govor je dr. Janez Juhant primerjal s pogumom Cicera v rimski državi predavnimi dva

tisoč leti. Pravi še: “Trenutno stanje v Sloveniji, ko nekateri grozijo z (uličnimi) revolucijami, celo smrtjo vodilnim, ki nam vladajo, je treba z resno odločnostjo obsoditi. Kako dolgo še boste izrabljali našo potrpežljivost,

se je spraševal Cicero. Odgovor je jasen: Tako dolgo, dokler se bomo pustili. Zato, spoštovani Slovenci, ne dopustimo, da nas žalijo, zmerjajo in podcenjujejo. Ob trideseti obletnici države postanimo ponosni, odgovorni in odločni državljani te države.” Zaskrbljen je tudi poslanec Nove Slovenije, Krščanskih demokratov Jožef Horvat,

“ki je od političnih aktivistov Levice že slišal pozive k revoluciji.” V Sloveniji ni takšnega miru in spokojnosti, kakršnega bi pričakovali in bi nam bil potreben v postnem času, ko hrepenimo po prazniku Velike noči in vstajenju Kristusa. Morali bi vedeti, kaj postni čas sploh pomeni, zakaj ga zaznamujemo 40 dni, zakaj je postavljen pred praznovanje Velike noči, kaj pomeni zdržek od mesa, kdaj in kaj je strogi post. Teolog, pisatelj in analitik dogajanja Božo Rustja v novi številki revije Ognjišče, kjer je odgovorni urednik, navaja, “da je postni čas, ki se razteza čez cel mesec marec, sveti čas.” V postni čas Slovenska karitas uvršča tudi akcijo 40 dni brez alkohola, pri čemer navaja, “da je alkohol najbolj razširjena droga v Sloveniji.” Murskosoboški škof Peter Štumpf je bralki tednika Družina, neki Tini, ki se je zanimala, “kakšen post Cerkev najbolj priporoča”, odgovoril: “Cerkev priporoča takšen post, ki vodi do odpovedi sebi v dobro drugega, kar nas potem tudi duhovno utrjuje za nadaljnje pravične odločitve in dejanja. Poti do tega je nešteto. Post ob kruhu

in vodi je med mnogimi še danes razumljen kot najbolj učinkovit način razpoloženja uma in duha za dojemljivost Božje misli o nas. Vendar je sedaj v praksi tudi post od alkohola, cigaret, televizije, interneta, sladkosnednosti, neprimerne govornje, veseljačenja. Enim poleni duha poln, drugim pa prazen želodec. Zmernost je tista pot, ki omogoča ravnovesje.” Spominjam, da bo letos Velika noč, največji krščanski praznik, v nedeljo, 4. aprila, velikonočni ponedeljek pa 5. aprila. Veljata za praznika vseh ljudi, tudi neverujočih. Za nas Slovenke in Slovence je pomembna in razveseljiva napoved, da bodo o dogodkih slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije v drugi polovici letošnjega leta naši govorci govorili v slovenskem jeziku. To je sicer skladno z določilom, da je slovenščina eden izmed 24 uradnih jezikov Evropske unije, pri čemer so vsi jeziki enakovredni. Naš jezik bodo tolmači prevajali v druge jezike. O vlogi, znanju in odgovornosti tolmačev v Evropski uniji je bil obširen članek, objavljen v novi številki glasila Revija slovenska vojska. **Marijan Drobež**

Prešernovo gledališče Kranj Poezija in pravljice na spletu

Prešernovo gledališče Kranj ni ravno pogosto gost na naših primorskih koncih. Zato je zdaj, ko nas epidemija koronavirusa še zmeraj drži vklenjene na domače stene in gledališke dvorane samevajo, primeren trenutek, da se lahko, sicer le na spletu, zazremo tudi v kranjsko gledališko snovanje. To je kar pestro tudi v vseh teh časih prisilne osamitve. Od lanskega novembra so kranjski ustvarjalci “prešernovci”, kot se sami imenujejo, ponudili interpretacije poezije Srečka Kosovela v sklopu spletnega projekta Čas za POEZIJO: KOSOVEL. Od tedaj je v PG Kranj nastala zbirka štiriindvajsetih unikatnih interpretacij Kosovelovih pesmi po izboru igralcev PG Kranj. Ta zamisel je naletela na velik uspeh pri obiskovalcih družbenih omrežij. Gledališču so številni poslali zahvale in komentarje. Izkazalo se je, da je v teh hudih časih poezija zelo dobrodošla. Prav zato so se v PG Kranj odločili, da bodo ta projekt nadaljevali. V Kranju, v

katerem je Prešeren delal in našel po svojem nemirnem življenju in bogatem ustvarjalnem opusu zadnji počitek, se na kulturni praznik zmeraj še posebno vneto pripravljajo. Tako so se v gledališču domenili, da bodo tokrat interpretirali pesmi našega največjega

pesnika, ki je slovensko pesniško ustvarjanje ponesel na vrhove Parnasa in ga postavil ob bok literarnemu ustvarjanju velikih narodov. Na splet tako prihaja nova zamisel Čas za POEZIJO: PREŠEREN. Prešernove pesmi bodo interpretirali in posneli igralke in igralci ansambla PG Kranj: Aljoša Ternovšek, Blaž Setnikar, Darja Reichman, Vesna Jevnikar,

Miha Rodman, Vesna Slapar, Borut Veselko in Vesna Pernarčič, pa še nova članica Doroteja Nadrah. Interpretacije Prešernovih mojstrov in bodo na spletnih omrežjih z gledalci oz. poslušalci delili trikrat na teden, predvidoma ob ponedeljkih, sredah in petkih. Najmlajše gledališke navdušence pa bodo prešernovci še naprej razveseljevali s pravljimi pripovedmi, ker je njihov spletni projekt *Prešerna pravljica* za kratek čas naletel na izjemen uspeh, kot tudi njihova (Zoom) *Novoletna pravljica*, lepa zgodba o prijateljstvu in solidarnosti, avtorja Jožefa Pernarčiča (iz zbirke 42 *gledaliških in lutkovnih predstav*), ki so jo pripravili in po spletu oddajali med prazničnimi decembrskimi in januarskimi dnevi. Tokrat je PG Kranj v sodelovanju z Mestno knjižnico pripravilo niz pravljič, ki jih je izdala Založba Kres. *Prešerna Pravljica za kratek čas* bo na spletnih omrežjih PG Kranj na sporedu vsako soboto zvečer.

IK

Dobrodošle novosti na spletni strani rtslo.si

Posodobljena portala programov narodnostnih skupnosti
Spletna stran rtslo.si se naprej uvaja posodobitve, s katerimi za uporabnike izboljšuje in nadgrajuje uporabniško izkušnjo. Zadnji posodobitvi sta prenovljena portala za italijansko in madžarsko narodnostno skupnost. Posodobljena in prenovljena portala sta nadgrajena tako vsebinsko kot oblikovno. Ponujata uredniško izbrane televizijske in radijske vsebine. Poleg tega so vpeljene funkcije predvajanja programov v živo, informacij o sporedih, pregledovanja oddaj, poslušanja oz. ogleda vsebin na zahtevo in iskanja, ki so sicer že del portalov Televizije Slovenija in Radia Slovenija.

Najpomembnejša značilnost prenovljenih strani Radia in Televizije Capodistria, Pomurskega madžarskega radia in TV – studia Lendava je, da je nova postavitev tako vsebinsko kot tudi oblikovno uporabnikom veliko prijaznejša. To so dosegli s preglednejšo grafično in novo vsebinsko zasnovano strani, s poudarkom na najnovejših vsebinah. Vsebine so zaradi možnosti iskanja po ključnih besedah lažje dostopne, pa tudi sicer ponuja iskalnik več možnosti, na spletnih straneh niso na ogled le oddaje, temveč tudi posamezni prispevki. Antonio Rocco, pomočnik generalnega direktorja

za italijansko narodnostno skupnost, je povedal: “S prenovno spletnih strani Radio in TV Capodistria danes ponujata oblikovno in tehnološko sodoben servis, vsebinsko bogat, ki pomembno prispeva h kulturni izmenjavi in povezovanju narodne skupnosti z večinskim narodom ter k informiranju, medsebojnem spoznavanju in razvoju odnosov na stičišču treh držav.” Uresničevanje ustavne pravice narodnih skupnosti do obveščanja v maternem jeziku sodi med pomembna poslanstva javne radiotelevizije. Radio in televizija sodita tudi med močnejše integrativne dejavnike skupnosti in zagotavljata njen stik z matičnim narodom. Helena Zver, pomočnica generalnega direktorja za madžarsko narodnostno skupnost, dodaja: “Veseli nas, da je spletna stran radijskega in televizijskega programa v madžarskem jeziku del spletnega mesta RTV Slovenija, saj smo na ta način bolj vpeti v vse vsebinske in organizacijske spremembe na področju spleta. Upamo, da se bo madžarska narodna skupnost posluževala pridobivanja informacij s spletnega portala v madžarskem jeziku, k brskanju po vsebinah pa vabimo tudi vse ostale.” Glede na to, da so vsebine, ki jih pripravlja TV-studio Lendava, opremljene s podnapisi v slovenskem jeziku, so tudi napovedi oz. kratki opisi prispevkov objavljeni v madžarskem in slovenskem jeziku in zahvaljujoč se temu dostopni za širok krog uporabnikov. Spletno mesto rtslo.si deluje več kot 25 let in je ena prvih spletnih strani v Sloveniji. Vsebine za italijansko in madžarsko narodnostno skupnost so del tega spletnega mesta že dolgo vrsto let. Spletna strani radia in televizije v italijanskem jeziku so začeli razvijati konec devetdesetih let prejšnjega stoletja. Spletna strani radia in televizije v madžarskem jeziku pa so na voljo dobrih deset let, saj so prvo spletno stran postavili septembra 2010.

Ljudska pobuda Stazzema

Zbrali so že 50.000 podpisov!

Predlog zakona o prepovedi širjenja fašističnih in nacističnih idej, ki ga je lani

podpisov! Tako bo lahko obravnavan v parlamentu. Pobudnik Verona je sicer

dal župan Občine Stazzema Maurizio Verona, je uspešen. Zbrali so namreč že 50.000

Zbiranje podpisov na repenskem trgu pozval, naj se zbiranje podpisov nadaljuje do danega termina, in sicer 31. marca,

saj ima predlog z večjim številom podpisnikov tudi večjo simbolno vrednost. Parlament namreč redko kdaj vzame v poštev ljudsko pobudo in še redkeje izglasuje zakone. Pri nas je bilo zbiranje podpisov zelo uspešno; predvsem intenzivno in vztrajno so jih zbirali slovenski svetniki po različnih občinah in deželni svetnik Igor Gabrovec. Vsi so še vedno spodbudno na razpolago vsem tistim, ki bi s svojim podpisom želeli podkrepiti dolgi seznam podpisnikov, da bi bil zakonski predlog še bolj učinkovit.

Giro d'Italia letos tudi v Gorici, Brdih in Novi Gorici

Edinstvena priložnost za promocijo naših krajev

Čez slabe tri mesece, v nedeljo 23. maja, bodo Gorica, Brda in Nova Gorica spet prizorišče največjega italijanskega športnega dogodka, Giro d'Italia. Zaslugo

za briško in goriško čezmejno območje navdušil pristojnega za kolesarsko dirko Giro d'Italia za področje dežele Furlanije Julijske krajine Enza Cainera. Reja, ki rad kolesari

za ta zgodovinski dogodek za celotno čezmejno območje Brd in Goric ter seveda za celotno Slovenijo v svetu gre pripisati priznanemu italijanskemu nogometnemu asu in trenerju slovenskega rodu Edoardu - Edyju Reji ter odličnim čezmejnim odnosom. Reja je

po briških gričih, že leto dni s prijateljem Cainero pripravlja etapo skozi Brda prek Nove Gorice do Gorice. Etapa, ki se bo začela v Gradežu, se bo vila mimo Ogleja in Zagraja, sledil bo vzpon na Debelo Grižo in spust v Petovlje. Kolesarji

se bodo nato peljali mimo Gradišča, Mariana, Moša, kjer se bodo začeli trije krogi po italijanskem in slovenskem delu Brd. Tretjemu vzponu na Gornje Cerovo bosta sledila spust po Oslavju ter del etape med Gorico in Novo Gorico. Kolesarska dirka se bo končala na Travniku. Gre za pomembno promocijsko priložnost goriškega čezmejnega območja, saj etape po svetu pred televizijskimi ekrani spremlja na milijone gledalcev. Ne nazadnje bo 104. izvedba Gira v naših krajih potekala ob 30. obletnici samostojne Slovenije in v letu razglasitve Nove Gorice in Gorice za EPK2025. Za nas Slovence v Italiji bo še dodatna čustvena vrednost, saj bo šel Giro skozi naše slovenske vasi in bomo lahko videli v naših krajih slovenske kolesarske ase, ki so zadnja leta na vrhu svetovne lestvice.

MČ

V organizaciji zveze FUEN in ustanove nemških izgnancev

Seminar o varstvu manjšin v Srednje-Vzhodni Evropi

Sprejetje oz. udejanjanje zaščitnih norm, preseganje negativnih predsodkov večinskih narodov glede manjšin, poudarjanje evropskega pomena večjezičnosti. Te skupne cilje zasledujejo predstavniki jezikovnih in narodnih

je ustreznih zaščitnih norm. Na srečanju je seveda odmevala nedavna zausnica Evropske komisije organizatorjem pobude Minority safe pack, saj Bruselj ni vzel v poštev, da si 1,2 milijona Evropejcev želi uveljaviti splošne

Sledil je prikaz situacije na Južnem Tirolskem, o kateri je spregovoril tudi podpredsednik in odbornik bocenske pokrajine Daniel Alfreider. Nemško govoreči in Ladinci so v preteklosti pojmovali svojo zaščito "pred zunanostjo," zadnje čase pa so stopili v fazo obravnavanja le-te "na evropski ravni." Iz samoobrambne so tako stopili v proaktivno držo. Zaradi splošnega nepoznavanja je bila nemara najbolj zanimiva na seminarju predstavitev stanja na Češkem, kjer poljska manjšina živi strnjeno v vzhodnem delu države. Ostali (Nemci, Slovaki) živijo razpršeni po državi. Ob moravskih Hrvatih, Romih, Sintih in drugih je kar nekaj še nepriznanih manjšin. Na Češkem so v veljavi različne stopnje manjšinske zaščite. Glavni problem je po pričevanju predsednika tamkajšnje narodne skupščine Nemcev Martina Dzingla vzdušje, ki vlada v češki družbi. O večnarodni Češki, po osnovanju češkoslovaške države leta 1918, se v javnosti ni govorilo. Mlada država je utrjevala svojo novo identiteto, zaradi česar si družba še danes, denimo, ne želi aktivne nemške manjšine, ki po številu neizprosno nazaduje. Nemce povezujejo s časom nacizma. Ker poznajo, kolikšna je "občutljivost" večinskega naroda za ta vprašanja, češki Romi ne želijo biti obravnavani kot manjšina. Na prihodnjem seminarju, ki bo potekal 25. marca, bodo strokovnjaki vzeli v pretres varstvo manjšin na Madžarskem, Slovaškem in Hrvaškem.

Matej Caharija

manjšin v Evropi, ki so se v četrtek, 25. februarja, zbrali na mednarodnem spletnem seminarju, ki je bil namenjen orisu Varstva in pravic manjšin ter etničnih skupin v Srednji in Srednje-Vzhodni Evropi. Srečanje, ki je potekalo v nemškem in angleškem jeziku, sta organizirali federativna zveza evropskih narodnosti FUEN in Kulturna ustanova nemških izgnancev. V zadnjih letih se je iz vzhodnega dela stare celine povečalo članstvo manjšinskih skupnosti v FUEN. V državah za nekdanjo železno zaveso so manjšinska vprašanja pridobila veljavo s procesom demokratizacije tamkajšnjih družb. Nasprotovanje priznanju manjšinskih pravic ali mlačnost do tega sta pa še marsikje trdoživa. Tudi koronski čas ima negativne posledice za organiziranost manjšinskih skupnosti. Predavatelji so poudarili tradicionalno povezovalno vlogo manjšin in pomembnost širjenja informacij in znanja za rast splošne zavesti, ki naj bi prispevala k iskanju in sprejemanju novih rešitev, to

minimalne ravni zaščite manjšin. Razočaranje je veliko, vendar gre zgolj za izgubljeno bitko, so dejali, saj se bodo prizadevanja za doseg večje enakopravnosti manjšin nadaljevala. Na stari celini namreč kar 50 milijonov ljudi pripada kake jezиковni ali narodni manjšini. In Evropa, so poudarili, živi od svoje raznolikosti. Udeležencem seminarja so najprej predstavili stanje varstva manjšin v Avstriji. Beseda je tako tekla o razmerah pri koroških Slovencih, gradiščanskih Hrvatih, priznanih in nepriznanih etničnih skupnostih (Volksgruppen), med katerimi so Poljaki. Čeprav se je odnos oblasti do manjšin v zadnjih 20 letih izboljšal, avstrijska politika ne daje prednosti večjezičnosti, je poudarila slovenska parlamentarka Zelenih Olga Voglauer. Avstrijski politiki se vedno radi doma in na tujem hvalijo, da so vzor urejenega varstva manjšin, kar pa ne odgovarja resnici. Obstaja med drugim velik razkorak med zapisanimi in resnično udejanjenimi zaščitnimi normami.

Naturopatski nasveti (328)

Erika Brajnik

Water Violet (vodna vijolica ali močvirska grebenika)

Water Violet je cvetna esenca perfekcionista! Taka oseba misli, da je nekaj več kot ostali, ki jih sicer ne ponižuje in jih ne žali, ampak je raje sama. Rada ima red in rutino, omare ima do potankosti pospravljene in urejene. Prijatelje si skrbno izbira, saj morajo biti na njeni ravni. Vse, kar oseba Water Violet obkroža, je skrbno izbrano in preiščeno. Vsaka reakcija je preiščena, vse je zaigrano olikano in prijazno. Oseba je karierist, raje je sama, kot da bi imela poleg sebe koga, ki se ne zna obnašati. Tak človek je olikan. Ve, da je vreden več kot ostali, tudi če se s tem ne baha. Lahko bi rekli, da je karakterju Water Violet najbolj podoben angleški človek: neurejen sploh

ne stopi iz hiše, sovraži, če mu kdo prelomi rutino, sovraži navadne ljudi, v kavarni se ne usede poleg ničvrednežev. Zaradi takšne drže ostane z leti sam, živi za kariero in podobo, lik, mit, ki ga je ustvaril o sebi, vse je hladno in načrtovano. Esenca Water Violet prinese kanček norosti v sivi vsakdanjik strogih pravil take osebe, ki se bo sprostila in pokazala svoj pravi obraz nečnosti in človeške topline. Velikokrat najdemo med Water Violet v deficitu osebe, ki so istospolno usmerjene. Oseba želi izgledati brezhibna. Otrok Water Violet se ne bo plazil, ampak bo iz naročja kar shodil. Tak človek ni nikdar zadovoljen s seboj, preveč je samokritičen. Oseba ob uporabi esence spozna, da nobeden ni popoln in da grešiti ni greh, saj se prav na napakah največ naučimo.

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stamp Veneto S.r.l., Sede legale: Via Saint Jean 64 Fontafredda - PN, Sede operativa: Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, Cod fisc e P. Iva IT01882960931 tel. 0499960021 - faks 049 9960022; e-mail: info@centrostampaveneto.com, spletna stran: www.centrostampaveneto.com

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRIT2TV00 naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Celotno besedilo je na razpolago na spletni strani www.noviglas.eu v poglavju "Varstvo podatkov". Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh. Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov in v Italiji FISC Izdajanje našega tednika Novega glasa podpirata tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Julijska krajina po DZ št. 26/2007.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku 70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks.

To številko smo poslali v tisk v torek, 2. marca 2021, ob 13. uri

NOVI
GLAS

Spletni dogodek goriškega Kulturnega doma

Predstavitev zbornika Doberdob slovenskih fantov grob

Leta 2016 sta Kulturni dom v Gorici in Občina Doberdob skupaj izpeljala projekt postavitve prvega spomenika padlim slovenskim vojakom v 1. svetovni vojni na soški fronti. Kraška vas Doberdob je zgodovinsko trdno zakoreninjena v spominu slovenskega naroda in slovenskih vojakov, ki so se tam bojevali. Pobuda je imela in še zdaj ima namen spodbujati današnje generacije, da bi se še naprej spominjale svojih prednikov, ki so se žrtvovali za domačo zemljo. V četrtek, 25. februarja, je Kulturni dom Gorica, v sodelovanju z avdiovizualnim podjetjem AVSP iz Nove Gorice, predvajal na svojih Facebook in Youtube spletnih straneh dokumentarec *Doberdob slovenskih fantov grob*. Pred kratkim je tudi izdal zbornik *Slovenskim vojakom na soškem bojišču* v

spomin 1915 – 1917 – Doberdob, 26. 10. 2016, v katerem so zbrani vsi temeljni dogodki, ki so pripeljali do postavitve in odkritja spomenika v Doberdobu. V delo, ki je izšlo v okviru projekta Bunker, sta

vključena tudi dokumentarna, filmska DVD zgoščenka, v režiji Iva Saksida iz Nove Gorice, ter zgodovinski zemljevid goriškega Krasa z označenimi spomeniki v spomin padlim vojakom v prvi svetovni vojni. Bunker je štiriletni projekt, ki ga je izdelal Kulturni

dom v Gorici ob stoletnici 1. svetovne vojne. Načrt je vključeval kulturne prireditve, razstave, koncerte, srečanja in predavanja z avtorji na vojno tematiko. Glavna cilja projekta sta bila na pravilen

in miroljuben način zabeležiti vojno dogajanje na soški fronti in postaviti znamenje, ki bi pričalo o slovenski preletitvi krvi na vojnem bojišču. S spomenikom v Doberdobu so končno tudi slovenski padli junaki prve svetovne vojne dobili znamenje spomina in poklona.

Načrt za spomenik je naredil goriški arhitekt Jože Cej, izdelan pa je bil v kamnoseški delavnici v Opatjem selu. Vertikala s spominskim zapisom je trdo zapičena v zemljo, kar predstavlja zakoreninjeno prisotnost slovenskega naroda v doberdobski občini in obmejni pokrajini. Na plošči so vklesani poznani verzi neznanega avtorja pesmi *Oj Doberdob* in narodni slovenski motiv. Četrtrkov dokumentarec si je še vedno mogoče ogledati na spletu. Zbornik pa je možno kupiti v uradu Kulturnega doma v Gorici, v goriških knjigarnah Katoliška knjigarna, Ubik in Leg, v kiosku Fiorelli na Verdijevem korzu v Gorici, v gostilni Pri Ivici in agriturizmu Pri Cirili v Doberdobu, v Štandrežu pa v gostilni Turri in nazadnje še v Tržaškem knjižnem središču, v knjigarni 360TS v Trstu.

Katarina Visintin

OBERSTDORF Svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju

Slovenci so uspešno zbrali že 5 kolajn

Slovenci so na svetovnem prvenstvu v Oberstdorfu zbrali že 5 kolajn in zasedajo 4. mesto na lestvici med državami, ki jo vodi nedosegljiva Norveška s 17 kolajnami. Sicer bi bila po številu zbranih medalj Slovenija druga, toda Švedska in Nemčija sta zbrali več zlatih oz. srebrnih kolajn, Slovenija pa ima tri bronaste. Najboljša slovenska športnica lanskega leta Anamarija Lampič, ki je predčasno osvojila mali kristalni sprinterski globus v svetovnem pokalu, je prva osvojila “slovensko” medaljo na svetovnem prvenstvu, in sicer bronasto v smučarskem teku.

Slovenka Ema Klinec je na uvodni tekmi smučarskih skakalk poskrbela za zgodovinski dosežek. Dvaindvajsetletnica, druga

Ema Klinec

po prvi seriji, je po napetem boju ugnala vso konkurenco in osvojila zlato. Dan po zgodovinskem dosežku so slovenske smučarske

skakalke Nika Križnar, Špela Rogelj, Urša Bogataj in Ema Klinec v ekipni tekmi dodale v zbirko odličij še srebro. Najboljši slovenski

smučarski skakalec Anže Lanišek (261,5 točke) pa je na srednji napravi prikazal odlična nastopa in osvojil bron.

V nedeljo, 28. februarja, sta Anamarija Lampič in Eva Urevc v finalu ekipne tekme v smučarskem teku osvojili bronasto medaljo. Zmagali sta Švedinji Maja Dahlqvist in Jonna Sundling, drugi sta bili Švicarki Nadine Fähdndrich in Laurien van der Graaff. Slovenki sta zaostali 3,46 sekunde, a dodali pomembno kolajno v slovensko zbirko. Žal so bili prav v nedeljo pod pričakovani slovenski skakalci v mešani ekipni tekmi. Nika Križnar, Bor Pavlovčič, Ema Klinec in Anže Lanišek so bili med favoriti, a so se uvrstili na četrto mesto, v točkovanju zelo oddaljeni od stopničk.

S 5. STRANI Ponovno v Beninu 2. del

V mestnem vrvežu tudi mali novodobni sužnji

Zdaj greva še v društvo Katoulati. Tam je že zbranih kar nekaj ljudi in videti so prijazni. Dnevni prostor društva je pobarvan v črno. Na stenah visijo zastave vseh udeležencev. “Manjka slovenska zastava,” rečem. “Res je, a jo bomo priskrbeli. Pravzaprav, šivilja jo je že zašila, samo prinesiti jo še mora”, rečejo. A niti na koncu festivala zastave nisem videla. Predsednik društva se sestri opravičuje: “Ja, Špela je prosila, da bi bil festival tudi pri vas v Alladi. Tega nismo dali v program, a obljubim, da bomo prišli po koncu festivala prostovoljno v vašo sirotišnico in bomo pripovedovali tudi otrokom v šoli in vrtcu.” Dogovorita se za 12. december.

Poslovimo se. Sestra se odpelje v Allado, skupaj z ananasi in pralnim strojem. Zame naročijo taksi in odpelje me do Saint Michela. Prednici sestri Josephine se javim, da sem prišla, in grem takoj spat. Preveč je bilo vsega. Zebe me, zato si obujem tople nogavice in se zavijem v volneno deko. Zunaj strašno grmi, bliska, dež lije kot iz škafa. Še nikoli nisem doživela take nevihte. Proti jutru zaspim. Že nekaj časa se sprašujem, zakaj se tokrat počutim tako drugače, ko pa sem bila ob prvem obisku Benina tako navdušena. “Nisi šla ob pravem času”, mi bo kasneje rekla Gabrijela, ko ji bom po vrnitvi pripovedovala o svojih doživetjih. “Verjetno te Bog

želi kje drugje ...” Skoraj vsako jutro grem v cerkev Saint Michel k maši. Te se čez dan kar vrstijo. Najprej v jeziku fon, nato v francoščini, potem v angleščini. Po maši duhovnik blagoslovi podobice, različne predmete, vse, kar ljudje prinesejo s seboj. “Sprva so ljudje po maši vedno prihajali prosit duhovnika, naj jih blagoslovi. Zdaj so uvedli blagoslov po vsaki maši za vse ljudi skupaj in za vse, kar prinesejo s seboj,” mi pojasni sestra. V Alladi pa vsako sredo po jutranji maši duhovnik blagoslovi nosečnice. Medtem ko se bližajo oltarju, se stare ženske v klopih obračajo druga k drugi, se spogledujejo in hihitajo. Mamice pred oltarjem pokleknejo,

duhovnik nad njimi moli, nato vzame nekakšen šop skupaj zvezanih trakov, podoben konjskemu repu, ga pomoči v blagoslovljeno vodo in blagoslovi dojenčke v njihovem trebuhu, poškropi vsak trebuh posebej in ko pride do konca vrste, nazaj grede na isti način blagoslovi še mamice. V tem času v Cotonouju poteka srečanje vseh ženskih redovnih skupnosti Zahodne Afrike. Sestre so navdušene. “Pridi pogledat, kako plešemo!” A istega dne se je začel pripovedovalski festival in skupaj z nekaterimi drugimi sem odpotovala v Porto Novo, kjer sem imela nastop in bila tudi botra večera.

KOROŠKA Krajevne volitve

Zgodovinski uspeh slovenskih kandidatov

V nedeljo, 28. februarja, so na Koroškem imeli krajevne volitve. Odlično so se odrezali številni kandidati, pripadniki slovenske narodne skupnosti. Enotna lista, samostojna slovenska stranka, bo v novem mandatu imela kar 59 občinskih svetnikov. Najbolj prodoren, zgodovinski uspeh je v občini Globasnica dosegel Bernard Sadovnik (na sliki), predsednik krovne organizacije, Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk, ki je s skoraj 65% glasov postal župan občine Globasnica že v prvem krogu. Tako je prvič na krajevnih volitvah na Koroškem stranka slovenskega samostojnega političnega gibanja dosegla absolutno večino. Sadovnik je bil torej potrjen za župana. Pred šestimi leti je s približno 48% glasov moral v drugi krog. Sedanji uspeh je pripisal širini in odprtosti stranke ter zavzemanju za dvojezičnost in slovensko besedo v občini. Kot je povedal za STA, si želi, da iz Slovenije ne bi bil deležen kritik in “da bi se ob teh občinskih volitvah vsi, ki še vedno mislijo, da smo na napačni poti, zavedali, da lahko samo v širini napredujemo tudi kot slovenska narodna skupnost.” V isti občini je dosegla velik

uspeh tudi Enotna lista, ki bo imela (prvič!) absolutno večino v občinskem svetu. Drugi krog bo 14. marca potekal v 28 od

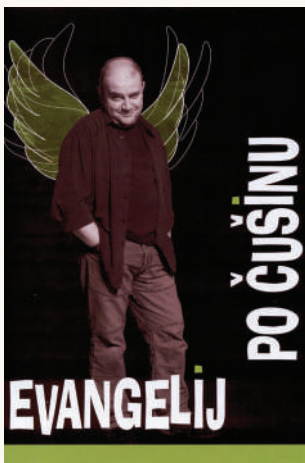
skupno 132 koroških občin, med drugim v Železni Kapli, kjer se bo Jožef Smrtnik, ki je v prvem krogu prejel 43,48% glasov, potegoval za nov županski mandat. Drugi krog bo potreben tudi v Celovcu, Špitalu ob Dravi in Šmohorju. Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je v čestitkah izvoljenim kandidatom izrazil veselje nad izidi v prepričanju, da “se bodo aktivno in odločno zavzemali za pravice slovenske narodne skupnosti. Uveljavljanje takšnih politik je nujen predpogoj za dobre odnose med manjšinskim in večinskim prebivalstvom, sožitje in čezmejno sodelovanje med deželo Koroško in Republiko Slovenijo”. Dr. Sadovniku je v imenu SSO čestital tudi predsednik Walter Bandelj.

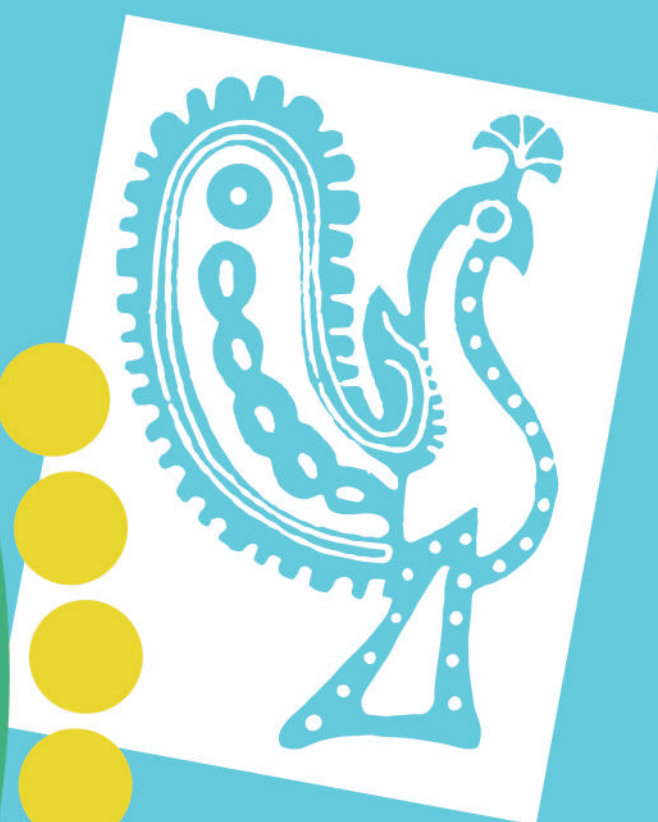
Dalmatino

Tino Mamić

Gregor Evangelist

Gregor Čušin je fenomen. Mojster. Je učitelj. Ki vedno posluša kot učenec. Kdor ga zamuja, ne ve, kaj zamuja. A mu je lahko žal. Presneto žal. Čušin je zakon. Povedano v slengu. Letos ima Čušin na Radiu Ognjišče vsak dan rubriko *S svetnikom na ti*. Lani je imel duhovno misel. To poslušamo z mularijo med večerno molitvijo. Se splača, prav zares. Razume ga študentka in štiriletnik. Če ga on – ali ona - ne razume, pa se mu vsaj nasmeje. Besedila člankov objavlja tudi na svoji spletni strani www.cusin.si. In kako poezijo. In sporede predstav. Ki so res dobre, kadar ni “korone”. Zdaj jih namreč ni. *Desnega razbojnika*, njegovo avtorsko monokomedijo, sem poslušal vsaj trikrat. Res je, da sem pozabljive sorte. A vseeno sem vsakič odkril celo vrsto novih stvari. In se vsakič zelo smejal. In razmišljal. Če kdo misli, da je to reklama, ima prav. To je, ne sicer najboljša, a je reklama. Za potujočega pridigarja, evangelista. Velikokrat pomislim na ponižani obraz Cerkve, kot je nekoč zapisal neki znani mislec. In v svoji preprosti pameti tuhtam, kako je možno, da je Cerkev taka. Tako grešna. Čeprav kot zgodovinar vem za nekatera obdobja papeštva in klera, ki so bila še hujša od sedanjega. Kljub vsem sedanjim grdobjam z najmlajšimi, kljub korupciji, kljub spolni aktivnosti premnogh, ki so Cerkvi ali svoji nevesti obljubili večno zvestobo. Upam, da kdo ne misli, da govorim samo o kleru. Sploh ne. Samo On zgoraj ve, kje je več nesnage in kje je več svetosti: pri kleru ali pri laikih. Kot zgodovinar pomislim, da je ponižani obraz Cerkve samo ena plat. Druga plat pa je Francišek Asiški. Druga plat je cela serija svetnikov, ki so istočasno ljubili, gradili in predstavljali to našo ljubo Cerkev. Večina slovenskih duhovnikov in redovnic je odličnih. Izjemnih. Mestoma svetniških – povedano brez vsakega pretiravanja. Med temi, svetlimi zgledi, svetilniki, je tudi potujoči pridigar brez kute in kolarja, Gregor Čušin. Napisal je tudi monokomedijo *Evangelij po Čušinu*. Šalil se je je. Jaz pa se prav nič ne šalim, če mu rečem - Gregor Evangelist.

"Moč ženske izvira iz dejstva,
ki ga ne zna razložiti niti psihologija.
Moške lahko analiziramo, ženske...

samo obožujemo."

@ivanpersoglia

Oscar Wilde

NOVI
GLAS

Uredništvo

www.noviglas.eu

gorica@noviglas.eu

+39 0481 550330

Uprava

zadruga.gm@gmail.com

+39 0481 533177

